

На основу члана 30. тачка 23. Статута града Зрењанина ("Службени лист града Зрењанина", број 26/13-пречишћен текст, 37/13, 11/14, 20/14 и 28/14), Скупштина града Зрењанина, на седници одржаној _____ 2015. године, разматрала је Извештај о реализацији Годишњег плана рада Предшколске установе Зрењанин за радну 2014/2015. годину и донела је следећи

ЗАКЉУЧАК

1. УСВАЈА СЕ Извештај о реализацији Годишњег плана рада Предшколске установе Зрењанин за радну 2014/2015. годину, у датом тексту, који је усвојио Управни одбор Предшколске установе Зрењанин, на седници одржаној дана 22.09.2015. године, под бројем 4209.

2. ЗАКЉУЧАК ДОСТАВИТИ:

- Предшколској установи Зрењанин,
- Одељењу за друштвене делатности,
- Одељењу за финансије,
- Одељењу за опште и заједничке послове и
- Архиви.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ГРАД ЗРЕЊАНИН
СКУПШТИНА ГРАДА

Број:

Дана:

ЗРЕЊАНИН

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
прим.др Елеонора Марјановић

Предшколска установа Зрењанин

Караџићева 3а
тел/факс 023/561-505, 562-480, 530-602
Број: 4209 Датум: 23.09.2015.г.
ПИБ 101164933
Матични број: 08002304
Шифра делатности 8891

Република Србија
Аутономна Покрајина Војводина
Град Зрењанин
Одељење за послове друштвених делатности

ПРЕДМЕТ: Одлука Управног одбора о усвајању Извештаја о реализацији
годишњег плана рада Предшколске установе за радну
2014/2015. годину

На основу члана 57. став 1. тачка 2. Закона о основама система образовања и
васпитања („Сл. гласник РС“ бр. 72/2009, 52/2011, 55/2013, 35/2015 и 68/2015), на седници
Управног одбора која је одржана дана 22.09.2015. године, Управни одбор Предшколске
установе усвојио је Извештај о реализацији годишњег плана рада Предшколске установе за
радну 2014/2015. годину.

У Зрењанину, 23.09.2015.г.

ПРЕДСЕДНИК УПРАВНОГ ОДБОРА
ПРЕДШКОЛСКЕ УСТАНОВЕ, ЗРЕЊАНИН

/СЛОБОДАН ВАСИЋ/

**Предшколска установа
Зрењанин**

Карацићева 3а
тел/фах 023/561-505, 562-480, 530-602
Број: 4120 Датум: 17.09.2015.
ПИБ 101164933
Матични број: 08002304
Шифра делатности 8891

**ИЗВЕШТАЈ
О РЕАЛИЗАЦИЈИ ГОДИШЊЕГ
ПЛАНА РАДА ПРЕДШКОЛСКЕ
УСТАНОВЕ ЗА РАДНУ 2014/2015.
ГОДИНУ**

**Зрењанин
2015.**

С А Д Р Ж А Ј

1. УСЛОВИ РАДА

2. ИЗВЕШТАЈ О ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНОМ РАДУ У ШКОЛСКОЈ 2014/2015. ГОДИНИ

3. ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ДИРЕКТОРА ПРЕДШКОЛСКЕ УСТАНОВЕ

4. ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ПОМОЋНИКА ДИРЕКТОРА

5. ИЗВЕШТАЈИ О РЕАЛИЗАЦИЈИ РАДА АКТИВА:

1. АКТИВ ВАСПИТАЧА ЈАСЛЕНОГ УЗРАСТА- ДО 3. ГОД.
2. АКТИВ ВАСПИТАЧА МЛАЂИХ УЗРАСНИХ ГРУПА-ДО 3,5 ГОД.
3. АКТИВ ВАСПИТАЧА СРЕДЊИХ УЗРАСНИХ ГРУПА
4. АКТИВ ВАСПИТАЧА СТАРИЈИХ УЗРАСНИХ ГРУПА-ДО 5,5 ГОД.
5. АКТИВ ВАСПИТАЧА ПП ГРУПА- ДО 6,5 ГОД.

6. ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ПЕДАГОГА

7. ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ПСИХОЛОГА

8. ИЗВЕШТАЈ О РАДУ СТРУЧНОГ САРАДНИКА ЗА ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ

9. ИЗВЕШТАЈ О РАДУ СТРУЧНОГ САРАДНИКА ЗА ЛИКОВНО ВАСПИТАЊЕ

10. ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ЛОГОПЕДА

11. ИЗВЕШТАЈ О РАДУ КООРДИНАТОРА КУЛТУРНИХ И ДРУГИХ МАНИФЕСТАЦИЈА

12. ИЗВЕШТАЈ О РАДУ БИБЛИОТЕКАРА И ОРГАНИЗАТОРА КУЛТУРНИХ АКТИВНОСТИ

13. ИЗВЕШТАЈ О РАДУ САРАДНИКА ЗА ЕКОЛОГИЈУ И ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

14. ИЗВЕШТАЈ О РАДУ СОЦИЈАЛНОГ РАДНИКА

15. ИЗВЕШТАЈ О РЕАЛИЗАЦИЈИ НАСТАВЕ ЕНГЛЕСКОГ ЈЕЗИКА

16. ИЗВЕШТАЈ ТИМА ЗА РАЗВОЈНО ПЛАНИРАЊЕ

17. ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ТИМА ЗА ЗАШТИТУ ДЕЦЕ ОД ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА

18. ИЗВЕШТАЈ О РЕАЛИЗАЦИЈИ ПРОГРАМА ИНКЛУЗИВНОГ ОБРАЗОВАЊА У 2014/15.

19. ИЗВЕШТАЈ О САМОВРЕДНОВАЊУ

20. АНАЛИЗА ИСХРАНЕ ДЕЦЕ У ПУ

21. ПРОЦЕНА УСПЕШНОСТИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПРОГРАМА РАДА У ПУ

22. ЗАВРШНИ РАЧУН ЗА 2014.- ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈ ПУ

1. УСЛОВИ РАДА

У складу са Законом о основама система образовања и васпитања, Законом о предшколском васпитању и образовању и Правилником о општим основама предшколског програма, Предшколска установа Зрењанин обезбеђује дневни боравак деце и реализује васпитно-образовну, превентивно-здравствену и социјалну функцију, кроз организован рад на целодневном и полудневном боравку деце узраста од 6 месеци до поласка у школу.

ПУ је свој рад организовала у 19 објеката у граду, а васпитно-образовни рад је реализован и за децу на болничком лечењу на одељењу градске болнице.

Треба напоменути да је 2014/15. почео да ради нови вртић „Алиса у земљи чуда“ у улици Жарка Туринског бб.

Васпитне групе структуриране су сходно узрасту деце, а број деце у групи регулисан је Законом о предшколском васпитању и образовању и Правилником о критеријумима за утврђивање мањег односно већег броја деце, од броја који се уписује у васпитну групу.

У овој години рад је био организован у 22 васпитне групе (298) деце јасленог узраста, 58 група целодневног боравка (1389) деце на обданишту и 26 група ППП узраста пред школу (719) деце, што значи да је у 106 група било 2406 деце.

На реализацији Програма васпитно-образовног рада, дневног смештаја, неге и друштвене исхране деце, радили су васпитачи, сарадници у васпитно-образовном раду, директор, помоћник директора, стручни сарадници и сарадници, организатор културних манифестација и сви остали запослени, који су, свако у свом домену посла дали допринос реализацији Програма и плана.

2. ИЗВЕШТАЈ О ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНОМ РАДУ У ШКОЛСКОЈ 2014/2015. ГОДИНИ

После уписног рока за школску 2014/2015 годину уписано је 2406 деце у 106 васпитних група, у односу на облике рада то је:

	БРОЈ ДЕЦЕ	БРОЈ ГРУПА
ЈАСЛИЦЕ ДО 3 ГОДИНЕ	298	22
ОБДАНИШТЕ (3,5-5,5 год)	1389	58
Припремно предшколски узраст	719	26
Укупно	2406	106

Реализација програма неге и васпитног рада деце узраста до 3 године

У школској 2014/15 години програмом неге и васпитања деце до 3 године обухваћено је 298 деце, која су била распоређена, зависно од узраста, у 22 васпитне групе:

- млађи узраст, 1 група - 11 деце
- средњи узраст, 4 групе - 53 деце

-старији узраст, 6 група - 95 деце

-мешовити узраст, 11 група - 139 деце; од тога једна група на мађарском језику.

Све јаслене групе су обухватиле децу узраста до 3 године.Током целе радне године, спорадично се врши пријем деце, а на процес укључивања деце у групу се обраћа посебна пажња и спремност медицинских сестара-васпитача и васпитача да се тај период што лакше преброди.

Деца овог узраста су веома привржена родитељима, тако да то прво одвајање од њих може да буде тешко и стресно.Управо зато медицинске сестре-васпитачи и васпитачи заједно са родитељима пажљиво и темељно планирају ток рада уз активности које би деци олакшале боравак у вртићу. Васпитачи се у разговору са родитељима боље упознају са децијим навикама, карактером, темпераментом... Лакше се навикавају деца чији родитељи имају позитиван став према предшколској установи.

У раду са децом јасленог узраста свакодневно су се примењивале превентивне мере у односу на здравље и развој деце,здравствено-хигијенске навике, као и постепено осамостаљивање деце. Пошто се ради о осетљивој популацији, деца јасленог узраста, посебна пажња медицинских сестара-васпитача је усмерена ка превентивно-здравственој заштити.Води се брига о хигијени и уредности деце, простора у којем бораве.Собе се чисте, редовно проветравају како би се деци обезбедио миран и сигуран боравак – играчке и пултови се редовно дезинфикују; радне собе су климатизоване. Треба нагласити да се посебна пажња посвећује:

- очувању здравља и хигијене деце
- дневној тријажи деце (преглед косе, коже, ноктију)
- периодичној евиденцији раста и развоја деце (телесна тежина и висина)
- праћењу и усвајању културно-хигијенских навика
- дневној контроли хигијене просторија у којима деца бораве
- проверавању собне температуре , као и у целом објекту.

Ово је узраст када се деца одвицавају од пелена,навикавају на личну хигијену, савладавају сигурнији ход, стичу физичку стабилност и започињу говор и комуникацију; и то све у групи вршњака.

У циљу унапређења здравља, телесног јачања деце и њихове отпорности према обољењима, медицинске сестре-васпитачи су редовно изводиле децу на свеж ваздух, у природу, парк или у шетњу.

У процесу неге и васпитног рада медицинска сестре- васпитачи и васпитачи су интегрисали теоријска сазнања, резултате истраживања и искуствене увиде до којих се свакодневно долази у процесу посматрања и бележења о томе како дете у раном узрасту учи и открива оно што га интересује из света који га окружује.

Треба нагласити да се од ове наставне године, ради побољшања рада, користио приручник за медицинске сестре – васпитаче: „Корак по корак 4.“, издавач Креативни центар, Београд. Имајући у виду да овај приручник нуди широк спектар техника и метода рада, медицинске сестре – васпитачи су успеле да обогате и употпуне свој рад са децом, као и педагошку документацију.

Тако су васпитачи дошли до података о нивоу развоја сваког детета у групи, по аспектима развоја.

Осим тога васпитачи су користили и разне технике посматрања и евидентирања децијег развоја : протоколи, чек листе, скале процене за свако дете - зависно од узраста, дескриптивне методе итд.

Тимским радом и обсервацијом деце и средине у којој деца бораве долазило се до адекватних начина планирања и реализације одређених васпитних задатака.

Обучавањем и стручним усавршавањем медицинских сестара – васпитача и васпитача пратио се дечији развој и њихово напредовање.

План васпитања и неге је прилагођен ритму развоја детета, његовим физиолошким и психолошким потребама.

У оквиру неге и васпитног рада са децом адекватно се реаговало на области дечијег развоја:

- сензомоторни развој (одржавање физичког здравља, овладавање моториком, самостално ходање, стајање, одржавање равнотеже, бацање, скупљање, спретност ходања горе-доле, трчање, пењање усавршавање функција чулних органа...)
- сазнајни развој (подстицање радозналости у односу на околину, подстицање увиђања односа према предметима-у, на, горе, доле, изнад, иза; стварање повољних услова за формирање почетних знања кроз практичне активности, подстицање способности памћења, препознавање и стварање једноставних низова...)
- социјално-емоционални развој (култивисање и развој позитивних емоција, очување спонтаности и радозналости детета у контакту са својом околином, пружање помоћи у стицању самосталности, проширивање и обогаћивање интеракције са децом у групи као и са одраслима...)
- развој говора и комуникације (подстицање разумевања говорног израза са и без ослањања на невербалне елементе, богаћење речи и рачника, развој правилне артикулације, подстицање невербалног говора...)

Све ове области дечијег развоја су врло тесно повезане и догађају се истовремено у самом процесу дечијег развоја, јер је овај период карактеристичан као врло буран, убрзан и слојевит.

Да би развој био стабилан и континуиран активности су се смењивале и комбиновале. Најчешће коришћене активности су: перцептивно - моторне активности, физичке, говорне, музичко –ритмичке, графичко – ликовне, сазнајне, истраживачке, игралике активности... Свака активност је примерена овом узрасту и интересовању детета и управо због тога се одвијају кроз игру.

Игра је доминатна и врло важна за психички, физички и интелектуални развој деце. За овај узраст је карактеристична: функционална, истраживачка, симболичка игра, као и многе друге. Кроз игру дете учи, дружи се, упознаје свет око себе и развија своје потенцијале. Зато је потребно да дете има већи избор предмета – играчака различитих облика, величине, боје, материјала, тежине и звучности. Поред готових играчака деци се нуде и разноврсне необликоване играчке и предмети из непосредне околине. Медицинске сестре – васпитачи се труде и ангажују да средина у којој деца бораве буде маштовита, инспиративна и позитивно провокативна. Игра као и остале активности су утицале на физичко и интелектуално напредовање деце. У циљу активирања свих дечијих потенцијала реализоване су теме и садржаји који су пратили интересовања, жеље и индивидуалне разлике међу децом. Пратили су и подстицали децу на кретање, размишљање, креативност, и међусобно дружење у групи.

Неке од тема које су реализоване: годишња доба, празници, боје, величине и облици, занимање људи, ликови из бајки, играмо се и правимо, научио сам...

На стручним активима и кроз индивидуалне разговоре са медицинским сестрама – васпитачима је презентована најновија стручна литература. Проналазили су се различити начини и могућности за што успешнији и делотворнији рад са децом и родитељима.

У свим јасленим групама постоји дечији портфолио. У васпитним групама се налази и групни портфолио, као и портфолио васпитача.

Процесом размене информација са родитељима добило се на квалитету васпитног рада, напредовању деце и међусобне сарадње.

Тешкоће са којима су се сусретале сестре-васпитачи и васпитачи биле су, углавном, техничке и организационе природе.

Организационе тешкоће су: велики број уписане деце у групама у односу на норматив, прекид рада запослених због чега се губио континуитет у комуникацији са децом, документовању конкретног рада, као и мотивисање родитеља.

На основу свега наведеног може се закључити да је током ове радне године у васпитним групама почео интензивнији процес посматрања, праћења и документовања дечијег развоја и напредовања. Ове године се почело, и у јаслицама, са коришћењем најновије стручне литературе „Корак по Корак 4.“, приручник за медицинске сестре васпитаче, издавач, Креативни центар Београд. До сада медицинске сестре – васпитачи и васпитачи у јаслицама нису користили скале процене развоја детета по одређеним аспектима развоја. На основу појединачних и групних резултата су се даље планирале и програмирале одређене методе и технике рада. Уз коришћење приручника се вршило скалирање и процењивање узрасних карактеристика деце узраста од 12 до 18 месеци, од 18 до 24 месеца и од 24 до 36 месеци.

На тај начин се долазило до врло драгоцених података о сваком детету као и о васпитној групи. Полазећи од основних прекретница у развоју детета, требало је проценити актуелни ниво остварених развојних достигнућа. Медицинске сестре – васпитачи и васпитачи су на основу нивоа развоја сваког детета анализирале портрет васпитне групе. Затим, на основу показатеља који говори о томе чиме је овладао већи број деце, чиме мањи, а чиме свако дете; васпитачи и медицинске сестре – васпитачи су планирали активности разним методама и начинима посматрања и делања са децом. Стручни сарадници су редовно били укључени и информисани о раду са децом, и давали сугестије и помоћ васпитачима и деци.

Сарадња са породицом

Сарадња са породицом се одвијала пре свега кроз свакодневне индивидуалне разговоре са родитељима приликом доласка и одласка деце из вртића, кроз родитељске састанке који су били информативни и креативни; на радионицама, дружењима... Радило се на томе да родитељи схвате важност укључивања у сам процес дечијег развоја, који је динамичан, убрзан, променљив, понекад непредвидив а опет зависи од околине и друштва у којем дете борави. Информисање и сарадња се одвијала и преко паноа за родитеље, који је пружао актуелна и правовремена обавештења о догађајима који се одвијају у васпитној групи и вртићу. Родитељи су добијали савете и предлоге везане за адаптацију деце, реализацију програма неге и васпитног рада, а све у циљу правог развоја детета. Такође су били укључени и у уређење средине, како би она била стимулативна за учење и игру деце овог узраста. Тако су се уређивали холлови вртића, радне собе као и разни куткови за игру и остале активности.

Напомињемо, као и предходних година, сарадњу са Средњом медицинском школом у Зрењанину која се огледала у кооперацији и циљу обезбеђивања услова за обављање практичне наставе прописане планом и програмом Средње медицинске школе из Зрењанина.

Треба нагласити да је ПУ Зрењанин, са децом јасленог узраста, презентовала своје активности по први пут на Стручном скупу Удружења медицинских сестара, на Златибору од 04. до 07. јуна. Наиме, овај скуп је организовало струковно удружење медицинских сестара Србије. Нашу установу су презентовали вртићи Звончица и Цврчак.

Такође, ове године је кренуло дружење деце јасленог узраста, под називом „Беби игарије.“ Идеја је да се ово дружење настави и у будућности, јер се показало да деца

јасленог узраста поседују висок степен социјализације и жеље да се друже, упознају и играју.

Извештај о реализацији програма васпитно образовног рада са децом узраста од 3 до 5,5 година

Школске 2014/2015. године Предшколску установу је похађало 1389 деце, распоређено у 58 васпитних група (млађи, средњи, мешовити).

- млађи узраст, 13 група - 284 деце
- средњи узраст, 18 група - 441 деце
- старији узраст, 19 група - 508 деце
- мешовити узраст, 8 група - 156 деце, од тога две групе на мађарском језику.

Васпитно образовни рад у групама се одвија по моделу Б основа програма само један вртић ради по моделу А). Боравак деце може бити целодневан или полудневни. Најчешће, запослени родитељи користе овај вид збрињавања деце. Васпитно – образовни рад је базиран на интересовањима и потребама деце, сходно њиховом узрасту. Догађа се да деца која нису похађала јаслице и којима је овај вид збрињавања прво одвајање од родитеља, покажу мало теже прилагођавање. Васпитачи су упознати са тешкоћама овог периода укључивања у заједницу, интензивирају опсервацију деце и сарадњу са родитељима да би предупредили евентуалне тешкоће. Користили су најновију стручну литературу, приручник за васпитаче: „Корак по корак 3“, приручник за васпитаче, издавач Креативни центар-Београд, који је намењен деци од 3 до 7 година. Ова стручна литература се користила и прошле године, али се сада подробније пришло реализацији одређених сегмената. Наиме, у приручнику постоји водич за програмирање васпитно-образовног рада по узрастима и аспектима развоја.

Тако су коришћене скале развоја деце по узрастима, од 3. до 4. године, и од 4. до 5 година. Вршило се снимање нивоа развојних достигнућа детета и групе, обухватајући наведене узрасте. Анализирали су се скале процене по аспектима развоја: социјално – емоционални, сензомоторни, сазнајни и развој говора и комуникације.

Сензо – моторни развој:

- подстиче правилан раст и развој код деце, унапређује здравље уз разноврсне облике кретања, развија правилно држање тела, хода и опште моторике
- развија кретање при различитим положајима тела (пузећи, чучећи, стојећи, скачући, трчећи)
- подржава самосталност, одлучност и смелост код деце
- стимулише напредовање чула (перцепција, тактилност, слух...)
- развија навике личне хигијене и хигијену простора у којима бораве деца
- подстиче активности које дете чини радосним и задовољним у групи која има своја правила не реметећи индивидуалност.

Социјално – емоционални развој

- подстиче способност разумевања емоција, узрока и последица као и слободно изражавање емоција
- развија дечије самопоштовање и радост припадања групи
- развија код деце блискост, поверење, сарадњу разумевање и прихватање правила која важе у групи
- развија отпорност према фрустрацијама, ублажава напетост, ослобађа од ирационалног страха и стида, стимулише самопоуздање

- постиже интеракцију деце као и кооперативност, поготово код стидљиве, повучене, динамичне деце
- усклађује жеље и потребе детета са потребама и жељама других, каналише и усмерава негативне емоције
- упознаје дете са основним породичним везама, ужом и широм родбином, друговима
- подстиче и јача самопоуздање код деце и сигурност у себе
- јача емпатију и разумевање кроз дружење и сарадњу.

Сазнајни развој:

- открива природу ствари путем посматрања узрочно-последичних односа
- развија вештине сналажења у свакодневним ситуацијама
- разврстава и класификује предмете по разним особинама
- открива и обогађује искуства и сазнања о живом и неживом свету
- упознаје промене у околини и уочава разлике код живог и неживог света
- препознаје, перципира и проналази особине предмета
- утврђује и развија логичко-математичка знања (облике, величине, релације, скупове, линије...)
- развија способност проналажења разних информација почев од сопственог искуства као и своје шире и уже социјалне средине.

Развој говора и комуникације

- истражује, открива, проширује свет игре, појава и догађаја према сопственим интересовањима
- изражава своје мисли и осећања на адекватан, јасан и недвосмислен начин
- негује језик као инструмент за дијалогски облик комуникације
- развија правилно и самостално изражавање
- поспешује слушање, препознавање и разликовање гласова
- стимулише вербалну и невербалну комуникацију
- изражава се кроз музику, покрет и ликовно стваралаштво.

Свакодневним васпитно-образовним радом се стимулишу и потпомажу сви аспекти дечијег развоја, кроз различите активности, теме и садржаје. Треба нагласити да је игра и у овом узрасту разнолика, доминантна, и врло важна за дечији развој. Активности које се бирају и нуде деци су у складу са узрастом, жељама деце и условима у којима деца бораве. Најчешће су то: моторичко – физичке, сензорно – перцептивне, истраживачке, здравствено – хигијенске, ликовне, логичко – математичке, музичке, игралике активности.

Облици рада који су најчешће били заступљени: фронтални, групни, индивидуални и рад у паровима – тандем..

Теме које су се обрађивале су у складу са програмом, дечијим интересовањима, као и актуелним дешавањима и променама.

Реализоване теме:

- село – град	- свет животиња
- младунци	- занимања људи
- хигијена	- другарство
- годишња доба	- саобраћај
- осећања	- моја породица

У пракси је познато да се поједине теме могу и понављати; да се деца враћају на исте садржаје, да неке садржаје не прихватају довољно или су повремено мање

заинтересовани за њих. Зато су васпитачи адекватније планирали и укључивали нове теме, методе, средства и облике рада.

У непосредном васпитно-образовном раду са децом акценат је превасходно на процесу који дете усваја, а не на његовим исходима.

Вртићи имају наменске куткове: кутак домаћинства, занимања људи, ликовни, музички, грађевински, истраживачки, литерарни... Васпитно – образовни рад не подразумева формиране куткове на исти начин током целе године, већ се уносе одређене промене у саму средину у складу са темом која се обрађује. То подразумева израду нових дидактичких средстава и обогаћивање постојећих услова новим средствима.

Поред редовног програма једна група у вртићу "Бамби" реализује и елементе Монтесори програма. Основни циљ је да се у реалним условима постави Отворени Монтесори програм по центрима интересовања као што су:

- центар за практични живот
- сензорно-перцептивни центар
- космички центар
- центар за језик
- центар за математику
- центар за уметност који је мобилан и повремен зависно од интересовања деце.

Све васпитне групе су и ове године користиле у свом раду портфолио у циљу праћења дечијег развоја и напредовања. Васпитачима су се презентовале различите технике и инструменти путем Power point презентације ради боље практичне примене портфолија у пракси. Реализовани су и семинари који су својим садржајима допринели да се добра пракса устали и имплементира у свакодневне активности, а ослањајући се на план и програм предшколске установе. Имајући у виду комплексност процеса праћења и документовања дечијег развоја, тешкоће са којима су се васпитачи сусретали су:

- објективно посматрање и бележење као и коришћење прикупљених података у планирању васпитног рада, сарадње са породицом и сл.
- Организационе тешкоће (велики број уписане деце у групама у односу на норматив, чести прекиди рада васпитача, недостатак времена за сређивање дечијег портфолија).

Васпитачи су подржавали код деце, без обзира на понекад отежане услове рада, подстицајну радну атмосферу у којој се неговала сарадња и емпатија у васпитној групи – а све кроз игру, сарадњу и праве партнерске односе.

Постојала је сарадња међу запосленима у Установи, а тимски рад је почео интензивије да се имплементира у пракси. Васпитачи су били део тимова или подтимова: за самовредновање, индивидуализацију или заштиту деце од злостављања, занемаривања и злостављања. Посебна пажња је била посвећена подршци васпитачима у реализацији индивидуализације, што је подразумевало израду индивидуалног плана за децу којима је требала посебна помоћ и подршка.

Након процене развојних достигнућа детета, васпитач је одређивао развојне циљеве, за сваку област развоја у којој је било потребно обезбедити додатну подршку за дете. Тако се добијао портрет детета и портрет васпитне групе, који су свакако били даља путања у раду васпитача са децом и родитељима.

У овом узрасту деца већ овладају хигијенским навикама, постају друштвенији, показују задовољство када су у групи и када се друже са вршњацима. У старијој групи већ изражавају контролу осећања уз емпатију и сарадњу. Такође, могу да буду врло успешни креатори игре. Понекад се појаве одређене потешкоће које деца уз помоћ

васпитача лакше и успешније савлађују. Све зависи од индивидуалних особина детета – не увек од узраста. Васпитно – образовни рад је базиран на интересовањима и потребама деце овог узраста. Може се рећи да је деци увек пружена могућност да себе изразе слободно, кроз разне активности и садржаје. Креативност је такође била веома заступљена као простор у коме су се деца проналазила инспирацију и задовољство.

Извештај о реализацији припремног предшколског програма

У школској 2014/15 години у ПУ Зрењанин је било уписано 719 деце обухваћено припремним предшколски програмом која су била распоређена у 26 васпитних група. Једна група је била на полудневном бораваку и једна група на мађарском језику.

Радило се по плану и програму који је систематичан, примерен узрастним и индивидуалним карактеристикама и потребама деце, континуиран и усклађен са Основама програма предшколског васпитања и образовања. Програм припреме деце за школу представља систем активности и садржаја као и посебних методичких поступака којима се подстичу : интелектуална, социјална, емоционална и мотивациона готовост за полазак у школу.

Похађање припремног предшколског програма је обавезно за децу узраста од 5,5 до 6 година. Обавезни боравак подразумева четворочасовни васпитно – образовни рад који у потпуности обезбеђује основну припрему за полазак у школу. Постоји и опција дужег боравака, по потреби родитеља, који такође пружа сасвим примерене и одговарајуће активности везане за овај узраст .

Програм припреме деце за школу представља систем активности и садржаја као и посебне методичке поступке којима се постиже спремност за полазак у школу.

Општа припрема за полазак у школу се остварује кроз целокупну делатност вртића; што подразумева отпорно и здраво дете – добро развијено и физички издржљиво.

„У том смислу спремност за школу није детерминисана једино способностима детета, већ указује на одговорност вртића и школе у обезбеђивању могућности и континуирани развој сваког детета:

- излажењем у сусрет дечијим потребама и неговањем потенцијала за учење
- уважавањем индивидуалних разлика међу децом и неједнакости у раним животним искуствима
- постављањем примерених, реалних очекивања од деце.

Постоји више врста готовости за школу, унутар којих је могуће такође разликовати општу и специјалу готовост, које су најуже међусобно повезане“ (Правилник о општим основама предшколског програма).

Један од основних ставова у припреми деце за полазак у школу је био да сваком детету пружимо могућност да се развија до сопственог оптимума условљеног сазревањем његових функција и другим факторима који делују на учење и развој. Циљ је да проширују знања која су већ усвојили, водећи рачуна да се код њих створе услови за успешан старт у школи.

Тежи се формирању личности детета која је отворена, комуникативна, конструктивна и креативна. У реализацији годишњег плана рада васпитачи су се придржавали циљева и задатака који су у складу са етапама дечјег развоја:

Сензомоторни развој:

- подстиче правилан раст и развој детета како физички тако и психички (спретност, сигурност, смелост, самопоуздање, јачање здравља и одржавање хигијене)

- ствара услове за очување и унапређење дечијег здравља, обезбеђује свакодневни боравак деце на ваздуху
- ослобађа децу страха од реквизита, воде, игралишта, непознатих особа
- подстиче правилно држање тела при ходању, трчању, седењу, игрању...
- пружа одговарајућу подршку детету у развијању афинитета према спорту уопште
- усавршава функцију чулних органа: вида, слуха, додира, мириса, укуса ...
- оспособљава код деце перцептивне и мисаоне поступке за тачно, прецизно и самостално манипулисање предметима
- развија равнотежу у статичном и динамичном стању тела

Социјално - емоционални развој:

- обезбеђује социјалну средину која је инспиративна, испуњена толеранцијом, сигурношћу и позитивном мотивацијом
- ствара социјалну климу у групи у којој ће свако дете осећати радост, наклоност и емпатију, посебно потиштена, усамљена, деца вође, деца са лакшим и тежим сметњама у развоју као и даровита деца
- оспособљава дете за самостално прерађивање својих доживљаја и искустава како би постало свесно и увидело да се слична осећања догађају и другима
- задовољава потребу детета за успостављањем односа са другим људима укључује га у ширу друштвену средину
- негује уравнотеженост психичког живота детета, усмерава негативна осећања, не потискујући их
- негује толеранцију код деце уз усвајање моралних норми .
- ствара услове за развој вољне контроле дечјих потреба и жеља које се огледају у свесном регулисању сопственог понашања, одлагања и планирања.

Сазнајни развој:

- поставља одређене и конкретне задатке за дете који подразумевају већ постигнут степен вештина и искустава за одређене ситуације
- утврђује одређена математичко – логичких знања
- увиђање законитости разних врста
- препознаје и открива узроке и последице у појавама непосредне околине, као и у посредним проблемским ситуацијама
- запажа предмете и појаве, као и промене које се одигравају на њима захваљујући деловању на њих, открива тако скривене особине и односе који би иначе остали непознати и непримећени
- ствара сопствене претпоставке и објашњења запажених појава уз покушаје да се она примене и провере у пракси (живи и неживи свет)
- усваја и утврђује елементарна знања о природним појавама које описују и проучавају поједине науке и научне дисциплине (магнетизам, оптика акустика, астрономија, механика, информатика...)
- подстиче развој fine моторике шаке, ради правилног коришћења оловке и писања елемената слова
- подстиче употребу слова са посебним задатцима (препознавање слова када је на почетку, средини или крају речи) иницијални, медијални и финални гласови
- подржава и усавршава груписање предмета према различитим или истим особинама (скупови, серијације, класификације, диференцијације ...)
- развија логичко-математичко закључивање (операције бројевима серијација, диференцијација, симболи за једнако и неједнако..)

- подстиче способност за активно, перцептивно претраживање и анализу као и закључивање
- упућује и информише о правилима у саобраћају, оријентацији у времену и простору.

Развој говора и комуникације:

- стимулише дете на откривање сопствених могућности изражавања и комуницирања (вербално, невербално)
- разуме и подржава дете које заостаје или испољава тешкоће у говорном развоју
- подржава способности да се на прави начин организује заједничка игра,
- подстиче на уочавање разлике у гласовима, односно словима (вокали, консонанти...)
- упућује на разлику између гласа и слова, на играње игара и експериментисање словима, речим, реченицама
- подстиче праву варијанту дијалога, споразумевања, разумевања и слушања саговорника
- подржава говор – комуникацију путем симбола, знакова, мимике, позе, става...

Дечји развој одвија се кроз области и активности адекватне припремном предшколском програму:

Развој говора (неговање говорне културе, богаћење дечијег речника, вербално изражавање и комуникација, монолошки говор, упознавање са дечијом књижевношћу и говорне игре)

Припрема за почетно читање и писање (графо-моторичке вежбе, игре словима и речима, перцептивне активности)

Развој математичких појмова (поређење, процењивање, бројање, линије, тачке, облици и решавање проблемских задатака, логичко-математичке активности, откривачке активности)

Упознавање природне и друштвене средине (свет животиња, биљака, човека, материјални свет, еколошке активности, заштита животне средине, експерименталне и истраживачке активности, саобраћајно васпитање, разне игре улога, драматизација и игралике активности)

Физичко васпитање (физички развој, развој опажања, јачање здравља, сензо-моторне активности и здравствено-хигијенске навике, покретне игре)

Ликовно васпитање (цртање, сликање, вајање, пластично обликовање, естетско доживљавање и процењивање, манипулативне активности)

Музичко васпитање (слушање музике, певање – усвајање текста, ритма, хармоније, плесне активности, покретне игре, драматизација).

Наведене активности су планиране сукцесивно по недељном - дневном плану.

**ПРЕДЛОЖЕНИ НЕДЕЉНИ РАСПОРЕД АКТИВНОСТИ У ОКВИРУ 4 САТА
БОРАВКА ДЕТЕТА**

Понедељак	Уторак	Среда	Четвртак	Петак
Упознавање природне и друштвене средине	Развој математичких појмова	Развој говора	Развој математичких појмова	Упознавање природне и друштвене средине
Развој говора	Припрема за почетно читање и писање	Физичко васпитање	Музичко васпитање	Ликовно васпитање
Физичко васпитање	Ликовно васпитање	Музичко васпитање	Припрема за почетно читање и писање	Физичко васпитање

Приликом реализовања планираног настојало се да једна активност произилази из друге, да деца не осећају прекиде међу њима и да игра не буде занемарена. Приликом недељно-дневног распореда активности подразумевало се да активности буду што разноврсније у погледу ангажовања свих дечијих могућности, као и да имају особине игре. Као и на ранијим узрастима, игра је и овде веома доминантна и важна. Облици рада који су били најчешће коришћени су: фронтални, индивидуални, групни, у пару-тандем...).

Методе рада су такође биле разноврсне и многобројне а у складу са актуелним догађањима, жељама деце и у циљу обogaћивања дечијег знања и искуства. Подразумева се да је средина и околина у којој деца бораве била структурирана по захтевима за одређени узраст. Испуњавала је педагошке захтеве, као и естетске и социјалне.

Васпитачи припремног предшколског програма су такође користили приручник за васпитаче „Корак по корак 3“, као и васпитачи обданишних група. Индивидуализација се, и у овом узрасту, интензивирала. Методе које су се најчешће користиле су: дескриптивна, демонстративна, показивачка, драмска, илустративна, експериментална и наративна.

Неке од тема које су реализоване:

- свемир и планете
- време и временске промене
- рељеф и вода на земљи
- планете и звезде
- породица и ја
- ја у саобраћају
- хуманост и другарство
- мере и мерење
- осећања
- народни обичаји и традиција
- свет бајки
- свет бројки и слова
- диносауруси
- празници

Дете предшколског узраста има потребу да буде прихваћено, заштићено и вољено, да се креће, игра, да открива и спознаје свет око себе на сопствени начин, да се афирмише и изрази у различитим аспектима своје личности.

У остваривању програма васпитно образовног рада васпитачи су се служили богатом стручном литературом на српском и мађарском језику, користили су два радна листа

која су обједињавала три области (математика, почетно читање и писање, упознавање природне и друштвене средине).

Пажња се обраћала и на децу која су први пут кренула у обавезни припремни програм намењен будућим првацима. За време тог боравка у вртићу било је важно да васпитачи од родитеља сазнају оно што о другој деци већ од раније знају, шта би желели да дете постигне у току боравка у припремној групи; којим се активностима најрадије баве са својим дететом; која су то посебна искуства или догађаји из живота детета о којима желе да информишу васпитача; за шта се дете интересује и шта су по њиховом мишљењу дететове јаке и мање јаке снаге. Такође је важно да васпитач зна које су дететове омиљене игре, шта дете ради ако је узнемирено и на који начин се најбоље умири.

У васпитно образовном раду у припремним групама битно нам је било да сва деца учествују у предвиђеним активностим.

У току године васпитачи су у раду примењивали знања и искуства стечена током стручних усавршавања.

Посебни – специјализовани програми су део плана и програма васпитно – образовног рада, који пружају деци нова искуства и знања. Реализују се у групама од треће године до поласка у школу и то једном или два пута недељно.

Током ове радне године у васпитним групама вртића реализовано је неколико специјализованих програма:

Спортико Змај

Сачувајмо природу

Кругови пријатељства

Школа пливања

Школица спорта

Буди прав- бићеш здрав

Музика и покрет

Менса – НТЦ систем учења

Покретна игра као средство физичког васпитања

Дечји хор

У циљу што квалитетнијег и потпунијег остваривања предшколског програма у школској 2014/15. години један од приоритетних задатака је био да се уваже потребе надарене деце и да се прате њихова интересовања.

У том смислу се реализовало тестирање које је било у склопу истраживачког пројекта који се бави креативним и когнитивним потенцијалима деце, а који спроводи Одсек за психологију Филозофског Факултета у Новом Саду у сарадњи са предшколским установама у Србији.

У складу са тим, од стране стручних сарадника и васпитача се наставио рад са даровитом децом.

Тешкоће које су биле евидентне и ове школске године се односе на реализацију рада васпитача са децом која имају посебне потребе деце са развојним тешкоћама.

Наиме, деца која имају развојних тешкоћа, нису имала ни педагошког ни персоналног асистента па је то отежавало рад. Посебно треба нагласити сарадњу са „Специјалном основном и средњом школом 09 Мај“ Зрењанин. Наиме, сарадња са овом школом и њиховим стручним сарадницима је континуирана и састоји се, између осталог, од помоћи њихових стручњака у раду са децом са развојним сметњама

Без обзира на тешкоће радило се у циљу што бољег укључивања све деце у активности које су им пружале пријатност боравка у групи, као и ефективност и функционалност у процесу игре и учења.

Деца полазе у школу са савладаним знањима и вештинама, могу да остваре успешну комуникацију са својом околином и имају широк спектар умећа самосталног деловања.

Сарадња са родитељима

У овој програмској години у области сарадање са породицом велика пажња је посвећена интензивнијој комуникацији са родитељима која подразумева да су родитељи деце свих узраста били укључљени у сарадњу. То је нарочито важно јер међусобна сарадња васпитача и родитеља условљава боље разумевање детета, његовог развоја и понашања.

Сарадња децјег вртића и породице одвијала се плански и систематично током целе године, са утврђеном динамиком њиховог остваривања.

Уважавале су се спонтане потребе родитеља и деце као и васпитача.

Сарадња са родитељима се отваривала кроз следеће активности:

- *родитељски састанци
- *радионице за родитеље
- *трибине
- * индивидуални сусрети са родитељима
- *дани отворених врата вртића
- * куткови за родитеље
- * играонице
- * излети, екскурзије
- *еколошке акције
- * Божићни и Новогодишњи вашар
- * боравак родитеља у васпитној групи и вртићу
- *заједничко уређивање и улепшавање дворишта вртића
- * свечаности, завршне приредбе, добротворне акције
- * добровољно ангажовање родитеља и њихова помоћ око екскурзија и наступа деце.

Приликом индивидуалних контаката васпитачи и родитељи су размењивали значајне инфомације везане за развој детета, усклађивање односа према њему уз адекватне васпитне поступке.

Током године, васпитачи и деца су на паноима које имају сви вртићи изложили битна обавештења за родитеље. То су информације о заједничким активностима родитеља и деце, изложба дечијих радова, битне актуелности у вртићу итд.

Сарадња са локалном заједницом

Сваке године Предшколска Установа Зрењанин има врло богату сарадњу са локалном заједницом, односно са разним установама:

- основне школе
- средња медицинска школа
- средња музичка школа
- Градска библиотека „Жарко Зрењанин“
- Галерија града Зрењанина
- Народни музеј
- позориште „Тоша Јовановић“
- Културни Центар Зрењанин
- месне заједнице
- Јавна Установа „Спортски објекти“

- Спортски савез града Зрењанина
- Дечији диспансер – Развојно саветовалиште
- Специјална основана и средња школа 9. Мај.

Извештај о раду хоспиталног – болничког вртића

Дечји вртић у зрењанинској болници се налази на дечјем одељењу (други спрат), и ради континуирано близу две деценије.

Намењен је деци која су на болничком лечењу. Васпитно – образовни рад се заснива на Програму за децу предшколског узраста, али је прилагођен условима рада у болници. Деци у болници помаже овакав облик збрињавања; где они налазе утеху, олакшање, мир и оптимизам. Нарочито деца која бораве у болници сама – без родитеља. Наиме, по новим правилима, са дететом може боравити мајка или отац. Раније нису могли очеви да остају са децом док траје лечење.

Васпитна група је хетерогена, са свакодневном флукуацијом, што значи да је дужина боравка неизвесна и да васпитачи прилагођавају садржаје и активности датим околностима.

Зато је важно да се деца кроз игру међусобно упознају, да их васпитачи упознају и проникну у њихове емоције, страхове, стрепње; како би боравак свима био лакши и пријатнији.

Васпитачи морају бити: стрпљиви, осећајни, посебно спремни за сва питања која постављају деца, мајке или очеви. Понекад је само смиривање и охрабривање родитеља довољно да се и дете ослободи страха и напетости.

Задаци који се реализују у раду са децом на болничком лечењу су:

- олакшати деци први контакт са болницом (емпатија и разумевање) имајући у виду, евентуалну, одвојеност од породице
- подстицати и неговати сарадњу међу децом с обзиром да су узрасти различити (старија деца често хоће да теше млађу децу)
- помагати деци да се приреме за разне терапије и интервенције, у смислу разговора, подршке, објашњења, срдечног и топлог односа...
- приступити деци тако да садржаји рада, материјал и прибор, игра и дружење утичу на погодну климу у групи
- неговати сарадњу и поверење на релацији дете – васпитач – родитељ
- деловати у складу са дечјим жељама, могућностима и расположењима
- препознавати код деце замор, индиспонираност, анксиозност, премореност
- сарађивати са родитељима (уважавати и поштовати личност родитеља и њихова осећања везана за тренутне тешкоће)
- радити на растерећењу и ослобађању, деце и родитеља, страха и напетости
- стварати умирујућу атмосферу кроз ведре садржаје
- омогућавати деци да се изразе на најразличитије начине, уз похвале и подршку
- правити изложбе дечјих радова, како би подстицали дечје самопоуздање, сигурност и слободу изражавања
- наставити, као и до сада, добру сарадњу са медицинским особљем

Неке од тема које су реализоване :

- Другарство у болници
- Играм се и правим...
- Празници
- Упознајемо се

- Мој кућни љубимац
- Да ли ме је болело
- Шта све могу моје руке
- Очување здравља
- Мој доктор

Васпитачи који раде у болничком вртићу су обухваћени стручним усавршавањем у ПУ Зрењанин. Укључују се у стручне активе Предшколске установе (млађи, средњи, старији и припремни узраст).

Такође, васпитачи су били на активу болничких група који се одржава у Београду. Ове године је вртић учествовао на стручним сусретима у Суботици, где је послата играчка од папира и картона за рециклажу, направљена у овом вртићу.

Тим поводом су добили признање Добра играчка.

Током наставне године медецинске сестре – васпитачи, васпитачи, стручни сарадници, сарадници, директор и помоћник директора су реализовали своја стручна усавршавања кроз: акредитоване семинаре, стручне сусрете, вођење радионица, реализовање пројеката, смотре, манифестације и тд.

ДРУГИ ПРОГРАМИ – ДОДАТНИ И САМОФИНАНСИРАЈУЋИ ПРОГРАМИ

У складу са специфичним интересовањима деце и потребама родитеља Предшколска установа организује и додатне програме којима излази у сусрет и деци и родитељима. Овакви програми су бесплатни или самофинансирајући од стране родитеља, а одлука о избору реализатора програма, доноси се на Савету родитеља.

3. ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ДИРЕКТОРА ПРЕДШКОЛСКЕ УСТАНОВЕ

Два кровна Закона регулишу рад директора ове Установе, а то су:

- Закон о основама система образовања и васпитања
- Закон о предшколском васпитању и образовању

Такође, у овом сегменту треба поменути и подзаконска акта (Статут, Правилници), који дефинишу и ближе одређују и уређују рад у овој области, као и упутства и одлуке Министарства просвете, Покрајинског секретаријата за образовање, оснивача – Град Зрењанин и Управног одбора Установе.

У вршењу своје пословне функције директор Установе ради следеће послове:

- Организује и руководи процесом рада Установе
- Води послове Установе
- Самостално доноси Одлуке у оквиру своје надлежности
- Заступа Установу пред трећим лицима и одговара за законитост рада Установе.

Осим послова утврђеним Законом и подзаконским актима Установе, директор:

1. Одлучује о коришћењу средстава утврђених финансијским планом и одговара за одобравање и наменско коришћење тих средстава у складу са законом;
2. Планира и организује остваривање програма образовања и васпитања и свих активности Установе;
3. Стара се о остваривању Развојног плана Установе;
4. Сарађује са органима јединице локалне самоуправе, организацијама и удружењима;

5. Организује и врши педагошко – инструктивни увид и прати квалитет образовно-васпитног рада и педагошке праксе;

6. Предузима мере ради извршавања налога просветног инспектора, саветника и других инспекцијских органа;

7. Планира и прати стручно усавршавање;

8. Сазива и руководи седницама васпитно-образовног већа без права одлучивања;

9. Учесће у организацији културних, спортских, забавних и рекреативних активности у Установи.

Од септембра 2014. године до краја јуна 2015. године одржано је неколико седнице васпитно-образовног већа, неколико седница стручног актива, главних васпитача, као и бројни састанци са тимом стручних сарадника. Донете су измене и допуне Акта о систематизацији и организацији радних места и послова у Предшколској установи Зрењанин, измене и допуне Статута, а ускоро би требало да угледа светлост дана и нови Колективни уговор.

Настојећи да обезбедимо оптималне услове за живот и рад деце и запослених у нашим објектима, набављена је следећа опрема:

1. Једна радна соба у вртићу „Невен“ опремљена је тепихом (који је донација родитеља) у вредности 4.772,77 динара,
2. Вртић „Биберче“, једана клима са уградњом (која је донација родитеља) укупна вредност 32.000,00 динара,
3. Месна заједница „Вељко Влаховић“ поклонила је вртићу „Бамби“ уграчке у вредности 30.000,00 динара,
4. Родитељи чије дете похађа вртић „Полетарац“ поклонили су нову туш кабину,
5. Ново отворени вртић „Алиса у земљи чуда“ од „Еко градње“, добила је донацију у износу од 15.000,00 динара, поклон од родитеља је 5 панора за опремање поменутог вртића, родитељи су поклонили и скенер вртићу у вредности 10.250,00 динара, Месна заједница Граднулица поклонила је за опремање вртића 2 ТВ апарата, 3 ДВД и 3 ЦД плејера у вредности 100.000,00 динара,
6. Донација „Тренч“ у износу од 6.000,00 динара,
7. Донација родитеља чија су деца у вртићу „Пчелица“ у износу од 21.700,00 динара за кречење поменутог вртића, и венецијанери са иградњом у вредности 20.500,00 динара,
8. „Башта“ ДОО, донација из њиховог продајног програма за вртиће: Биберче, Звезда, Бамби, Лептирић и Цврчак у вредности од 4.200,00 динара.
9. „Биг-Бен“ школа енглеског језика поклонила је тепих за опремање једне собе вртића „Бамби“ у вредности од 7.776,00 динара,
10. Превозник Мат-Трејд у неколико наврата је помагао на тај начин што је уступао своје аутобусе за превоз деце вртића „Лептирић“ за одлазак у Нови Сад (Беби егзит и Београд (позориште),
11. Удружење жена Месне заједнице Сава Ковачевић сваке године у оквиру својих могућности помаже вртићу Цврчак, овај пут то је клима уређај у вредности 22.999,00 динара. Савез Војвођанских мађара је такође вртићу Цврчак поклонио играчке за децу у вредности 20.000,00 динара.
12. „Про-Мес“ је поклонио за управну зграду, за службу рачуноводства лаптоп марке „Asus x 551M“ вредности 36.000,00

13. Петровић Владимир, директор Установе поклонио је 2 ДВД у вредности 10.000,00 динара .
14. Донација клима уређаја, са уградњом у вртићу Црвенкапа.
15. Венецијанери у вртићу Биберче.
16. Дана 15.10.2014. године завршен је пројекат прекограничне сарадње Румунија-Србија, у оквиру ИПА пројекта предприступног фонда.
Предшколска установа Зрењанин је као партнер набавила опрему за централну кухињу и намештај за вртић „Алиса“ у вредности од 3.210.000,00 динара.
17. Сви вртићи Предшколске установе опремљени су рачунарима, формиране су email адресе, рачунари су умрежени па је на тај начин олакшана и убрзана комуникација између вртића и вртића и Управне зграде. А ту су била најбитнија обавештења која су од важности за рад вртића и запослених.
18. Предшколска установа је побољшала стање свог возног парка. Купљено је теретно моторно возило марке „Fiat dobro“ које се користи искључиво за дистрибуцију хране, тако да теретно возило „Škoda feliciја pick up“ остаје као резервна солуција у случају кvara „Fiat ducato“ или „Fiat dobro“ , које се користе за дистрибуцију хране. Путничко возило „Југо корал“ добијено је на коришћење од Градске Управе града Зрењанина пуно доприноси у пословима набавке и у изузетним случајевима у служби одржавања.
Почетком 2015. године, Управни одбор је усвојио нови Правилник о коришћењу возила Предшколске установе. Редовно се издају путни налози на основу којих се обрачунава потрошња горива и пређени километри. Сачињавају се месечни извештају које потписује директор.
19. Одржавање зграда (вртића) врши се константно пошто су зграде старе па има доста проблема са прокишњавањем и кречењем истих. Без обзира на ограничење у погледу средстава које је Установа могла користити из Буџета, доста тога је урађено у свих деветнаест вртића, захваљујући томе што смо ситне поравке, кречења итд. урадили сопственим средствима и радном снагом. Тако смо успели да оспособимо вртиће за рад када смо имали и примедбе инспекције.

4.ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ПОМОЋНИКА ДИРЕКТОРА

У току школске 2014/15. године помоћник директора је обављао следеће послове:

- Организовао је рад са децом, на основу Програма васпитно-образовног рада, у сарадњи са директором, педагошко-психолошком службом и стручним сарадницима
- Координирао је рад стручне службе Установе, педагошко-психолошке службе и осталих запослених у Установи
- Организовао је рад и присуствовао састанцима стручних органа и тимова (Тима за развојно планирање, Тима за заштиту од злостављања и занемаривања, Тима за самовредновање...)
- Организовао је рад Комисије за проверу савладаности програма лица која нису полагала испит за лиценцу и био председник комисије
- Организовао је несметан рад вртића заменом радника током школске године

- Организовао је несметан рад вртића у току летњег и зимског распуста израдом распореда радника (васпитача, медицинских сестара васпитача, радника на одржавању хигијене, радника у приручним кухињама, радника у централној кухињи и пекари)
- Бринуо је о хигијенским условима у свим објектима Установе
- Учествовао је у опремању вртића неопходним средствима за рад
- Учествовао је у припреми и реализацији културних и јавних садржаја према календару одржавања
- Креирао је нови сајт Предшколске установе Зрењанин и свакодневно га ажурирао
- Учествовао је у изради Извештаја о раду Установе за претходну годину и учествовао у изради предлога Годишњег плана рада Установе за наредну школску годину
- Сарађивао је са васпитно - образовним установама, установама културе, установама здравствене и социјалне заштите, спортским организацијама и клубовима и удружењима (Развојно саветовалиште, Центар за социјални рад, Специјална основна и средња школа "9. Мај", Школска управа Зрењанин...)
- У области личног стручног усавршавања помоћник директора је савладао акредитовани програм стручног усавршавања "Управљање колективом : ефикасан приступ"

5.ИЗВЕШТАЈИ О РЕАЛИЗАЦИЈИ РАДА АКТИВА:

АКТИВ ВАСПИТАЧА ЈАСЛЕНОГ УЗРАСТА – ДО 3 ГОДИНЕ

Актив васпитача деце јасленог узраста у школској 2014/2015 години чинили су медицинске сестре васпитачи, васпитачи, стручни сарадници и сарадници. Координатори актива су били Златинка Радаковић педагог и Гордана Ђурагић логопед. Програмом рада актива планиране су четири седнице и у складу са предвиђеним програмом рада исте су и реализоване.

На првом састанку је конституисан актив, уз следећи дневни ред:

- Избор председника
- Избор записничара
- Годишњи план рада
- Извештај о самовредновању за школску 2013/2014 (акциони план самовредновања, приоритетни задаци)
- Лични план професионалног развоја
- Разно

За председника актива је изабрана Ивона Јованов, а за записничара Анка Сурла.

На овом састанку је изабран тим за праћење личних планова професионалног развоја и формиране су три радне групе:

- Радна група за унапређење индивидуализације у васпитно-образовном раду
- Радна група за унапређење рада у процесу вођења педагошке документације
- Радна група за унапређење квалитета игара и активности, као и сарадњу са родитељима.

На другом састанку су реализоване стручна тема:

- “Специфичности у развоју говора детета до 3 године”, реализатор је био логопед Гордана Ђурагић

И приказ стручне литературе:

- “Корак по корак 4”, Креативни центар, Београд, у реализацији педагога Златинке Радаковић.

На трећем састанку се реализовала стручна тема:

- „Лутка као средство рада са дететом до 3 године”, реализатор је био сарадник Станка Коврлија

Педагог Златинка Радаковић је представила:

- Правилник о мерама, начину и поступку заштите безбедности деце ПУ у Зрењанину и
- Програм за заштиту деце од насиља, злостављања и занемаривања.

На четвртом састанку актива презентоване су угледне активности:

- “Игром до здравља”, из области физичког васпитања, реализатори Надица Вуков и Босилка Котур из вртића „Пчелица“
- “Полигон”, из области физичког васпитања, реализатори Милана Тамаши и Јованка Недељков из вртића Звончица
- “Здрава храна”, из области упознавања природне и друштвене средине, реализатори Анка Сурла и Драгица Зарић, вртић Дечја радост

Одржан је радни састанак у оквиру стручног актива и том приликом су изабрани медицинске сестре васпитачи и васпитачи који су обухваћени хоризонталном евалуацијом.

У току школске године, чланови актива су похађали следеће семинаре:

- Ефикасно дисциплиновање, приступи и технике и
- Асертивном комуникацијом до успеха.

У оквиру рада стручног актива јаслица конституисане су три радне групе које су током године имале своје састанке и анализе стручних тема и приказе стручне литературе. У оквиру стручног актива се конституисао тим за праћење личних планова професионалног развоја; а у оквиру тима три радне групе:

- радна група за унапређење индивидуализације у васпитно- образовном раду
- радна група за унапређење васпитно – образовног рада у процесу вођења педагошке документације
- радна група за унапређење игара и активности, као и сарадња са родитељима

Тим за праћење индивидуалних личних планова је кординирао радним групама. Обједињеним извештајем овај тим је презентовао рад свих радних група.

Прва радна група, за унапређење индивидуализације у васпитно-образовном раду, је имала током године четири састанка. Први састанак је био на тему индивидуализације и коришћења приручника „Корак по корак 4“. Наиме од ове године се почело са употребом ове нове стручне литературе. Педагог је присуствовао овом састанку, како би што темељније обрадили ове нове ставке везане за индивидуализацију: скале процене, за свако дете појединачно као и групне, протоколи посматрања, чек листе, анегдотске белешке.. С обзиром да је ово била врло комплексна тема која обухвата широк спектар активности медицинских сестара-васпитача и васпитача, и на другом састанку се разматрала ова литература. На трећем састанку у вртићу „Маслачак“ се анализирао рад на јаслицама тамо где су две васпитне групе у једној радној соби. Закључак је да је заиста тешко радити индивидуализацију у таквим

условима рада, с обзиром да је узраст деце врло осетљив; притом је тешко препознати евентуалне сметње у развоју детета. Четврти састанак је такође обрађивао ову тему индивидуализације са предлозима како превазићи одређене тешкоће када је непосредни рад са децом у питању.

Друга радна група, за унапређење рада у процесу вођења педагошке документације, је оджала пет састанака у току ове школске године. Руководилац ове радне групе је била Гордана Слобода, медицинска сестра-васпитач; а записничар Анка Сурла, такође медицинска сестра-васпитач, која је и записничар овог актива. Ова радна група је имала пет састанака ове школске године. Први састанак је био у вртићу Бајка, где су се разматрали сви валидни документи везани за праћење рада медицинских сестара-васпитача:

- писање радне књиге (дневник рада)
- вођење портфолиа (дечјег, групног, личног)
- мерни инструменти (евиденција)

Други састанак је био у вртићу „Звончица“, где су се такође анализирали мерни инструменти из приручника за медицинске сестре-васпитаче.

Трећи састанак је одржан у вртићу „Бајка“ са дневним редом:

- Начин бодовања у оквиру стручног усавршавања
- Вођење личног портфолиа
- Вођење педагошке документације

Четврти састанак је одржан у вртићу „Пчелица“. Тада је анализиран Приручник за планирање стручног усавршавања.

Пети састанак је одржан у вртићу „Дечја радост“. Тада су се разменила искуства, предлози и сугестије у вези рада ове радне групе.

Трећа радна група, унапређење квалитета игара и активности као и сарадње са родитељима, је имала пет састанака током године. Руководилац ове радне групе је била Гордана Петров, медицинска сестра-васпитач; а записничар Надица Вуков васпитач.

На првом састанку, у вртићу „Пчелица“ се дискутовало и предлагало све што је битно и значајно у вези сарадње са родитељима. Наиме, анализирале су се ситуације када треба обавестити родитеље да је дете болесно, повучено, нерасположено итд. То су врло битни и важни сегменти области сарадње са родитељима.

На другом састанку, такође у Пчелици. На овом састанку се договарало око угледних активности. Наиме, у припреми су биле три угледне активности у вртићу „Звончица“, „Пчелица“ и „Дечја радост“. Битно је било ускладити циљеве и задатке активности са условима рада, бројем деце и сложености теме.

На трећем састанку, такође „Пчелица“, се презентовао Приручник за планирање стручног усавршавања и напредовања, ради што бољег упознавања медицинских сестара-васпитача око бодовања разних активности: стручни активи, радне групе, руководиоци радних група, записничари, семинари, трибине, прикази, предавања...

На четвртом састанку је био приказ Приручника за планирање стручног усавршавања и напредовања. Тада су презентовани још неки детаљи у вези стручног усавршавања и вођења личног плана стручног усавршавања.

На петом састанку је тема била сарадња са родитељима, упоређивање сарадње која је била на почетку школске године са сарадњом на крају. Треба нагласити да је уз ову сарадњу требала бити презентована игра, као битна и доминантна у раду са децом. Нарочито упознати родитеље са значајем игре на развој детета.

Може се рећи да су радне групе радиле редовно и ефикасно, док је тим за праћење стручног напредовања координирао и пратио рад радних група.

АКТИВА ВАСПИТАЧА МЛАЂИХ УЗРАСНИХ ГРУПА ДО 3,5 ГОДИНЕ

У току школске 2014/2015 Програм рад Актива васпитача млађих узрасних група реализовало је: 26 васпитача, стручни сарадници и сарадници Биљана Стајић, Милица Малић, Нинковић Мирослава.

Актив је радио по седницама:

Прва седница Актива одржана је 11.09.2014. у вртићу „Бамби“ са следећим дневним редом :

1) Конституисање Стручног актива:

- утврђивање чланова актива
- избор председника
- избор записничара Стручног актива

2) Анализа Извештаја о самовредновању у 2013/2014. школској години, упутство за изреду Акционог плана за унапређење на нивоу вртића

3) Предлог за израду личног плана професионалног развоја (препука литературе) .

4) Формирање тима за праћење станог стручног усавршавања (васпитача, стручних сарадника и сарадника).

5) Избор радних листова за школску 2014/ 2015. годину

6) Формирање радних група

7) Хоризонтална евалуација – Биљана Стајић, Милица Малић

8) Разно

За председника стручног актива изабрана је Лидија Кеврешан Кокот, за записничара Дрина Мркајић . Формиране су радне групе за :

- Унапређење индивидуализације васпитно-образовног рада , за председника је изабрана Татјана Јованић , записничар је Љиљана Стефановић.
- Вођење стручне документације – председник Надежда Бераров, записничар Александра Протић.
- Унапређење квалитета игре и учења и сарадња са родитељима – председник Вукоје Гордана, записничар Дрина Мркајић.

Друга седница Актива одржана је у вртићу „ Бамби “ 20.11.2014. са следећим дневним редом:

1)Усвајање записника са претходне седнице

2)Приказ реализације радионице- сарадња са родитељима

3)Извештај радних група

4)Текућа питања

Састанак су водиле Биљана Стајић – сарадник за екологију и Милица Малић – логопед.

Трећа седница Актива одржана је 26.01.2015. у вртићу „Бамби“ са следећим дневним редом :

- Усвајање записника
- Анализа Правилника о мерама, начину заштите безбедности деце у Предшколској установи – Биљана Стајић и Милица Малић

- Разно

Четврта седница Актива одржана је 19.03.2015 у вртићу „Бамби“ са следећим дневним редом:

- Усвајање записника са претходне седнице
- Презентација - Рад са децом са тешкоћама у развоју, реализатори васпитачи Ангелина Влаховић Тук, Јасмина Мирковић, Надежда Бераров
- Разно

Пета седница Актива одржана је 09.06.2015. у вртићу „Бамби“ са следећим дневним редом:

- Усвајање записника са претходне седнице
- Презентација: - Биљана Стајић „ДНК“
  - Милица Малић „Социјалне приче“ и „Учење вештина уз подршку“
  - Мирослава Нинковић „Луткарско позориште“
- Евалуација рада Актива
- Разно

Реализовани су Акредитовани семинари:

- „Методичке компетенције и вештине васпитача за инклузивно образовање“ аутори и реализатори семинара: др. Анђелка Булатовић, доц. др. Власта Сучевић и доц.др. Мара Керић, компетенције К3, приоритетна област 8, сати 8.
- „Мало ја, мало ти, сарадничка брига о деци“ аутори: Весна Аргакијев и Јелена Дајовић, компетенције К3, приоритетне области 9, сати 8.

Намењени стручном усавршавању чланова Актива. Семинари су имали за циљ унапређење професионалне компетенције васпитача.

Реализовано је 5 седница Актива.

Све активности и програмски садржаји реализовани су у складу са предвиђеним Планом рада за 2014/2015.годину.

АКТИВА ВАСПИТАЧА СРЕДЊИХ УЗРАСНИХ ГРУПА

Стручни Актив средњих узрасних група, ове школске године бројао је 43 васпитача и два стручна сарадника: педагога и стручног сарадника за физичко васпитање. У току 2014-2015. школске године, Актив је радио по плану и програму рада Актива и при томе реализовао све усвојене програмске садржаје.

Актив је у току године радио по седницама(редовним и ванредним) и ван седница и то:

Прва седница Актива васпитача средњих узрасних група одржана је 04.09.2014. у вртићу „Маслачак“. На седници је размотрен и усвојен План и Програм рада Актива са поделом задужења, носиоцима активности и временом реализације. Такође, извршен је избор радних листова и часописа за ову школску годину. Пошто је договорено да Актив ове године ради и ван седница, формирани су Тимови који су радили на

реализацији посебних задатака. Тако је формиран централни Тим за планирање и праћење реализације сталног стручног усавршавања васпитача, кога су чинили следећи чланови: председник Актива: Нада Петраш, васпитач и чланови: Данијела Видовић и Оливера Латиновић Стеванов, васпитачи из вртића „Лептирић“, као и Неда Костадинов, Весна Сударски и Сања Грујин, васпитачи из вртића „Биберче“. Тим је имао задатак да прикупи личне планове стручног усавршавања свих васпитача, чланова Актива и да у складу са њима, прати појединачне реализације и обавештава чланове о времену и месту реализације. Формиране су и три радне групе за унапређење васпитно образовног рада, које ће се бавити питањима приоритетних циљева, који су наведени у Акционом плану израђеном на основу извештаја о самовредновању ПУ, за прошлу годину. Прва радна група се бавила питањима унапређења индивидуализације у васпитно-образовном раду, односно у раду са децом која имају сметње у развоју и у раду са потенцијално даровитом децом. Друга радна група је била задужена за унапређење рада у процесу вођења педагошке документације. Трећа радна група се бавила унапређењем игара и активности и сарадњом са родитељима. Весна Јелић, педагог дала је предлог и упутства за израду личног плана стручног усавршавања за школску 2014/2015. годину.

Ван редовних седница, многи битни садржаји и активности, бирани по хитности и актуелности, реализовани су путем ванредних седница, у склопу реализације личних планова професионалног развоја координатора Актива (педагога и стручног сарадника за физичко васпитање).

Прва ванредна седница Актива одржана је 15.12.2014. год. у вртићу „Биберче“. Весна Јелић, педагог, презентовала је тему **„Индивидуализација у васпитно образовном раду“** са додатком који се односи на извод из приручника за планирање и писање ИОП. У другом делу ове седнице, реализована је и **радионица** на исту тему, коју су заједно осмислиле, педагог, Весна Јелић и Јасмина Војновић, васпитач- члан Актива ПП група. Она је презентовала члановима Актива средњих узрасних група „Пример добре праксе, који се односи на разрађен модел индивидуализације за дете Н. Н. На овој радионици васпитачи су практично учили како се пише индивидуализован план за дете Н.Н.служећи се показатељима добијеним на мерним инструментима и литературом „Корак по корак..“

На родитељском састанку, одржаном 24.02.2015. године у вртићу „Биберче“, реализована је тема **„Унапређење дечје игре у сарадњи са родитељима“**. Тему је презентовала Маја Шујица, стручни сарадник за физичко васпитање.

Друга ванредна седница Актива одржана је 12.03.2015. у вртићу „Биберче“. На седници је реализована тема **„О протоколу поступања као одговору на насиље, злостављање и занемаривање“**. Реализатор теме је Весна Јелић, педагог која је тумачила васпитачима које су то превентивне и интервентне активности, које се предузимају у остваривању заштите и безбедности деце у Предшколској установи. Дато је и објашњење о формирању подтимова на нивоу вртића(унутрашња заштитна мрежа) и њихове обавезе и одговорности.

На састанку, одржаном 06.05.2015. извучена су имена васпитача средњих узрасних група за процес самовредновања, у школској 2014/2015. години.

Друга фаза унапређења сарадње са родитељима одвијала се у вртићу „Биберче“, у виду реализације **радионице за родитеље: „Мама, тата, вежбајте са нама“**, одржане 26.05.2015. Уз присуство деце средњег узраста, њихових родитеља и групних васпитача, Неде Костадинов, Сање Грујин, Наде Петраш и Весне Сударски, радионицу су водиле Весна Јелић, педагог и Маја Шујица, стручни сарадник за

физичко васпитање. Радионица за децу и родитеље, обухватила је реализацију активности из области физичког васпитања на тему „Падобран као средство физичког васпитања“. У овој активности коришћен је падобран, сашивен у креативној радионици Предшколске установе, а направљен од платна старих кишобрана сакупљених заједничким снагама родитеља, деце и васпитача. Радионице за родитеље оваквог типа, имају вишеструке користи за децу, родитеље и васпитаче.

Друга седница Актива васпитача средњих узрасних група одржана је 09.06.2015. и обједињавала је реализацију програмских садржаја планираних за трећу и четврту седницу. Том приликом је реализована: презентација „ДНК кроз експеримент“; реализатор је била Биљана Стајић, сарадник за екологију. Угледну активност „Падобран као средство физичког васпитања“ презентовала је Маја Шујица. Угледна активност је урађена у сарадњи са родитељима, васпитачима средњих узрасних група из вртића „Биберче“ и педагогом Весном Јелић. Играчке и дидактичка средства осмишљене и израђене ове године, донеле су много оригиналности и иновативних елемената, па смо имали част да видимо и угостимо и васпитача ПП групе, Радославу Миланов, која нам је презентовала играчку „Јеж“, намењену развоју fine моторике (графомоторике) и усавршавању координације око –рука. Васпитач, Сузана Малешевић Паунов презентовала нам је играчку „Моја лутка“ са којом је учествовала на конкурс „Добра играчка 2015“. Драгана Баждар, Весна Јелић и Маја Шујица, презентовале су дидактичко средство „Цветно поље“ са којом су учествовале на конкурс „Добра играчка 2015“ у Суботици и освојиле награду, за исту. На састанку је прочитан и извештај о раду Актива, као и извештај о раду Тима за планирање и реализацију стручног усавршавања које је припремила Нада Петраш. Руководиоци радних група прочитали су извештаје о раду својих група, са свим задацима и задужењима којима су се бавили. Рад Актива је вреднован путем технике за прикупљање података „Мета стања“, коју је припремила Весна Јелић, педагог. Чланови Актива су релативно високим оценама самовредновали наш заједнички рад тако да се просечне оцене за оствареност тврдњи, крећу у оквирима од 3,68 до 4,00.

Оцена 3,68 односи се на тврдњу „Задовољна сам радом Актива“

Оцена 3,76 се односи на тврдњу „Стручним усавршавањем на нивоу Актива повећала сам своје личне компетенције“

Оцена 3,80 односи се на тврдњу „Атмосфера на састанцима Актива била је пријатна, радна и сарадничка“

Оцена 3,92 односи се на тврдњу „На Активу негујемо коректне и професионалне међуљудске односе“ и

Оцену 4,00 добила је тврдња „Рад Тима за планирање и реализацију стручног усавршавања и рад појединих радних група је задовољио моја очекивања у школској 2014/15. години.“

Иако су оцене релативно високе (степен остварености: у већој мери), постоји значајан простор за даље унапређење на нивоу рада Актива, што треба узети у обзир за планирање рада у следећој години.

Договорено је да се ЛППР са извештајима о реализацији за школску 2014/2015. годину достави председници Актива и руководиоцу Тима, Нади Петраш која ће прикупљене ЛППР проследити педагогу, као и да се ЛППР за следећу школску годину припреми до краја августа, како би били спремни за прву седницу Актива, за школску 2015/2016.

У школској 2014/2015. години релизовано је укупно четири седнице Актива (редовне и ванредне, колико је и било планирано). Руководиоци Актива су биле: Нада

Петраш председник, а записничар Сања Грујин. Координатори Актива, Весна Јелић, педагог и Маја Шујица, стручни сарадник за физичко васпитање, осим на планирању, организацији и реализацији седница, радиле су и на пружању стручне помоћи васпитачима у осавремењивању кроз педагошко-инструктивни рад, пружање помоћи васпитачима у припреми и реализацији стручних тема и угледних активности, као и упућивање васпитача на стручну литературу. У оквиру стручног усавршавања на нивоу Актива, организовани су и реализовани акредитовани семинари и то:

1. „Подршка дечјем развоју и напредовању кроз индивидуализован приступ за децу предшколског узраста“ реализатори А. Ерић и Т.Павловић, кат.бр.545/14-16; (К3,П1)-16 бодова;
2. „Родитељи као партнери у васпитно образовном раду“ реализатори Драгица Кубет, Весна Радошевић и Драгана Чикош; кат.бр.500/14-16; (К1,П9)-16 бодова;

Извештај о раду Актива у протеклој школској години израдила је председница Актива, Нада Петраш који је после детаљног разматрања као такав и усвојен, на последњој седници.

Сваки састанак Актива био је прожет пријатном, али надасве радном атмосфером, а рад је протикао у међусобној размени искустава, разговору и новим предлозима.....

АКТИВ ВАСПИТАЧА СТАРИЈИХ УЗРАСНИХ ГРУПА ДО 5,5 ГОДИНА

Рад стручног актива васпитача старијих група у овој години био је усмерен на остваривање 3 приоритетна задатка у раду ПУ: унапређење квалитета игара и активности; унапређење индивидуализације у васпитно-образовном раду и унапређење рада у процесу вођења педагошке документације.

Предвиђене активности за реализацију ових циљева одвијале су се састанцима актива, кроз обраду стручне теме, одржане радионице и приказе књига, приручника и угледних активности, а ван седница одвијао се рад радних група актива. Постојале су 3 радне групе: 1. за унапређење индивидуализације у васпитно – образовном раду, 2. за вођење стручне документације и 3. за унапређење квалитета игара и активности и унапређење сарадње са родитељима. Активност ових радних група координирао је Тим за праћење сталног стручног усавршавања.

Стручни актив васпитача старијих група имао је у овој школској години 47 чланова, 45 васпитача и два стручна сарадника који су уједно и координатори рада актива: психолога Олгицу Бабић – Бјелић и стручног сарадника за ликовно васпитање, Габријелу Паригрос.

На конститутивној седници актива за председника је изабрана Анамарија Прокић, а за записничара Маја Пролић. Усвојен је предлог програма рада актива за 2014/15. и подељена су задужења.

Стручну тему „Индивидуализација рада са децом“, уз приказ приручника и упознавање са важећом законском регулативом реализовао је психолог Олгица Бабић – Бјелић, а васпитачи Мирковић Јасмином, Бераров Надежда, Левајић Светлана и Влаховић – Ћук Ангелина су реализовали радионицу на исту тему. Чланови актива су учествовали у раду, постављали питања и износили своја запажања о могућностима примене предложених мера индивидуализације у непосредном раду са децом.

Психолог Олгица Бабић – Бјелић приказала је „Приручник за примену посебног протокола за заштиту деце и ученика од насиља, злостављања и занемаривања у образовно – васпитним институцијама“, уз навођење примера примене приручника у

практи. Васпитачи су показали велику заинтересованост за приказ и износили примере и лична искуства у вези са одређеним препорукама из приручника.

Васпитач Анамарија Прокић приказала је књигу „Клопке за родитеље“, Невене Ловринчевић.

На састанку стручног актива одређен је и узорак за самовредновање, како би Тим за самовредновање на нивоу установе могао да настави са радом.

Ове године на активу су приказане и анализиране две угледне активности, обе су се бавиле сарадњом са родитељима: „Змајеви“ реализатори: стручни сарадник за ликовно васпитање, Габријела Паригрос и асистенти васпитачи Оливера Шаргин, Валентина Милошевић, Тихана Влајков, Миомира Радосављевић, Тихана Медаревић и Николета Петковић и „Ћилими“, “ реализатори: стручни сарадник за ликовно васпитање, Габријела Паригрос и асистенти васпитачи Сања Вуковић и Зорица Грнча. Активности су изазвале велико интересовање чланова актива и планирано је да буду реализоване и у наредној школској години.

Сарадник за екологију Биљане Стајић члановима актива је одржала презентацију „По ДНК те препознајем“.

За чланове актива реализовани су акредитовани програми стручног усавршавања: „Методичке компетенције и вештине васпитача за инклузивно образовање“ и „Мало ја, мало ти - сарадничка брига о деци“.

Рад актива ван седница

На састанцима радних група успешно су реализоване следеће активности: радионица „Прича старе пегле“, реализатори Весна Јозо и Марија Тодић; „Монтесори амбијент“ – учешће родитеља у прикупљању средстава за космичко образовање, реализатор Смиљка Аврамов; радионица „Вашар пецива“, реализатор Ивана Ћурчић, радионица „На слово, на слово О“, реализатор Данијела Диче, радионица „Вашар“, реализатор Биљана Сандић, угледна активност „Кутија са преградама“, реализатори Драгана Пећарски и Милка Дупало; стручна тема „Моја Монтесори пракса“, реализатор Смиљка Аврамов и приказ књиге „Од Вртопа до самовредновања“, аутора Вере Миланов.

АКТИВ ВАСПИТАЧА ПРИПРЕМНОГ ПРЕДШКОЛСКОГ ПРОГРАМА- ДО 6,5 ГОДИНА

За школску 2014/2015.годину планиране су биле четири седнице актива припремних предшколских група. Координатори актива били су Наталиа Луиза Марков - стручни сарадник: психолог и Душко Лазић - стручни сарадник за физичко васпитање. Једногласно је био усвојен план рада и успешно су реализоване све планиране активности актива.

На ПРВОМ састанку конституисан је актив и једногласно је прихваћен предлог именовања Јасне Будимир за председника актива и Тамаре Сантовац као записничара. Сви чланови актива су били сагласни са предлогом програма рада за школску 2014/2015.годину и он је такође једногласно усвојен. Психолог Наталиа Луиза Марков је укратко представила извештај о самовредновању и резултате самовредновања за школску 2013/2014.годину а затим је говорила о акционом плану, његовим приоритетним задацима и о упутствима за израду акционог плана на нивоу вртића.

Указала је да је важно да сваки вртић изради свој засебни (на нивоу вртића) акциони план унапређења рада. Такође, дала је упутство како треба да изгледа акциони

план, и указала на могућност коришћења „Водича за самовредновање у Предшколским установама“.

Приоритетни задатак у школској 2014/2015.години између осталих је било и вођење стручне документације које подразумева документовање личног плана стручног усавршавања. Сваки васпитач дужан да оствари 68 сати стручног усавршавања на нивоу године, од тога 24 сата је одређено за семинаре и стручне скупове а 44 сата на стручно усавршавање у оквиру Установе.

У складу са овом законском обавезом, свако је дужан да испланира активности кроз које ће их реализовати. Због тога је на састанку конституисан Стручни тим за праћење сталног стручног усавршавања васпитача (односно њиховог професионалног развоја) на нивоу актива припремних предшколских група а формиране су и три радне групе, тематски подељене према приоритетним задацима ПУ за школску 2014/15. годину.

Прва радна група се бавила питањем унапређења индивидуализације у васпитно образовном раду; друга радна група је за фокус имала вођење стручне документације; трећа радна група бавила се питањем унапређења квалитета игара и активности као и унапређењем сарадње са родитељима. Именована је комисија за одабир радних листова за припремни предшколски програм (на српском и на мађарском језику) за школску 2014/15. годину. Стручни сарадник за физичко васпитање, Душко Лазић, информисао је васпитаче о предстојећем стручном чије одржавање је било планирано за 24.септембар 2014 године. За поменути стручни скуп се пријавило четири васпитача.

На ДРУГОМ састанку актива, између осталог, обрађена је стручна тема уз приказ приручника и упознавање са важећом законском документацијом на тему: „Индивидуализација рада са децом“ (реализатор је била психолог Наталиа Луиза Марков) што је било пропраћено и Power Point презентацијом.

Том приликом презентован је и пример добре праксе, реализатор је био васпитач Јасмина Војновић. Под вођством и координацијом психолога Наталие Луизе Марков и васпитача Јасмине Војновић, одржана је затим и радионица на поменутој тему. Током радионице, васпитачи актива су били подељени у групе и свака група је добила унапред попуњене мерне инструменте са задатим случајем (они су обухватили области сензорно-моторног развоја, социо-емоционалног развоја, развоја говора и комуникације као и сазнајног развоја). Анализом мерног инструмента су се затим бележиле јаке и слабе стране развоја, па се тамо где има потешкоћа бележило да је потребна подршка детету а тамо где су јаке стране пратио се и подстицао развој. На тај начин израђује се педагошки профил за свако дете и на основу тога се и сачињава индивидуализовани план рада.

На састанку су и предложени начини на које може да се води документација (у дневнику и у посебним свескама) за индивидуализован рад са децом.

ТРЕЋИ састанак актива првенствено је био посвећен обради стручне теме „Заштита деце од насиља, злостављања и занемаривања“ (реализатори: Душко Лазић, стручни сарадник за физичко васпитање и Наталиа Луиза Марков, психолог). Указано је између осталог и на потребу превенције насиља, интервенције, прецизиране су улоге и одговорности.

Душко Лазић је трећем састанку актива на приступачан начин приказао стручну књигу „Самопоуздано дете“, аутора Гејла Линденфилда у којој се пре свега ставља акценат на поткрепљивање дејче сигурности (самопоуздања) од раног узраста, говори се о раном препознавању која су стидљива а која су деца-вође. Такође, говори се и о подршци, пре свега од стране родитеља, као и од васпитача, учитеља и наставника у стицању самопоуздања детета.

На овом састанку ванредно је била реализована тачка дневног реда која је била посвећена одабиру вртића (односно васпитача) чији ће рад ће евалуиран за потребе самовредновања у школској 2014/15. години. У питању су васпитачи из вртића: Бамби, Снежана, Вила, Лептирић, Колибри, Биберче, Црвенкапа, Алиса, Цврчак и Звезда.

На ЧЕТВРТОМ састанку актива, једна од тачака дневног реда била је презентација ДНК од стране сарадника за екологију Биљане Стајић. У склопу ове теме представљен је и експеримент (воће по слободном избору - приказана је банана, цедиљка, алкохол, со, детергент за судове, епрувета и кеса за замрзивач) након кога се тачно издвојио ДНК смесе. Такође, на овом састанку, стручни сарадник за физичко васпитање Душко Лазић представио је путем ДВД презентације угледну активност „Рукомет“ (коју је реализовао заједно са васпитачима припремног предшколског програма, Смиљком Андријин Брњош и Биљаном Обрадовић); као и угледну активност „Полигон“ коју је реализовао заједно са васпитачима јаслених група Јованком Недељков и Миланом Тамаши.

На овом састанку успостављен је договор о сачињавању финалног извештаја о стручном усавршавању запослених.

У току школске године успешно су реализована два семинара која су били планирана на нивоу актива: „Методичке компетенције и вештине васпитача за инклузивно образовање“ и „Мало ја мало ти – сарадничка брига о деци“. Сваки од ових семинара носио је 8 сати стручног усавршавања и били су реализовани по договору са издавачком кућом „Креативни центар“. Реализација трећег семинара за већину васпитача припремних предшколских група, по одлуци Предшколске установе, требало би да буде обезбеђена у наредној школској 2015/16. години.

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ СТРУЧНОГ ТИМА ЗА ПРАЋЕЊЕ ПРОФЕСИОНАЛНОГ РАЗВОЈА ВАСПИТАЧА АКТИВА ПРИПРЕМНИХ ПРЕДШКОЛСКИХ ГРУПА ЗА ШКОЛСКУ 2014/15.ГОДИНУ.

У току школске 2014/2015. године на првом састанку актива припремних предшколских група, оформљен је стручни тим за праћење професионалног развоја васпитача актива припремних предшколских група. Овај тим имао је за циљ, између осталог и праћење личних планова стручног усавршавања васпитача. Председник тима је уједно био и председник актива ПП- група – васпитач Јасна Будимир, док је записничар тима био васпитач Тамара Сантовац која је уједно и записничар актива ПП-група. Остали чланови тима били су:

- Весна Петровић
- Бранислава Радовић
- Аделина Панкаричан и
- Тони Бенедек

Васпитачи актива припремних предшколских група подељени су били у три радне групе од којих је свака имала своју тематску одређеност:

- Унапређење индивидуализације у ВО раду
  - Унапређење рада у процесу вођења педагошке документације и
  - Унапређење квалитета игара и активности као и сарадње са родитељима
- Тачније, свака од ових група бавила се тематиком која је уједно представљала и приоритет у раду Предшколске установе у школској 2014/15. години.

Такође, свака радна група је имала свог председника, записничара и чланове. Чланови су били дужни да своје личне планове професионалног усавршавања доставе председнику своје радне групе.

Председници радних група су даље достављали извештаје стручном тиму, који је између осталог и координирао рад радних група.

Стручни тим је у току ове школске године одржао четири састанка. На сваком од ових састанака Стручни тим је пратио професионални развој васпитача као и њихове краткорочне планове. Утврђивало се бодовање (начин бодовања) за активности и такође и договарало се коме се обратити у ПУ за бодовање појединих активности и манифестација у Предшколској Установи (“Музичка смотра”, “Спортске игрице” и сл.).

Стручни тим је сазивао састанке са председницима и записничарима радних група. Утврђен је распоред реализације заинтересованих васпитача за јавно представљање стручног чланка, приказа књиге, вођење дискусије на поједине угледне активности и сл.

На крају школске године, достављени су стручном тиму лични планови стручног усавршавања васпитача у којима су се налазили подаци о оствареним и реализованим развојним активностима на на нивоу установе (44 сата годишње) као и изван ње (24 сата годишње).

Одређени број васпитача није испунио норму стручног усавршавања путем семинара-односно акредитованих програма (20 + 4 сати годишње), што је образложено да ће се у наредној школској години 2015/2016. одржати семинар који из објективних разлога није био реализован у овој школској години.

На нивоу актива ПП-група за ову школску годину, успешно су реализована два акредитована семинара: „Методичке компетенције и вештине васпитача за инклузивно образовање“ и „Мало ја мало ти – сарадничка брига о деци“.

6. ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ПЕДАГОГА

Стручни сарадник, педагог је у овој школској години своје послове и радне задатке обављао на терену вртића: “Полетарац”, “Колибри”, “Снежана”, “Маслачак”, “Вила”, “Пчелица”, “Биберче” и “Бамби”. У ових осам објеката формирана је 51 васпитна група са око 1200 деце, са којима је радило 102 васпитача тј. непосредних реализатора у васпитно-образовном раду.

У складу са законском регулативом и организацијом установе, стручни сарадник – педагог је радио на следећим пословима и радним задацима, који су одређени Програмом свих облика рада стручних сарадника (тј. педагога) и Годишњим планом рада ПУ;

1. ПЛАНИРАЊЕ И ПРОГРАМИРАЊЕ ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНОГ РАДА

- Учешће у изради докумената установе као што су:

Годишњи план рада ПУ,	август 2014/15
Извештај о реализацији годишњег плана рада ПУ,	јун 2015
Извештај о раду педагога	јун 2015
- Презентовање докумената на састанку Васпитно-образовног већа

август 2014-15
- Израда Годишњег програма рада педагога и месечних планова;

август и ТГ
- Учешће у изради годишњих планова рада Актива и Тимова

август и ТГ

- Пружање помоћи васпитачима у развијању програма, планирању и документовању во. рада у васпитној групи, у складу са развојним нивоом групе и специфичностима средине, а у складу са потребама и интересовањима деце ТГ
- Планирање организације рада ПУ у сарадњи са директором ТГ
- Учешће у избору радних листова и часописа за децу, као и давање предлога и сугестија за структурирање простора вртића септембар 2014
- Планирање стручног усавршавања у сарадњи са директорима ТГ
- Учешће у изради извештаја о раду Актива васпитача средњих узрасних група, као и Извештаја о раду Тима за заштиту деце од насиља, злостављања и занемаривања; јун 2015
- Учешће у изради индивидуализованих планова во. рада са децом са сметњама у развоју ТГ
(заједно са психолозима ПУ и групним васпитачима учествовала сам у изради 25 индивидуализованих планова во. рада уз писане препоруке васпитачима, за рад са децом са сметњама у развоју) ТГ
- Учествовала сам у планирању и организовању појединих облика сарадње са другим институцијама(Дечји диспансер-развојно саветовалиште, ИРК, Центар за социјални рад, Муп, Културне институције, типа: музеј, галерија, Културни центар; образовне институције: школе(основне и „9.мај“), Предшколске установе у Кикинди, Панчеву и Суботици... ТГ
- Учешће у формирању васпитних група и избору и распореду васпитача Јун 2015
- Учешће у планирању и изради дидактичког средства и учешће на Конкурсу за „Најбољу играчку“ 2015, Суботица;
(Дидактичко средство“Цветно поље“ освојило је признање на Конкурсу за „Најбољу играчку“2015.) март 2015
- Учешће у планирању и реализацији културних манифестација, наступа деце и медијског представљања(Музички фестивал у Смедереву, Музичко-драмска смотра стваралаштва деце ПУ из Зрењанина, Квиз за децу ППП у Културном центру и снимање за ТВ, „Дани предшколаца“ у Хали спорта, „Дедар“ у Смедереву, Радости на отвореном поводом“ Дечје недеље“ итд. ТГ

2. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНОГ РАДА

- Увид у остваривање васпитно-образовних циљева и задатака у време периода адаптације у вртићима септембар 2014
- Учешће у припремама за коришћење нових мерних инструмената (мерење иницијалног стања за све области и аспекте развоја) и сходно томе праћење развоја и напредовања деце; од октобра 2014 и даље
- Праћење реализације васпитно-образовног процеса уз коришћење образаца за вредновање во. рада од октобра 2014 и даље
- Праћење и вредновање примене мера индивидуализације

- (заједно са васпитачима и психолозима ПУ, евалуација је рађена тромесечно и шестомесечно и по потреби;) од фебруара 2015
- Рад на развијању инструмената за вредновање и самовредновање („Етос“, самовредновање рада педагога и вредновање рада Актива 2014/15.) мај 2015
  - Увођење у посао стручног сарадника-педагога (студенткиња 4.године, пракса прописана од стране факултета) март 2015
  - Учешће у изради годишњег извештаја о раду ПУ(програм стручних органа и Тимова, праћење рада, лични извештај....) јуни 2015
  - Праћење и вредновање обележавања значајних датума, смотри и манифестација у оквиру ПУ и шире (Дечја недеља, Музичко-драмска смотра, „Дедар“ у Смедереву, „Дани предшколаца 2015“, Квиз за предшколце и сл) ТГ
  - Рад са васпитачима на анализи и преиспитивању педагошке праксе под углом самовредновања тј. стандарда квалитета и индикатора који их одређују; (у склопу редовног педагошко-инструктивног рада, као и путем рада на нивоу Актива и рада по групама;) ТГ

3. РАД СА ВАСПИТАЧИМА

- Помоћ васпитачима у давању идеја око структурирања простора и адекватне опреме, као и око процеса документовања дечјег развоја и напредовања путем „портфолиа“ од септембра 2014
- Помоћ васпитачима око усклађивања програмских захтева са породичним окружењем, карактеристикама деце и сл.(помоћ у индивидуализованом приступу сваком детету понаособ) ТГ
- Пружање стручне помоћи васпитачима- приправницима у планирању и реализацији свакодневних активности у вртићу ТГ
- Пружање помоћи васпитачима и сарадницима задуженим за планирање и реализацију активности“Дечје недеље“, у сарадњи са директорима Септембар 2014
- Праћење рада васпитача у групама и педагошко- инструктивни рад са њима (уз коришћење „обрасца за вредновање рада васпитача“ педагог је обишао 17 васпитних група тј. 33,33%.
Напомињем, да је педагог био у свакој васпитној групи, више пута у току године у зависности од приоритета и хитности;) ТГ
- Учешће у давању стручне помоћи васпитачима у писању педагошког профила за децу, као и око израде комплетних индивидуализованих планова и писање препорука за васпитаче, како би им олакшали рад са децом са сметњама у развоју; ТГ
(заједно са психолозима учествовала сам у изради 25 индивидуализација и препорука за рад)
- Анализа реализације праћених активности у ПУ и других облика рада и давање предлога за њихово унапређење (вртић“Бамби“васпитач В.Јозо;

праћена активност била је по позиву васпитача, али анализиране су и многе друге, у склопу редовних обилазака вртића и васпитних група)

Октобар 2014 и ТГ

- Праћење вођења педагошке документације за медицинске сестре- васпитаче и давање стручних упутстава за решавање проблема из праксе
ТГ
- Мотивисање васпитача за стално стручно усавршавање и подсећање на обавезност прикупљања бодова у току године, реализацијом разноврсних активности
ТГ
- Организација стручних семинара за чланове Актива васпитача средњих узрасних група, заједно са издавачком кућом „Публик практикум“ (реализована су 2 акредитована програма и сваки од њих је носио по 16 бодова, а васпитачи који су, у раду са децом користили часопис „Крцко“, су добили још један семинар који је носио 8 бодова;) ТГ
- Учесће и сарадња са стручним сарадником за физичко васпитање Шујица Мајом и васпитачем Баждар Драганом, на конципирању и изради дидактичког средства „Цветно поље“, које је освојило награду на Конкурсу за „Најбољу играчку 2015“ ТГ
- Рад на оснаживању васпитача за тимски рад кроз подстицање на реализацију заједничких задатака, кроз рад „Тима за планирање и праћење реализације сталног стручног усавршавања“ и рад „Радних група за унапређење делатности“ (формирани на нивоу рада Актива) септембар и ТГ
- Пружање помоћи васпитачима у остваривању свих форми сарадње са породицом:
Присутност на родитељском састанку у вртићу „Биберче“ (стручна тема за родитеље) и учешће на радионици за родитеље „Мама, тата, вежбајте са нама“, заједно са стр. сарадником за физичко васпитање Шујица Мајом
Фебруар 2015 и Мај 2015
- Пружање помоћи васпитачима у примени различитих техника и поступака самоевалуације ТГ
- Израда и подела материјала за васпитаче: ТГ
  1. Обавештења и упутства различите врсте
  2. Скрипта „Индивидуализација у васпитно- образовном раду“
  3. „Индивидуализација- практично“
  4. Скрипта „О протоколу поступања као одговору на насиље, злостављање и занемаривање“
  5. Интерни формулар за планирање и праћење реализације стручног усавршавања у оквиру ПУ (развојне активности ПУ и реализација семинара) септембар и ТГ
  6. „Приручник за планирање и писање ИОП“, прослеђен је у електронској форми свим васпитачима;

7. прослеђени су и „Обрасци за посматрање и вредновање активности „ и „Чек листа за евидентирање прегледа дневника рада васпитача“- модел Б.

- Пријем студената и распоређивање у вртиће и васпитне групе, на праксу; ТГ

4. РАД СА ДЕЦОМ

- Праћење дечјег развоја и напредовања кроз присуство у групама приликом редовних и ванредних посета вртићу (за 12 деце праћен је развој и напредовање кроз „Протокол за посматрање деце“, а урађено је око 20 индивидуализованих планова и препорука за рад васпитачима, за децу са сметњама у развоју;) ТГ
- Стварање оптималних услова за индивидуални развој детета и пружање помоћи и подршке, у складу са исказаним потребама ТГ (да би то обезбедила, планирала сам и реализовала 16 разговора са васпитачима у вези подстицања и праћења развоја и напредовања деце)
- Идентификовање проблема и рад на отклањању педагошких узрока проблема, у учењу и понашању од септембра 2014
- Праћење дечјих смотри и манифестација и анализа истих ТГ
- Промовисање и предлагање мера, као и учешће у активностима у циљу смањивања насиља, повећања толеранције и конструктивном решавању конфликта, у вртићима: „Пчелица“ и „Бамби“;

Према потреби

5. РАД СА РОДИТЕЉИМА, ОДНОСНО СТАРАТЕЉИМА

- Укључивање родитеља у во. активности ПУ и припрема и реализација другог дела радионице за родитеље: „Мама, тата, вежбајте са нама“ уз вредновање квалитета сарадње вртића и породице; вртић „Биберче“, заједно са стручним сарадником за физичко васпитање Шујица Мајом (показатељи квалитета сарадње се крећу од 3,04 до 3,2; ниво остварености = „у већој мери“) мај 2015
- Присутност на родитељском састанку у вртићу „Биберче“, при презентацији стручне теме М. Шујице фебруар 2015
- Упознавање родитеља са важећим законима, конвенцијама и протоколима о заштити деце од насиља, злостављања и занемаривања, као и другим документима од значаја за правилан развој деце, у циљу представљања корака и процедура за поступање у ПУ ТГ
- Пружање помоћи и подршке родитељима у складу са исказаним потребама, а у вези са отклањањем узрока непожељног понашања или исказаним тешкоћама и сметњама детета ТГ (педагог је имао 11 директних разговора са родитељима, старатељима деце)
- Рад са родитељима, старатељима у вези прикупљања података о деци од септембра и ТГ

6. РАД СА ДИРЕКТОРОМ, СТРУЧНИМ САРАДНИЦИМА, ПЕДАГОШКИМ АСИСТЕНТОМ И ПРАТИОЦЕМ ДЕТЕТА

- Договорн са директорима око почетка нове школске године (формирање васпитних група, распоред радника по вртићима, организација рада, адаптибилни период у септембру, одржавање прве седница Актива, први родитељски састанци, иновације у раду...) јун-август 2014/15.
- Сарадња са директорима око израде докумената ПУ (Годишњи план рада, Предшколски програм, Развојни план ПУ, посебни и специјализовани програми, стручна усавршавања, рад Актива, ЛППР, планови рада Тимова и комисија, Извештаји, Анализе) јун-септембар
- Свакодневна сарадња са директорима по питању планирања, праћења реализације и вредновања рада у ПУ ТГ
Сарадња се одвија на нивоу „радних састанака“, индивидуално и групно, кроз рад Тимова, комисија и рад Стручних органа и кроз припрему и доставу података, како директорима тако и Школској управи, Министарству просвете, Центру за социјални рад, Муп и сл. ТГ
- Сарадња са директорима и стручним сарадницима, по питању примедби и жалби родитеља; ТГ

7. РАД У СТРУЧНИМ ОРГАНИМА И ТИМОВИМА

- Припрема, организација и учешће на састанцима Васпитно-образовног већа Август 2014 и ТГ
(помоћ око техничке реализације ПП презентације стручне теме: “Представљање Правилника о мерама, начину и поступку заштите безбедности деце у ПУ у Зрењанину“, реализатор-психолог, Н.Л.Марков)
- Рад у Тиму за заштиту деце од насиља, злостављања и занемаривања (састанци, разговори са родитељима, писање пријава ЦСР, презентације на ову тему у склопу рада Актива; Одржана ванредна седница Актива са ПП презентацијом теме: “О протоколу поступања као одговору на насиље, злостављање и занемаривање“) ТГ
- Учесће у раду Тима за планирање и писање ИОП, тј. индивидуализованих планова рада (заједно са групним васпитачима и психолозима) ТГ
- Учесће у раду Педагошког колегијума по потреби ТГ
- Учесће у координисању радом Актива васпитача средњих узрасних група,

заједно са колегиницом, стручним сарадником за физичко васпитање Шујица Мајом(планирање,припрема, организација, реализација, мотивација,јачање стручних компетенција, стручна помоћ, подршка и сл.)

Одржане су 4 седнице Актива (2 редовне и 2 ванредне),али ове године Актив је радио и ван седница и то, кроз рад Тима за планирање и праћење реализације стручног усавршавања васпитача и кроз рад Радних група за унапређивање делатности, радећи на :

1. Унапређивању индивидуализације у васпитно- образовном раду
2. Унапређивању вођења педагошке документације и
3. Унапређивању квалитета игара и активности, као и сарадње са родитељима;

Поменути Тим је координирао радом Радних група, а сваки од њих је имао своје планиране активности, чијој реализацији је требало да допринесе сваки појединачни члан.

С обзиром да је ово прва година у оваквом функционисању Тима и Радних група, имам утисак да још увек није постигнута подједнака заступљеност рада сваког појединачног члана. Нема довољно мотивације и иницијативе, чланови чекају једни на друге и на помоћ од стране стручних сарадника.Рокови се не поштују у довољној мери и нема свести о одговорности у реализацији активности.Извештаји се раде формално и не служе у сврхе даљег унапређивања рада за наредни период.

од септембра 2014

- Сарадња са педагозима и психолозима из других ПУ ТГ
(посета и размена искуства са психологом Б.Граховац из Кикинде, путем размена са колегиницама приликом реализације семинара и стручних скупова,одласком на састанке у организацији Удружења васпитача Војводине и сл.) ТГ
- Учесће у предлагању мера за унапређивање рада стручних органа ПУ август 2014-15

8.САРАДЊА СА НАДЛЕЖНИМ УСТАНОВАМА, ОРГАНИЗАЦИЈАМА, УДРУЖЕЊИМА И ЈЕДИНИЦОМ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ

- Сарадња са Школском управом Зрењанин,Министарством просвете, Покрајинским секретаријатом за образовање и Заводом за унапређивање васпитања и образовања (попуњавање упитника, израда извештаја, достава података) ТГ
- Сарадња са школом „9.мај“, са Дечјим диспансером, Развојним саветовалиштем и др.Н. Ковачев, са ИРК, са Муп, ЦСР (у вези са децом са сметњама у развоју, око континуиране сарадње са стручним сарадницима из школе „9.мај“, у оквиру рада Тима за заштиту деце од насиља, злостављања и занемаривања и сл.) ТГ
- Учесће у сарадњи са Културним центром, Дечјим одељењем Градске библиотеке; (организација и реализација“Квиза за предшколце“, „Читалачке

значке за предшколце“, Музичко- драмске смотре и других активности и манифестација.)

ТГ

- Сарадња са Удружењем васпитача поводом организације и реализације Стручних скупова у Зрењанину; ТГ
- Сарадња са издавачким кућама, поводом набавке радних листова за децу и дечјих часописа; („Публик практикум“, „Креативни центар“, „Свет играчака С“ .....)

ТГ

Ове године највише сам сарађивала са „Публик практикумом“ с обзиром да се Актив којим сам координирала заједно са колегиницом, определио за радне листове „Мала школа“ и часопис за децу „Крцко“; На име куповине радних листова од стране ове издавачке куће, добили смо два акредитована програма од 16 сати (бодова) и један од 8 сати.

9. ВОЂЕЊЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ, ПРИПРЕМА ЗА РАД И СТРУЧНО УСАВРШАВАЊЕ

- Вођење евиденције о сопственом раду на годишњем, масечном и дневном нивоу септембар и ТГ
- Припрема и чување посебних протокола (образац за вредновање во. активности) за праћење во. активности; ТГ
- Ажурирање личног портфолиа септембар и ТГ
- Припрема и чување протокола за праћење развоја деце; ТГ
- Припрема и чување личне здравствене документације деце (мишљења ИРК) од септембра и ТГ
- Учешће у изради и чување мерних инструмената деце и урађених индивидуализованих планова во. рада са децом уз препоруке за рад васпитача;
- Учешће у писању, ревизији и чувању документације (записници Актива, Тимова, Радних група....) ТГ
- Припрема документације за потребе инспекцијског надзора и надзора од стране Просветног саветника ТГ
- Припрема за послове предвиђене годишњим програмом и оперативним плановима рада педагога континуирано ТГ
- Прикупљање података о деци и чување материјала који садржи личне податке о деци у складу са етичким кодексом педагога ТГ
- Вођење и чување документације о индивидуалним разговорима са родитељима према потреби ТГ
- Лично стручно усавршавање: ТГ
  - ❖ Праћење стручне литературе и периодике
  - ❖ Праћење информација од значаја за васпитање и образовање, на интернету
  - ❖ Учешће у активностима рада Актива
  - ❖ Реализацијом ЛППР (развојне активности у оквиру ПУ)
  - ❖ Присуство акредитованим програмима:

1. „Подршка дечјем развоју и напредовању кроз индивидуализован приступ за децу предшколског узраста“, кат бр.545/14-16; к3, п1; 16 бод. 24.12.2014.
  2. „Родитељи као партнери у васпитно-образовном раду“, кат.бр.500/14-16; к1, п9; 16 бод. 25.01 и 1.02.2015
- ❖ Присуство стручним скуповима:(3 бода)
1. Конференција“Хоризонтално учење као један од облика стручног усавршавања у ПУ“ 14.11.2014.
  2. Трибина“Како организовати успешан родитељски састанак“ 14.03.2015.
  3. Трибина“Развијање математичких појмова у контексту различитих програма предшколског васпитања и образовања“ 28.03.2015.
- ❖ Размена искустава и сарадња са колегиницама из других ПУ ТГ

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ПЕДАГОГА

Рад педагога у 2014/15 наставној години је организован и дефинисан путем докуманата као што су: Основе програма о предшколском васпитању и образовању, Закон о предшколском васпитању и образовању, подзаконска документа, стручна литература као и акредитовани семинари за стручне сараднике.

Циљ рада педагога је да применом теоријских, практичних и истраживачких сазнања педагошке праксе допринесе остваривању и унапређивању васпитно-образовног рада у установи, у складу са циљевима и принципима васпитања и образовања дефинисаних Законом и програмским документима

У сарадњи са осталим члановима стручног тима педагог је радио на планирању и програмирању рада установе у смислу израде базичних докуманата као што су Годишњи извештај васпитно-образовног рада (на основу писмених извештаја васпитача), извештај о раду педагога и извештај рада стручног актива деце јасленог узраста. За потребе рада установе и других институција су рађени посебни извештаји.

Педагог је био у тиму за заштиту деце од насиља, занемаривања и злостављања. Прошле године као члан, ове године и као записничар.

Тим за заштиту деце од насиља, занемаривања и злостављања је, по сугестији Школске управе, урадио планове за унапређење стања са оперативним разрађеним процедурама и анализом ризика за одређену децу, у коме су предложене одређене мере за даљи рад.

Стручне служба (педагози и психолози) су и ове године посебну пажњу усмерили на помоћ васпитачима у планирању индивидуалног третирања деце са сметњама у развоју. Том приликом је указивано на значај успостављања функционалне везе између развојног статуса детета у групи, избора васпитно-образовних циљева, садржаја, задатака васпитача и значаја праћења развоја деце. Зато је прављен педагошки профил детета, а дате су и опште инструкције сваком васпитачу за одређену децу којој је требала додатна помоћ.

У циљу ефикасније реализације васпитно-образовних задатака приступило се обиласку вртића: „Звончица“, „Алиса у земљи чуда“, „Цврчак“, „Невен“, „Чика Јова“, „Змај“, „Лептирић“, „Сунчица“, „Дечја радост“, „Црвенкапа“, „Бајка“, „Звездица“ и Болнички вртић. Када је обилазак вртића у питању, реаговало се на сваки позив васпитача, не само кад су тешкоће биле у питању. Такође, после сваке активности су васпитачи били упознати са мишљењем и објективним виђењем активности, све у циљу бољег педагошког приступа и рада са децом.

Стручне сугестије са предлозима су елабориране у оквиру педагошко-инструктивног рада приликом обилазака вртића.

Рад са васпитачима је подразумевао:

- иницирање и пружање стручне подршке васпитачима и медицинским сестрама-васпитачима у коришћењу различитих метода, техника и инструмената праћења развоја деце
- пружање стручне подршке васпитачима и медицинским сестрама усмерене на адекватно и правовремено задовољавање потреба детета као и узрасне групе (нега, подстицање игре и других активности- усмерене и слободне активности)
- пружање подршке васпитачима и медицинским сестрама у планирању и реализацији непосредног васпитно-образовног рада са децом, а нарочито у области прилагођавања рада потребама детета, избора и примене различитих техника учења, избора поступака посматрања и праћења напредовања деце, стварања подстицајне атмосфере у групи, развијања конструктивне комуникације и демократских односа у групи
- пружању подршке јачању васпитачких компетенција у областима: комуникација сарадња, конструктивно решавање сукоба и проблема, подршка развоју личности васпитача, организација средине и дидактичког материјала
- упознавање васпитача, са карактеристикама игре и односом игре и учења на предшколском узрасту, дидактичким принципима успешног процеса учења, групне динамике, социјалне интеракције, природом мотивације као битним сегментом у самом процесу учења
- пружање подршке васпитачима у раду са родитељима, односно старатељима
- пружање подршке студентима завршне године Филозофског факултета у Новом Саду, група педагогија, сугестије и консултације у процесу увођења у посао
- усмеравање васпитача у креирању плана стручног усвршавања и њиховог професионалног развоја..

У посебне активности педагога била је организација и интеграција деце са тешкоћама у развоју, којима је неопходан персонални асистент ради опште безбедности. Нажалаост, ни ове године се није успело у тој реализацији.

Када је реч о овом начину рада, са децом која имају развојних тешкоћа, у сарадњи са васпитачима се радило и на конкретизацији циљева и задатака, као и посебних активности. Консултације су реализоване са васпитачима и другим стручним сарадницима.

У циљу постизања што бољег васпитно-образовног рада, када је боравак деце у питању, сарађивало се и са породицом. Тада им се указивало на битне компоненте дечјег развоја, начин на који васпитна група функционише, као и изналажење договора и компромиса да се заједнички помогне детету, васпитачима и родитељима. Сарадња са Дечјим диспанзером и Развојним Саветовалиштем је, и ове године, била врло успешна и делотворна.

Такође, васпитно-образовни рад је реализован, и кроз стручни актив деце јасленог узраста. Координатори актива су били: педагог З. Радаковић и логопед Г. Ђурагић. Ове школске године је било четири састанка. Педагог је на стручном активу презентовао приручник за медицинске сестре васпитаче „Корак по корак 4“, за узраст

деце од 0 до 3 године. Тада су се анализирали поједини мерни инструменти који се до сада нису примењивали у раду са децом јасленог узраста.

Медицинске сестре – васпитачи који раде са децом овог узраста нису имали прилике да се упознају са посебним скалама појединих области дечијег развоја, протоколе посматрања деце итд. На стручним активима су се посебно анализирали сегменти који прате дечији развој, документовање и непосредни рад. Посебно се радило у три радне групе које су покривале неколико битних области развоја напредовања рада са децом и родитељима.

Посебна помоћ и сарадња су биле планиране и реализоване са васпитачима који су припремали за крај школске године презентацију својих угледних активности. Презентовале су се активности из области: физичко васпитање и упознавање природне и друштвене средине.

Педагог је присуствовао на разним манифестацијама: завршна приредба предшколаца, квиз, посета фарми у нашем граду, гледање позоришне представе у Београду у установи културе; Снежана и седам патуљака., посета малом граду у Београду, атељеу на Петроварадину...

Као члан комисије за проверу савладаности програма лица која нису положила стручни испит, педагог је такође допринео стручном и педагошком раду кандидата. Комисија је функционисала у саставу: психолог, педагог, васпитач и помоћник директора. После сваке одгледане активности кандидати су добили инструкције за даљи рад и напредовање.

Током ове године педагог је био ментор студенту педагогије (завршне, четврте године); Филозофски факултет – Нови Сад.

Акредитовани семинари које је педагог ове наставне године похађао:

- Потребе деце и ученика и како их задовољити – ресурси школе и предшколске Установе (16 бодова)
- Ефикасно дисциплиновање: приступи и технике (8 бодова)
- Организовање конференција случаја за заштиту од насиља у породици
- Координирана акција локалне заједнице у превенцији и заштити од насиља у породици
- Подршка децјем развоју и напредовању кроз индивидуализовани приступ за децу предшколског узраста (8 бодова).

7. ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ПСИХОЛОГА

Делатност психолога у 2014/15 г. имала је за циљ да применом теоријских и практичних сазнања психологије као науке доприноси остваривању и унапређивању васпитно - образовног рада у установи.

У овој години, психолог се посебно ангажовао на реализацији приоритетних задатака: унапређење индивидуализације у васпитно – образовном раду; рад са децом са сметњама у развоју; рад на идентификацији, одговарајућој подршци и усмеравању рада са потенцијално даровитом децом; унапређење рада у процесу вођења педагошке документације; унапређење квалитета игара и активности; унапређење сарадње са родитељима и стално стручно усавршавање у складу са претходно постављеним задацима.

Праћење и подстицање напредовања деце у развоју и учењу и рад са васпитачима

Обрађени су мерни инструменти за процену узрасних карактеристика деце по аспектима развоја: физички, социо – емоционални, когнитивни, развој комуникације и стваралаштва, положај детета у васпитној групи, самосталност, радне навике и учешће у радним активностима и развојни проблеми и сметње у развоју деце. У 53 васпитне

групе, чији рад је континуирано праћен током године, васпитачи су мерним инструментом проценили развој 1102 детета. На основу анализе мерних инструмената, коју је извршио психолог, сачињена је листа приоритета за обилазак васпитних група, деца су опсервирана у групи, током игара и активности са вршњацима. Васпитачима је, након тога, пружена подршка у прилагођавању рада васпитно-образовним потребама детета, у јачању васпитачких компетенција и у индивидуализацији васпитно – образовног рада са децом.

Психолог је учествовао у континуираном праћењу и подстицању напредовања све деце у развоју и учењу, кроз обилазак групе или кроз размену информација са васпитачима, другим стручним сарадницима и родитељима, а развој 79 деце је праћен интензивније.

То је подразумевало, поред чешћих и детаљнијих размена са васпитачима и родитељима, психолошку процену и саветодавно инструктивни рад са децом која имају тешкоће у учењу, развојне, емоционалне и социјалне тешкоће (64 деце) и идентификовање деце са изузетним способностима (даровити и талентовани) и пружање подршке таквој деци за њихов даљи развој (15).

Детаљне податке о реализацији праћења и подстицања напредовања деце у развоју и учењу психолог је унео у Извештај о реализацији програма инклузивног образовања у 2014/15.

Кад је реч о остваривању непосредног увида у реализацију васпитно – образовног рада, треба напоменути да је у овој години по први пут примењен Образац 1 за посматрање и вредновање активности (области квалитета Васпитно – образовни рад и Дечји развој и напредовање), који су попуњавали и васпитачи и психолог и педагог. На основу анализе попуњеног обрасца и процене остварености стандарда, обављен је и саветодавни рад са васпитачима давањем повратне информације о посећеној активности. Посебна пажња приликом обиласка васпитних група посвећена је активностима везаним за реализацију приоритетних задатака и спровођење мера за активности на превенцији насиља.

Развијање сарадње установе са породицом и подршка васпитним компетенцијама родитеља, а нарочито посредовање између родитеља и васпитача, са циљем унапређења њихове комуникације била је веома значајна област рада психолога. У неколико случајева, када није од почетка успостављена квалитетна и благовремена размена информација о дететовом развоју и напредовању, била је веома отежана комуникација између родитеља и васпитача. На обе стране било је нагомиланог незадовољства и љутње, узајамног неповерења и оптуживања. Након обраћања родитеља и васпитача психологу, а у неким случајевима и директору и помоћнику директора, организовани су састанци који су имали за циљ превазилажење комуникацијских проблема и налажење решења за конфликтне ситуације. У непосредном, отвореном и свеобухватном разговору, успешно је обновљено узајамно поверење и безбедна је најшира подршка свих у најбољем интересу детета. Ови примери нису бројни, али су, због утицаја добре сарадње вртића и породице за развој детета, били третирано као веома важни и имали су приоритет у решавању.

У раду са родитељима доминирао је саветодавни рад са родитељима деце која имају различите тешкоће у развоју, учењу и понашању, подршка јачању родитељских васпитних компетенција и сарадња на пружању подршке деци за коју је извршена индивидуализација васпитно – образовног рада. Од родитеља су прикупљани подаци који су од значаја за праћење развоја детета, и давани су подаци о понашању детета у вртићу, о напредовању детета у развоју и учењу. Предлагане су мере које можемо предузети у подстицања и усмеравања развоја детета и обезбеђивања неометаног одвијања васпитно – образовног рада.

Кад је реч о јачању родитељских васпитних компетенција, значајан је рад са родитељима који су се развели и потребна им је помоћ психолога у вези са тим како да олакшају прилагођавање своје деце на ситуацију насталу разводом родитеља.

Значајан део саветодавног рада одвијао се на тему: како реаговати на непожељно понашање детета, кроз представљање ефикасних метода дисциплиновања, уз давање препорука за примену конкретних метода у одређеним ситуацијама, прилагођено детету. Социо - емоционални развој деце, изливи беса, љубомора, смрт најближих, биле су најчешће теме саветодавног рада психолога на 60 индивидуалних разговора са родитељима. У неколико случајева, родитељи деце из припремног предшколског програма тражили су да психолог процени, помоћу психолошког тестирања, ниво развоја детета (након што је, после тестирања у школи предложено одлагање уписа). По завршетку тестирања, психолог је родитељима изнео своје образложено стручно мишљење, које, по речима родитеља, њима олакшало доношење одлуке у интересу детета.

У овој години један број родитеља обратио се психологу тражећи помоћ за себе, за превазилажење стреса у вези са: развојним проблемима детета, конфликтима у породици, губитком члана породице, разводом, неодржавањем личних односа са дететом након развода. У свим тим случајевима обављен је саветодавни рад, родитељима је објашњено шта, како и колико може урадити психолог у предшколској установи, у најбољем интересу детета, и по потреби су усмерени на надлежне институције.

Рад у стручним органима и тимовима: психолог је био члан и један од координатора стручног Тима за инклузивно образовање, и учествовао је, по потреби, у раду Тима за заштиту од насиља, злостављања и занемаривања.

Активности у Стручном тиму за инклузивно образовање (СТИО)

психолог је, у сарадњи са колегиницом, координирала рад СТИО и израђивала материјале који су разматрани и усвајани на састанцима: Анализа стања у установи у погледу образовних, здравствених и социјалних потреба деце; Извештај о реализацији програма инклузивног образовања у првом полугодишту, примери добре праксе и тешкоће које се јављају у провођењу инклузије; Резултати припреме и реализације индивидуализованих планова рада за децу којој је потребна додатна васпитно – образовна подршка и Извештај о реализацији програма инклузивног образовања у 2014/15.

Детаљне податке о реализацији програма инклузивног образовања психолог је унео у Извештај о реализацији програма инклузивног образовања у 2014/15.

На састанку **стручног актива васпитача старијих група**, психолог је обрадио стручну тему “Индивидуализација рада са децом”, пружио стручну помоћ васпитачима при припреми и реализацији истоимене радионице и приказао је „Приручник за примену посебног протокола за заштиту деце и ученика од насиља, злостављања и занемаривања у образовно – васпитним институцијама“, Учесће у пројекту Филозофског факултета у Новом Саду, који се бави истраживањем креативних и когнитивних потенцијала деце

Предшколска установа у Зрењанину другу годину заредом учествује у реализацији истраживачког пројекта који се бави креативним и когнитивним потенцијалима деце, а који спроводи Одсек за психологију Филозофског факултета у Новом Саду. Психолог је координирао активности и учествовао у реализацији истраживања, у сарадњи са колегиницом, а детаљни подаци се налазе у Извештају о реализацији програма инклузивног образовања у 2014/15.

У области сарадње са надлежним установама, организацијама удружењима и јединицом локалне самоуправе издваја се сарадња са Развојним саветовалиштем, са

Одељењем дечје и адолесцентне психијатрије и неурологије, са основном и средњом школом „9.мај“ и са Школском управом Зрењанин.

Вредно је напоменути да је ове године први пут психолог сарађивао са Мрежом подршке инклузивном образовању МПНТР РС. У циљу ефикасније подршке детету које похађа ПУ у Зрењанину, за упис у 1. разред одржан је овај састанак. Учествовали су: родитељи детета, чланице Мреже подршке инклузивном образовању МПНТР РС из Београда и Зрењанина, представници ПУ и представници школе коју ће дете похађати. На састанку је предложен и План транзиције детета из Предшколске установе у основну школу, који је реализован.

У области стручног усавршавања издвајају се стручни скупови са међународним учешћем у чијим књигама резимеа и зборницима радова су објављена саопштења психолога: Девети симпозијум „Васпитач у 21. веку“: објављен рад „Стратегије за превазилажење стидљивости код предшколске деце“ Алексинац, 2014; Научно стручна конференција Методички дани 2014, објављен рад „Унапређивање компетенција за учење и поучавање кроз психолошке радионице“ Шешир за размишљање“.

На осмим стручним сусретима стручних сарадника и сарадника ПУ Србије психолог је, као коаутор, представио рад „Креативност - један модел из праксе за неговање креативности код деце и одраслих у ПУ“, а на 63. научно – стручном скупу Сабор психолога Србије представио је свој рад „Индивидуализација рада са децом са сметњама у развоју – замке и изазови“.

У области личног стручног усавршавања психолог је савладао: акредитоване програме стручног усавршавања: „Подршка дечјем развоју и напредовању кроз индивидуализовани приступ за децу предшколског узраста“; „Методичке компетенције и вештине васпитача за инклузивно образовање“ и „Мало ја, мало ти - сарадничка брига о деци“ и учествовао је на саветовању „Подршка развоју когнитивних и креативних потенцијала у оквиру индивидуализованог рада са децом предшколског узраста.

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ПСИХОЛОГА

У настојању да у Предшколској установи оствари свој основни циљ рада, психолог се трудио да сваком детету омогући стварање услова за подстицање развоја као и да саветодавним и психолошким радом унапреди васпитно-образовни рад и пружи стручну помоћ деци, родитељима (односно старатељима) и васпитачима.

Стручни сарадник психолог је према договору о подели терена важећем за школску 2014/2015 годину, реализовао своје радне активности у следећим вртићима: „Црвенкапа“, „Бамби“, „Бајка“, „Звездица“, „Вила“, „Лептирић“, „Цврчак“, „Снежана“. У настојању да на што ефикаснији начин реализује Програм стручног сарадника-психолога и Програм рада установе, психолог је од почетка школске године обилазио поменуте вртиће (односно групе) у циљу упознавања са текућим проблемима, разговора са васпитачима и посматрања деце током боравка у вртићу. Конкретно, психолог је обишао 53 васпитне групе у укупно 8 вртића, сваку у неколико наврата током школске године. Психолог је том приликом и евидентирао децу са којима је потребан додатни рад и психолошка подршка.

У овом извештају биће представљен програм рада психолога за 2014/15.годину, уз нагласак на области које су доминирале у раду психолога у овој школској години:

Осим што је психолог учествовао у **планирању и програмирању** рада Установе (кроз учешће у креирању законски прописане документације Предшколске установе), психолог је активно учествовао и у изради индивидуализованих планова васпитно образовног рада и у изради препорука за васпитно образовни рад са евидентираном децом. Такође, психолог је настојао да врши континуирано **праћење и вредновање васпитно-образовног рада** као и да **води стручну документацију**.

Рад са васпитачима- психолог је настојао да пружи стручну подршку васпитачима и да обавља саветодавно инструктивни рад са васпитачима који је у функцији подстицања дејег развоја и учења. Првенствено, психолог је координирао у сарадњи са васпитачима и са родитељима. Такође, психолог је васпитачима давао и конкретне предлоге о поступцима и начину рада са децом која имају тешкоћа у развоју (консултована је најновија литература доступна психологу) као и са потенцијално даровитом децом (која су евидентирана на основу претходно спроведеног тестирања). У том смислу, психолог је настојао да својим саветодавним радом пружи подршку васпитачима у спровођењу индивидуализације рада са децом као и у писању индивидуализованих планова рада.

Такође, психолог је присуствовао активностима васпитно образовног рада васпитача и на основу посматрања сачинио је 12 протокола праћења активности васпитно образовног рада васпитача. Психолог је имао прилику и да кроз састанке стручног актива васпитача припремних предшколских група, као један од координатора актива презентује нова знања васпитачима, између осталог кроз презентовање стручне теме: „Индивидуализација рада са децом“.

На ову тему реализована је и радионица, у сарадњи са васпитачем Ј. Војновић. Такође, на састанцима Актива, психолог је презентовао и информације базиране на текућим законима, правилницима и приручницима (између осталог на тему израде личног плана професионалног развоја и израде акционог плана професионалног развоја као и на тему стручног усавршавања). Кроз рад актива, психолог је презентовао и стручну тему: „Заштита деце од насиља, злостављања и занемаривања“ док је на седници Васпитно образовног већа, представио и “Правилник о мерама, начину и поступку заштите безбедности деце у Предшколској установи у Зрењанину“ и подсетио чланове Већа на најбитније одреднице законских докумената на ову тему. Заједно са другим координатором актива, Душком Лазићем (стручним сарадником за физичко васпитање) омогућио је стручно усавршавање васпитача - чланова актива припремних група, организовањем семинара „Методичке компетенције и вештине васпитача за инклузивно образовање“ и „Мало ја мало ти – сарадничка брига о деци“ (сваки у трајању 8 сати стручног усавршавања).

Посећене активности васпитно образовног рада:

Васпитач:	Вртић и група:	Датум:
1.В.Јозо и Тодић М.	„Бамби“, старија група	9.10.2014.г.
2.М.Радосављевић	„Вила“, припремна група	5.12.2014.г.
3. Д. Голијанин	„Бамби“, припремна група	8.12.2015.г.
4.А.Миолски	„Бамби“, старија група	8.12.2015.г.
5. М.Мирков	„Бамби“, млађа група	8.12.2015.г.
6.Д.Ђукић и Т.Сабо	„Снежана“, мешовита група на српском јез.	10.12.2015.г.
7.Ј.Војновић	„Снежана“, припремна група	10.12.2015.г.
8.С.М.Паунов	„Црвенкапа“, средња група	5.02.2015.г.
9.Т.Јованић	„Црвенкапа“, млађа група	5.02.2015.г.
10.З. Крижик и М.Цигулов	„Звездица“, старија група	18.05.2015.г.
11. Ј.Будимир и М.Станојев	„Звездица“, припремна група	18.05.2015.г.

12.Б.Обрадовић	„Звезда“, средња група	18.05.2015.г.
----------------	------------------------	---------------

Рад са децом – као што је већ споменуто, у циљу стварања оквирне слике о развојним нивоима свих група у Предшколској установи, на почетку школске године, психолог је обилазком свих васпитних група у вртићима, маркирао и евидентирао децу и потребе група и васпитача. Такође, психолог је анализирао и мерне инструменте које је претходно проследио васпитачима и на тај начин, остварио је услов за праћење деце са развојним тешкоћама у групи, за индивидуални рад са децом, процену и третман лакших поремећаја као и за упућивање деце и родитеља у одговарајуће институције. Такође, процена и усмеравање развоја реализовани су кроз посматрање понашања и игре детета као и кроз разговор са васпитачима, родитељима и особама из непосредног окружења детета. Радило се и на развоју когнитивног и емоционалног развоја као и на указивању на кооперативне образце понашања у групи.

Развојни проблеми са којима се психолог најчешће сусретао обухватили су проблеме у адаптацији на вртић и групу, физички развој, развој говора, социо-емоционални развој и когнитивни развој. Интензивно је праћен развој и напредовање 12 деце. У овој школској години, код 25 деце је било потребе за индивидуализованим планом рада. Код поменуте деце, израђиван је педагошки профил и сачињен је индивидуализовани план рада у чијој је изради у виду давања препорука психолог активно учествовао.

У циљу праћења ефикасности предложених мера, психолог је у више наврата обилазио и васпитне групе, укључујући и завршни обилазак васпитних група на крају наставне године као и анализу мерних инструмената након завршног тестирања. Код већине деце уочен је напредак.

Обављен је индивидуални рад са 72 деце, пружена је психолошка подршка деци којој је то било потребно. Идентификована су и усмеравана деца са изузетним способностима. Такође, психолог је уз сагласност родитеља, тестирао децу која су од стране васпитача претходно била процењена као потенцијално даровита, за потребе истраживачког пројекта у коме је психолог учествовао заједно са Олгицом Бабић Бјелић, другим психологом установе. Научно истраживачки пројекат је организован од стране одсека за психологију, Филозофског факултета, Нови Сад. Укупно је било тестирано 15 деце (на делу терена за који је задужен психолог Н.Л.Марков), мерним инструментом REVISK (ревидираном скалом за мерење интелигенције деце по принципима Векслера).

Рад са децом:

Облик рада:	Број деце	Датум:
1.Индивидуални рад са децом	72	Током школске 2014/15.г.
2. Посматрање деце у групи	12	Током школске 2014/15.г.
3. Учешће у изради индивидуализованих планова рада (израда педагошког профила, давање препорука у писаној форми)...	25	Током школске 2014/15.г.
4.Тестирање потенцијалне даровитости деце REVISK-ом, за потребе истраживачког пројекта у сарадњи са одсеком за психологију, Филозофског факултета, Нови Сад.	15	Мај, јун 2015.г.

Рад са родитељима, односно старатељима- се у највећој мери састојао у психолошком едуковању родитеља у складу са потребама детета. Саветодавни рад је

обављен са 86 родитеља, и он се углавном одвијао на тему одговарајућег родитељског реаговања на непожељно понашање деце у кући и у вртићу, пружања отпора код деце и постављања граница у понашању, као и на тему подстицања дететовог когнитивног, емоционалног и социјалног развоја.

Такође, у зависности од психолошке процене, рад са родитељима се односио и на усмеравање родитеља и деце у одговарајуће институције у циљу употпуњавања стручне помоћи о подршке деци која имају за тим потребу. Такође, психолог је учествовао на родитељском састанку, који је реализован 24.03.2015.г. у вртићу „Цврчак“, у припремној групи код васпитача М. Бакић и Ј. Бербаков. Том приликом, психолог је детаљније упознао родитеље са истраживачким пројектом на тему рада са потенцијално даровитом децом као и са задацима за саме родитеље, с обзиром да су у овој школској години осим деце из ове васпитне групе били захваћени и родитељи.

Облик рада:	Број и место реализације	Датум:
1. Саветодавни рад, прикупљање података, оснаживање родитеља...	86	Током школске 2014/15.г.
2. Учествовање у родитељском састанку	Вртић „Цврчак“	24.03.2015.г.

Рад са директором, стручним сарадницима, педагошком асистентом и пратиоцем детета- Током школске године психолог је интензивно сарађивао са директором установе, помоћником директора као и са осталим члановима Стручног тима. Сарадња се између осталог одвијала преко индивидуалне размене стручних информација, тимског деловања, као и учешћа у заједничким састанцима. У складу са претходно наведеним, психолог је сарађивао и са васпитачима и родитељима деце којима Установа из објективних разлога није могла да обезбеди персоналног асистента а такође посредовао је и у њиховој комуникацији са директором Установе, стручним тимом и осталим сарадницима.

Рад у стручним органима и тимовима- У школској 2014/2015. години, психолог је био ангажован као члан Тима за заштиту од насиља, злостављања и занемаривања, Стручног тима за инклузивно образовање (СТИО), Тима за ИОП, Тима за подршку потенцијално даровитој деци. Такође, био је и члан Комисије за проверу савладаности програма лица која нису полагала испит за лиценцу а био је и један од координатора актива васпитача припремних предшколских група (заједно са Душком Лазићем, стручним сарадником за физичко васпитање).

Стручни орган, Тим, Комисија..	Улога:	Датум:
1. Тим за заштиту од насиља, злостављања и занемаривања	Координатор	Током школске 2014/15.г.
2. Стручни Тим за инклузивно образовање, Тим за ИОП, Тим за подршку потенцијално даровитој деци...	Координатор (заједно са Олгицом Бебић Бјелић психологом који је координатор за други део терена).	Током школске 2014/15.г.
3. Актив васпитача припремних предшколских група	Координатор (заједно са Душком Лазићем (стручним сар.за физ. вас.))	Током школске 2014/15.г.
4. Комисија за проверу савладаности програма лица која нису полагала испит за лиценцу.	Члан	Током школске 2014/15.г.

У области **личног стручног усавршавања**, психолог је савладао следеће акредитоване програме стручног усавршавања: „Подршка дечијем развоју и напредовању кроз индивидуализован приступ са децом предшколског узраста”, „Управљање колективом: ефикасан приступ“, „Методичке компетенције и вештине васпитача за инклузивно образовање“ и „Мало ја мало ти – сарадничка брига о деци“. Учествовао је и на следећим стручним скуповима и саветовању: „Хоризонтално учење као један од облика стручног усавршавања у предшколској установи“, „Припрема и вођење успешног родитељског састанка“. Такође, психолог је учествовао и на стручном саветовању „Подршка развоју когнитивних и креативних потенцијала у оквиру индивидуализованог рада са децом предшколског узраста“. Психолог је учествовао и на стручном предавању које није било акредитовано: „Приказ књиге са нелепницама за побољшање IQ, CQ и EQ за децу узраста од 2 до 5 година као и издања за предшколски програм Маша и Раша“ (реализовано од стране издавачке куће „Klett“).

Сарадња са надлежним установама, организацијама, удружењима и јединицом локалне самоуправе –

1. Развојно саветовалиште
2. Одељење за дечију неурологију и психијатрију Опште болнице Зрењанин
3. Центар за социјални рад
4. Школа „9. Мај“
5. Одсек за психологију- Филозофски факултет, Нови Сад
6. Школска управа, Зрењанин
7. Издавачка кућа „Креативни центар“
8. Сарадња са другим струковним удружењима...

Дакле, у школској 2014/2015.години психолог је интензивно сарађивао са „Развојним саветовалиштем“ и „Одељењем за дечију неурологију и психијатрију Опште болнице Зрењанин“ у циљу стручне подршке деци као и са Центром за социјални рад. Такође, сарађивао је и са школом „9. Мај“, издавачким кућама (Креативни центар) око одабраних радних листова и реализације семинара за потребе актива припремних предшколских група од стране ове издавачке куће. Психолог је присуствовао и састанцима организованим од стране Школске управе. Такође, сарађивао је и са другим Струковним удружењима као и са одсеком за психологију Филозофског факултета, Нови Сад у циљу учешћа у научно истраживачком пројекту. Током школске 2014/15.године психолог је успео готово у потпуности да реализује све планиране активности.

**8.ИЗВЕШТАЈ О РАДУ СТРУЧНОГ САРАДНИКА ЗА ФИЗИЧКО
ВАСПИТАЊЕ**

И ове школске године рад стручног сарадника за физичко васпитање се одвијао у складу са захтевима програма стручног сарадника за физичко васпитање и Програмом рада Установе.

Посебна пажња ове школске године била је посвећена **полагању испита за лиценцу, примени мерних инструмената, учествовање у спортским и културним манифестацијама, примени угледних активности, пливању изради дидактичког средства, стручном усавршавању.**

Идентификација, праћење и усмеравање развоја деце одвијала се у сарадњи са васпитачима, стручним тимом Установе и родитељима. У јутарњим активностима организоване су физичке активности за развој и јачање свих мишићних група, а потом у договору са васпитачима, стручни сарадник је учествовао у организацији игара.

Програмирање и планирање

- Учествовао у изради годишњих, месечних програма из области физичког васпитања
- Учествовао у процени нивоа развоја (моторног развоја и биомоторичких способности деце, тестирање деце)
- Учешће у планирању и реализацији културних, спортских и јавних манифестација

Манифестација	Време, место, сарадња	Садржај
„Дечја недеља“ „Олимпијско двориште“ „Игре без граница“	6.10.-10.10.2014.г. Сарадња ФК „Петлић“ ФК „Академија Бамби“ КК „Зрењанин“ МК „Омладинац“ КК „Зрењанин“	-крос -фудбал -презентација спорта (мачевање, фудбал, карате)
„Вртићијада“	6.11.2014.г. Кристална дворана Сарадања са школом атлетике „Лонг џамп Ивана Шпановић“	Полигон Крос Мини кошарка Скакање у џаку Вртићи: „Бамби“, „Сунчица“, „Алиса у земљи чуда“, „Вила“, „Колибри“, „Црвенкапа“, „Чика Јова Змај“
IV Инклузивне игре без граница „Кад границе не постоје играмо се много боље“	10.12.2014. хала „Медисон“ Сарадња са школом „9.мај“	Вртићи: „Алиса у земљи чуда“, „Дечија радост“, „Чика Јова Змај“ и „Алиса“
„Светосавски турнир“	30.01.2015. балон ФК „Академија Бамиби“ Сарадња са ФК „Академија Бамби“	Фудбал Вртићи: „Сунчица“, „Невен“, „Лептирић“ и „Биберче“
„Музичко драмска смотра“	28.04.2015. 29.04.2015. Културни центар, Позориште „Тоша	Презентација музичког и драмског стваралашта деце из ПУ Зрењанина Вртићи из ПУ Зрењанин

	Јовановић“	
„Игре на води“	30.04.2015. СРЦ „Југ базен“ сарадња са ПК „Пролетер“	„Дување лоптице-ко ће пре“ „Носимо чашу напуњено водом“ „Пливамо уз помоћ даске“ Вртић: ПУ Зрењанин
Турнир у малом фудбалу	5.05.2015. 6.05.2015. 8.05.2015. СЦ“Мала Америка“ сарадња са ФК „Петлић“	Фудбал Вртићи из ПУ Зрењанин
Крос и ролеријада	8.05.2015. Карађорђево парк	Крос и ролеријада „Драгост“, „Маслачак“, „Чика Јова Змај“, „Полетарац“
„Живи здраво+бави се спортом- постани шампион“	10.05.2015. Кристалана дворана Сарадња са школицом спорта „Лонг џамп Ивана Шпановић“	Полигони спретности Трка на 30м Вртићи: „Сунчица“, „Маслачак“, „Лептирић“
„Спортске игрице“	30.05.2015. СРЦ „Партизан“ ЈУ „Спортски објекти“ Спортски савез града Зрењанина ФК „Петлић“ „GOMEX“	Вртићи из ПУ Зрењанин
Дани предшколаца	03.06. 2015. Хала „Медисон“	Завршна манифестација ПУ
Презентација спорта	Током године Сарадња са :ФК „Петлић“, ФК„Академија Бамби“, тениска секција „Академија Бамби“, КК „Дијамант“,МК „Омладинац“	Фудбал, карате, тенис, мачевање

Праћење и вредновање васпитно образовног рада

- Учествовање у систематском праћењу васпитно образовног процеса, односно развоја и напредовање
- Праћење васпитно образовног рада у домену остваривања физичког васпитања (специјализовани програми из области физичког васпитања „Буди прав бићеш здрав“, „Музика и покрет“, „Спортико змај“...)
- Учествовање у изради годишњег извештаја о раду предшколске установе

Рад са васпитачима

- Пружање помоћи васпитачима у остваривању свих видова васпитно образовног рада у области физичког васпитања
- Пружање стручне помоћи васпитачима у осавремењивању непосредно васпитно-образовног рада (саветодавни рад са васпитачима)

- Пружање помоћи васпитачима у припреми угледних активности
- Пружање помоћи приправницима у процесу увођења у посао, као и у припреми полагања испита за лиценцу (Септембар)
- Помоћ васпитачима око израде семинарских радова (вртић „Снежана“)
- Давање сугестије васпитачима у изради и стваралачком коришћењу различитих материјала и средстава у функцији стварања стимулативне средине за учење и развој (израда „Добре играчке“), аутори: васпитач Драгана Баждар, педагог Весна Јелић и Маја Шујица стручни сарадник за физичко васпитање

ПУ „Наша радост“ и Удружење васпитача Војводине су 21.03.2015.г., организовали сусрете „Добра играчака 2015“, који су посвећени играчки и игри предшколског детета. Учествовало је 17 предшколских установа из Војводине међу којима и наша установа. Сами сусрети су такмичарског карактера. Награде су додељене од стране стручног жирија, жирија деце и жирија од стране учесника скупа. Жири је оцењивао 58 радова (играчака и дидактичких средстава) који су васпитачи сами израдили у својим установама.

Дидактичко средство „Цветно поље“, ауторки Драгане Баждар, васпитача и Маје Шујице, стручног сарадника за физичко васпитање, као и коауторке педагога Весне Јелић је освојило награду стручног жирија. Цветно поље је веома привлачно дидактичко средство, које деци омогућава развој крупних мишићних група, координацији покрета и оријентацију у простору. На интересантан начин подстиче корективно вежбање, кооперативне и такмичарске игре. Намене је деци од 3-7 година.

Рад са децом

- Учешће у праћењу децјег развоја и напредовања и предлагање игара и активности за подстицање развоја (извештај за сваку узрасну групу)
- Одржавање угледних активности у свим групама

Угледна активност	Место, време	Број група	реализатор
„Вежбе и игре падобраном“	• „Биберче“ јануар, 2015	• 12	Маја Шујица, стручни сарадник за физичко васпитање
	• „Алиса у земљи чуда“ јануар, 2015.	• 6	
	• „Цврчак“, фебруар 2015.	• 4	
	• „Пчелица“ фебруар, 2015.	• 2	
	• „Невен“ , фебруар, 2015.	• 4	
	• „Бамби“ фебруар, 2015.	• 12	
	• „Д. радост“, фебруар, 2015.	• 3	
	• „Маслчак“, фебруар 2015.	• 4	

„Вежбе и игре на песку“	• „Цврчак“, јун, 2015.	• 1	Васпитачи, Марија Бакић и Јелена Бербаков; Маја Шујица, стручни сарадник за физичко васпитање
„Игре на води“	• „Биберче“, јун 2015.	• 2	Васпитачи, Весна Сударски, Неда Костадинов, Сања Грујин и Нада Петраш и Маја Шујица, стручни сарадник за физичко васпитање
		Укупно група 50	

- Непосредан рад са децом и васпитачима (Активност - припрема за слет. Слетска вежба „Заставе“)

Вртић	Облик активности	Број група	реализатор
„Бамби“	Рекреативна пауза „Заставе“, музика и покрет	4	Маја Шујица, стручни сарадник за физичко васпитање
„Цврчак“	Рекреативна пауза „Заставе“, музика и покрет	1	Маја Шујица, стручни сарадник за физичко васпитање
„Црвенкапа“	Рекреативна пауза „Заставе“, музика и покрет	1	Маја Шујица, стручни сарадник за физичко васпитање
„Биберче“	Рекреативна пауза „Заставе“, музика и покрет	3	Маја Шујица, стручни сарадник за физичко васпитање
„Лептирић“	Рекреативна пауза „Заставе“, музика и покрет	2	Маја Шујица, стручни сарадник за физичко васпитање
„Алиса у земљи чуда“	Рекреативна пауза „Заставе“, музика и покрет	2	Маја Шујица, стручни сарадник за

			физичко васпитање
		Укупно група 13	

Рад са родитељима, односно старатељима

- Стручни сарадник за физичко васпитање је давао информације родитељима, односно старатељима о свим питањима који их занимају у области физичког васпитања, кроз разговоре, састанке и радионице

Облик	Тема	Време и место	Носиоци
Обрада стручне теме-презентација	„Унапређење дечје игре у сарадњи са родитељима“	24.02.2015. Вртић „Биберче“	Маја Шујица, стручни сарадник за физичко васпитање Весна Јелић, педагог Весна Сударски, васпитач Нада Петраш, васпитач Сања Грујин, васпитач Неда Костадинов, васпитач
Угледна активност, Радионица за родитеље на тему „Падобран као средство физичког васпитања“	„Мама, тата вежбајте са нама“	26.05.2015. у 16 ⁰⁰ Вртић „Биберче“	Маја Шујица, стручни сарадник за физичко васпитање Весна Јелић, педагог Весна Сударски, васпитач Нада Петраш, васпитач Сања Грујин, васпитач Неда Костадинов, васпитач

Рад са директором, стручним сарадницима, педагошким асистентом и пратиоцем детета

- Припремање и договарање са директором и другим стручним сарадницима, тимовима и стручним институцијама о заједничким задацима и активностима у предшколској установи и изван ње

Рад у стручним органима и тимовима

- Стручни сарадник за физичко васпитање је учествовао у раду стручног Актива, учествовао у раду већа, тимова

- Стварање, вођење и стално богаћење кабинета за физичко васпитање, који поред стручне литературе садржи слајдове, цд, фотографије
- Вођење дневника и разрада планова

Вођење документације ,припрема за рад и стручно усавршавање

- Вођење документације о сопственом раду (дневник рада)
- Вођење евиденције о извршеним анализама, посећеним активностима (евиденција о моторичким способностима као и евиденција посећености и обиласку вртића)
- Договарање о континуираном стручном усвршавању (учешћу на семинарима, стручним скуповима, трибинама..)
- Стручно усавршавање праћењем стручне литературе и периодике (похађањем акредитованих семинара, сарадња са другим учесницима у образовању)

Стручно усавршавање

Акредитиван семинар	Акредитован стручни скуп,тема
„Подршка дечијем развоју и напредовању кроз индивидуализовани приступ за децу предшколског узраста“ реализатор Анита Ерић, Татјана Павловић Каталoшки број 545/14-16, одобрено од стране ЗУОВ-а у трајању од 16 сати КЗП1	Трибина „Развијање математичких појмова у контексту различитих програма предшколског васпитања и образовања“ Решење ЗУОВ-а 2133-4/2015, један бод
„Родитељи као партнери у васпитно образовном раду“ реализатори Драгица Кубет, Весна Радошевић и Драгана Чикош Каталoшки број 500/14-16,одобрено од стране ЗУОВ-а у трајању од 16 сати К1П9	Трибина „Припрема и вођење успешног родитељског састанка“ Решење ЗУОВ-а 93-4/2015, један бод

ИЗВЕШТАЈ О РЕАЛИЗАЦИЈИ ФИЗИЧКОГ РАЗВОЈА ДЕЦЕ УЗРАСТА ОД 3-7 ГОДИНА

Ако се жели обезбедити позитивни ефекти моторичких активности на поједине димензије организма детета неопходно је пре почетка систематског процеса вежбања утврдити почетне показатеље његовог телесног раста, развоја и нивоа основних моторичких и функционалних способности. У физичком васпитању постоји целовит систем антропометријских , функционалних, биохемијских, моторичких психолошких и других показатеља којима се прате,валоризују ефекти различитих програма вежбања и тренинга.

Већина моторичких способности и навика , које чине моторику човека у њеном јединству, развија се и стиче искључиво у периоду од треће до десете године живота , а нарочито се могу развијати и на њих повољно утицати у предшколском узрасту. У том периоду се изграђује структура моторичког статуса на основу генетских и спољашњих фактора који утичу на целокупан раст и развој деце.

Ефекте физичког васпитања у раду са децом предшколског узраста треба процењивати на основу група следећих показатеља:

- показатељи раста и развоја
- показатељи моторичких способности
- показатељи моторичких знања
- показатељи правилног држања

- субјективно задовољство

Завод за физичку културу предлаже следећу батерију тестова за праћење физичког развоја и физичких способности деце предшколског узраста

- **лонгитудиналане димензије скелета –висина тела**
- **волумен тела- телесна маса**
- **брзина и окретност- трчање**
- **експлозивна снага мишића ногу-скок у даљ из места**
- **експлозивна снага мишића руку и општа снага тела- бацање медицинке**
- **експлозивна снага руку и општа координација-бацање тениске лоптице у даљ**

Ефекте физичког васпитања може се пратити и процењује и на основу тога како деца усвајају и колико стабилно владају основним моторичким знањем. Ако неко дете заостаје у развоју моторике, спорије и теже усваја поједине моторне навике, има слабију координацију покрета испољава несигурност покрета треба скренути пажњу родитељима и покушати додатним вежбама надокнадити уочено заостајање. Да би се то успело често нису довољни само уобичајени облици активности, или активности у вртићу, него је потребно и додатно специјално вежбање. Само систематским праћењем и регистравањем одређених релевантних показатеља раста, развоја моторичких способности, моторичког знања и правилног држања тела могу се објективније процењивати ефекти физичког вежбања.

Испитано је око 1150 деце из различитих узрастних група. Циљ овог тестирања је успешније планирање и реализација физичког васпитања на индивидуалном и општем плану. Обавила су се запажања о моторном развоју и биомоторичким способностима како би се добио увид у индивидуалне способности, специфичност васпитне групе, поједине активности при којима је адекватнији групни, а при којима фронтални рад. Током обиласка терена примећено је да васпитачи користе у току организовања активности различите методе организације моторичких активности. Успешна организација моторичких активности треба постепено да обезбеди оптимално ангажовање све деце у току активности, могућност васпитачу да има сталну визуелну контролу све деце, рационално коришћење слободног простора, времена, справа, реквизита, добру организацију рада и потребну дисциплину у току активности.

Фронтални облик рада био је заступљен више код активности када деца ходају, трче односно учествују у покретној игри, Групни облик рада, када су деца била подељена у више група и изводе исту или различиту активност. Оно што се може истаћи је да се унутар једне групе деца разликују по својим способностима, могућностима и личним интересовањима. Стога при избору разних садржаја треба обратити пажњу на индивидуалне карактеристике деце. Може се десити да млађа деца, са којима се систематски ради, могу имати веће способности од старије деце са којима се не ради довољно или никако. У предшколском узрасту једна од основних метода усвајања покрета јесте учење по моделу, имитацијом која се често јавља у току игре улога. Имитација постаје све успешнија захваљујући усавршавању посматрачке способности и прецизнијој визуелно–моторичкој координацији детета. Такође, битна одлика предшколског доба јесте наглашена и упадљива интегралност развоја при чему су домени дечјег развоја (физички, моторички, когнитивни развој) тесно повезани. Процена телесног статуса предшколске деце најчешће обухвата анализе телесне висине и телесне тежине али и неке друге антропометријске мере. Од одређених показатеља највећи су показатељи за процену координације целог тела, са примесом експлозивне снаге. Експлозивна снага је знатно боља код дечака. Девојчице имају значајно бољу концентрацију, озбиљнији приступ и дисциплину током рада.

Физичко васпитање дечака и девојчица у предшколском добу чине темељ за развој основних покрета и природних облика кретања. Игре на отвореном, игре лоптом, скакање, пливање, подстиче развој крупне моторике, а крупна моторика подстиче развој концентрације, равнотеже, а истовремено помаже детету да развије добру перцепцију. Ситна моторика је способност да се праве прецизни ситни покрети руком уз задржавање добре координације између прстију и ока. Активности које подстичу развој ситне моторике треба да буду присутне свакодневно јер код детета доприноси јачању мишића шаке, њене спретности, развоју опажања, развијању координације око – рука, што је предуслов савладавања вештине писања.

Као што је познато физичке активности у вртићу већином се обављају у групама или колективно, што деци обезбеђује драгоцено социјално искуство усклађивања појединачних с групним интересима, одлагање тренутног задовољавања индивидуалних прохтева, уважавање права и потребе других, активне сарадње, заједничког планирања и тимског решавања проблема. Деца се тако уче понашању према правилима (нарочито у игри) уочавају њихову регулативну функцију, уче да чекају ред и уступају другима првенство, да фер плеј поступају са противницима, као и да у извесним ситуацијама стављају колективне интересе испред сопствених, а то су све квалитети својствени социјализованој личности.

МАЛА ШКОЛА ПЛИВАЊА

Пливање је специфична телесна активност која је посебно погодна и корисна за децу. Пливање остварује веома позитиван утицај посебно на мишићно коштани систем, срчано судовни систем, дисајни и друге органе и системе организма. Способност да се пливањем овлада није наследна особина, већ човек мора да је развије посебним вежбањем. Кретање у води представља за човека кретање у посебним, непознатим условима па је разумљиво што изазива страх, што је израженији што је човек старији. Предшколски узраст нарочито је погодан за привикавање на кретање у води и овладавањем способношћу пливања. Значај пливања је вишеструк, утиче на општи развој детета подиже функције крвотока и дисања, доприноси складном развоју свих мишићних група (посебно леђних мишића) развија координацију руку и ногу. Такође доприноси правилном држању тела, превенцији ублажавању и отклањању постуралних поремећаја. Пливање као и остале активности у води, веома су значајне за челичење организма, односно стварање способности организма да се прилагођава различитим температурним условима без штетних последица. Са децом се могу у води примењивати различите активности и игре које уједно представљају припрему за пливање, такође, могу се примењивати и активности које се користе као предвежбе за усвајање основних елемената технике пливања. За све активности у води постоје одређени услови, пре свега температура ваздуха и температура воде. Осим тога треба водити рачуна о дужини задржавања у води, што пре свега зависи од узраста деце. Битно је деци обезбедити да не иду дубље у воду сами, што смо постигли обележавањем простора докле сме.

У самом процесу пливања учествовало 583 деце из ПУ Зрењанин. Сам пројекат је трајао четири месеца (новембар, јануар, март, април,). Активност је трајала 45 минута, превоз је био организован. Са децом је радио стручни сарадник за физичко васпитање. Циљ самог програма је да се деца ослободе страха од воде и да се ураде превентивно корективне вежбе. Групе су биле мешовите.

Напредак на овом узрасту је индивидуалан и можда неуједначен. Зависи од предходног искуства, дечјих способности, од њиховог расположења и захтева. Децу

никада не треба нагло уводити у воду, зато смо пре уласка радили вежбе обликовања, вежбе поред ивице базена и на крају вежбе у води. У процесу обуке прво се раде појединачни елементи који се после повезују у целину. Све вежбе клизања, скокова и сл. раде се према ивици како би деца након завршене вежбе могла да се ухвате за чврст ослонац и успоставе равнотежу. Треба се пратити напредак деце, водити евиденција о присутности и оно што је јако битно не треба прелазити на теже елементе док се не савлада предвиђено. Децу не треба терати да нешто раде ако то не желе или ако плачу или било шта што му пружа отпор, већ наћи адекватну вежбу која може да му омогући да даље вежба. Вежбу треба показати, демонстрирати то деца боље прихвате. Сам процес обуке би могли поделити у три фазе:

Вртић, број група	Број деце који су прошли програм	Време реализације
„Алиса у земљи чуда“ 3 групе	50	Новембар,2014.
„Дечја радост“ 1 група	15	Новембар,2014.
„Невен“ 1група	23	Новембар,2014.
„Чика Јова Змај“ 1 група	22	Новембар,2014.
„Маслачак“ 1 група	24	Новембар,2014.
„Колибри“ 1 група	35	Новембар,2014.
„Вила“ 1 група	20	Новембар,2014.
„Бамби“ 4 групе	100	Јануар,Март,2015
„Црвенкапа“ 1група	24	Март, 2015
„Цврчак“ 1 група	20	Март, 2015.
„Биберче“ 3 групе	60	Март, 2015.
„Лептирић“ 2групе	57	Март,април 2015.
„Полетарац“1 група	18	Март, 2015.
„Сунчица“2 групе	45	Март, април 2015.
„Снежана“ 2 групе	40	Април, 2015.
„Звездица“ 1 група	30	Април, 2015.
УКУПНО	583	

1. фаза адаптације

2. фаза стицања сигурности на води-одржавање на води

3. фаза усвајања елемената технике пливања, односно ефикасно кретање на води

Програм је највише обухватио прве две фазе и очекује се да деца која прођу овај програм неће имати страх од воде и у њој ће се пријатно осећати. Пре и у току активности треба створити пријатну атмосферу, деју пажњу заокупити игром, а кроз игру и одређеним задацима. Ове године је настављена сарадња са ПК „Пролетер“.

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ СТРУЧНОГ САРАДНИКА ЗА ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ

Рад стручног сарадника за физичко васпитање се одвијао у току ове школске године у складу са захтевима програма рада стручног сарадника за физичко васпитање у предшколској установи и Годишњим планом рада Установе. Највише пажње у раду је било посвећено:

- Учешћу у спортским манифестацијама
- Организовању угледних активности

- Примени мерних инструмената
- Организовању кросева, ролеријада, турнира у малом фудбалу...

Праћење и усмеравање развоја деце одвијало се у сарадњи са васпитачима, стручним сарадницима Установе и родитељима. У оквиру јутарњих активности организоване су физичке активности за развој, обликовање и јачање свих мишићних група, а касније у договору са васпитачима, стручни сарадници за физичко васпитање су учествовали у организацији игара.

У домену планирања и програмирања, процена нивоа развојне групе стручни сарадници су учествовали у тестирању деце узраста од три до седам година. Предлог стручног тима Завода за физичку културу обухвата батерију тестова за праћење моторичких способности деце предшколског узраста: окретност, брзина, експлозивна снага руку и ногу, спретност и координација. Циљ овог тестирања је да се васпитачима омогући што боље планирање и реализација физичког васпитања, како на индивидуалном тако и на општем плану. Уз помоћ резултата тестирања васпитачи могу да процене индивидуалне способности сваког детета и специфичности васпитне групе.

РЕАЛИЗОВАНЕ МАНИФЕСТАЦИЈЕ

Дечија недеља је била организована у нашој предшколској установи од 6. 10.-12. 10. 2014. год. Ова манифестација обухвата и активност „Олимпијско двориште“, где су учествовала деца из наших вртића „Бамби“, „Црвенкапа“ и „Колибри“ и такмичила се у малом фудбалу и кросу. У оквиру „Дечје недеље“ организована је промоција ФК „Петлић“ и фудбалске академије „Бамби“ у великом броју наших објеката. Нешто касније, у шест наших вртића промовисано је и мачевање, које је изазвало велико интересовање и одушевљење наших малишана.

Предшколска установа Зрењанин у сарадњи са ФК „Петлић“ и ЈУ „Спортски објекти“, организовала је турнир у малом фудбалу, на ком је учествовало 16 наших екипа, деце најстаријег узраста. Ролеријада и крос су одржани крајем маја у Карађорђевом парку, уз учешће деце припремног предшколског узраста из вртића „Полетарац“, „Дечја радост“, „Чика Јова Змај“ и „Маслачак“. Такође, ваља истаћи и организацију Светосавског турнира у малом фудбалу, у балон сали фудбалске академије „Бамби“-30. јануара текуће године. Учествовале су екипе из четири наша вртића: „Биберче“, „Лептирић“ (са по две екипе), „Сунчица“ и „Невен“.

У организацији школе спорта „Лонг џамп - Ивана Шпановић“, у новој хали спортова одржана је прва „Long jump“ вртићијада. Десетак вртића наше предшколске установе (преко стотину малишана), полазници спортских школа „Пролетер“ и „Long jump“, били су актери и учесници ове спортске манифестације. Такмичења су се одвијала у три дисциплине, а наши представници су освојили бројне дипломе, медаље и признања, за освојено прво, друго или треће место.

Завршна манифестација „Игре на води“, организована на затвореном пливачком базену окупила је око тридесетак малишана из девет наших објеката у три дисциплине. Најбољима су додељене медаље и дипломе у следећим дисциплинама: пливање уз помоћ даске, дување лоптице и прено- симо чашу напуњену водом уз помоћ даске за пливање.

Организација завршне манифестације „Спортске игарије“ на рекреационом центру код аутобуске станице, реализована је 30. маја 2015. године. Било је присутно и узело учешћа преко 200 малишана, двадесетак васпитача и неколико стручних сарадника из петнаестак наших вртића. Такмичења су се одвијала у десет дисциплина: мали фудбал, различите деонице трчања (сходно узрасту деце) и трка васпитача, скакање везаних

ногу, ношење лопте на леђима, ношење и вођење лопте око препрека, набацивање обруча на сталак, надвлачење конопца за децу, васпитаче и родитеље, екипни скок удаљ из места... Манифестација је организована уз помоћ ЈУ „Спортски објекти“, Спортског савеза општине Зрењанин, ФК „Петлић“ и компаније „Гомекс“.

Педагошко-инструктивни рад, давање инструкција и пружање стручне помоћи на плану осавремењивања непосредног рада са децом и инструктивни рад са васпитачима одвијао се кроз реализацију угледних активности – одржано 11 угледних часова у седам наших објеката. Организација и реализација активности из сфере физичког васпитања, спорта и рекреације имала је за циљ да деци предшколског узраста афирмише физичко васпитање, усади навике и потребе за свакодневним бављењем физичким активностима, корективно-превентивним вежбањем и каснијим бављењем изабраном спортском дисциплином.

Посебно бих истакао сарадњу са васпитачима старијих јаслених група по питању припреме полигона за децу тог узраста, за предстојећи стручни скуп медицинских сестара васпитача. Ради се о васпитачима Милани Тамаши и Јованки Недељков, које су планирале израду станица углавном од еколошког материјала – картон, дрво, шљунак... Тимски рад је допринео да се полигон квалитетно и ефектно припреми, малишани су одлично прихватили и одрадили свој део посла. Видео материјал са штампаним резимеом рада је благовремено послат Савезу удружења медицинских сестара васпитача предшколских установа, одакле нам је убрзо стигла добра вест. Наиме, наш „Полигон“ је ушао у најужи избор радова за 18. Стручне сусрете који ће се одржати од 4.-7. јуна ове године на Златибору, из области физичког васпитања а на тему – природни облици кретања.

СТРУЧНО УСАВРШАВАЊЕ

На плану стручног усавршавања, присуствовао сам и активно учествовао на бројним семинарима, симпозијумима и стручним скуповима.

Акредитовани семинари:

1. Методичке компетенције и вештине васпитача за инклузивно образовање, организован у нашој установи 22.02. 2015. – 8 сати.
  2. „Мало ја, мало ти –сарадничка брига о деци“, одржан у нашој установи 10. маја ове године – 8 сати.
- Планирана су 24 сата акредитованих семинара, а остварио сам 16 сати.

Стручни скупови:

1. „Васпитачи васпитачима – примери добре праксе“, стручни скуп организован у Новом Саду 24.09.2014. године, под окриљем Педагошког завода Војводине.
  2. Присуствовање првој конференцији-стручном скупу „Могући правци развоја стручних сарадника и сарадника у предшколским установама“, Удружење стручних сарадника и сарадника ПУ Србије – центар Нови Сад.
  3. Евалуација пројекта билингвалне наставе, стручни скуп одржан у Новом Саду 17.03.2015. године у организацији Педагошког завода Војводине.
- Планирано (потребно) 4 сата, а реализовано 3 сата стручног скупа.

Стручно усавршавање у оквиру својих развојних активности:

1. Едукација на тему „Организовање конференција случаја за заштиту од насиља у породици“ и „Координирана акција локалне заједнице у превенцији и заштити од насиља у породици“, реализована у нашем граду 17. и 18. септембра 2014. године, укупно 12 бодова.
2. Извођење угледне активности „Полигон“ у вртићу „Звончица“ - 8 бодова.
3. Координатор актива – 5 бодова.
4. Спортске игарије – 8 бодова.
5. Светосавски турнир у малом фудбалу – 4 бода.
6. Излагач приказа приручника – 5 бодова.
7. Приказ књиге „Самопоуздано дете“, аутор: Гејл Линденфилд – 8 бодова.
8. Организација тродневног турнира у малом фудбалу, на војном стадиону - 4 бода.
9. Вазнесењска трка на Багљашу, крајем маја – 4 бода.

Планирано и потребно 44 бода, а остварено и реализовано 58 бодова.

ИЗВЕШТАЈ О ПРАЋЕЊУ НИВОА РАЗВОЈА МОТОРИЧКИХ СПОСОБНОСТИ КОД ДЕЦЕ ПРИПРЕМНОГ ПРЕДШКОЛСКОГ ПРОГРАМА У ПРЕДШКОЛСКОЈ УСТАНОВИ ЗРЕЊАНИН

Од школске 2005/06. године, стручни сарадници за физичко васпитање у предшколској установи Зрењанин прате развој моторичких способности код деце узраста од три до седам година. На предлог стручног тима Завода за физичку културу Београд, батерија тестова за праћење нивоа развоја моторичких способности деце предшколског узраста обухвата:

- Тестирање експлозивне снаге руку и ногу
- Тестирање брзине
- Тестирање координације
- Тестирање окретности

Ове школске године (2014/15.) на свом делу терена тестирао сам 339 деце Припремног предшколског програма у девет наших објеката. Иницијално тестирање је обављено у октобру 2014. године, а финално у мају месецу текуће године. Остварени су следећи резултати:

Иницијално тестирање:

- Трчање са преношењем обруча и коцке (12 метара), потпуно је задовољило 256 деце, делимично 32, а 51 деце није задовољило
- Скок у даљ из места, потпуно је задовољило 87 деце, делимично 141, а 111 малишана није задовољило
- Бацање медицинке (тешка 1 кг), потпуно је задовољило 38 деце, делимично 49, а 252 малишана није задовољило
- Бацање тениске лопте јачом руком, потпуно је задовољило 48 деце, делимично 67, а 224 малишана није задовољило

Финално тестирање:

- Трчање, потпуно је задовољило 269 деце, делимично 28, а 42 малишана није задовољило
- Скок у даљ из места, потпуно је задовољило 112 деце, делимично 145, а 82 деце није задовољило
- Бацање медицинке, потпуно је задовољило 62 деце, делимично 74, а 203 деце није задовољило
- Бацање тениске лопте, 67 потпуно задовољило, делимично 89, а 183 деце није задовољило

Дакле, упоредном анализом података, можемо констатовати очигледан напредак деце припремног предшколског програма на плану развоја базичних моторичких способности.

9. ИЗВЕШТАЈ СТРУЧНОГ САРАДНИКА ЗА ЛИКОВНО ВАСПИТАЊЕ

И ове школске године рад стручног сарадника за ликовно васпитање се одвијао у складу са захтевима програма стручног сарадника за ликовно васпитање и Програмом рада Установе.

Посебна пажња ове године била је усмерена ка сарадњи са родитељима, реализацији угледних активности и бројним манифестацијама и ликовним конкурсима.

Идентификација, праћење и усмеравање развоја деце одвијала се у сарадњи са васпитачима, стручним тимом Предшколске установе и родитељима. Ликовне активности организоване су према утврђеном недељном плану рада у групама.

Стручни сарадник за ликовно васпитање, према статуту и правилнику о раду Предшколске установе, у току школске 2014/15. године је:

- учествовао у изради Годишњег плана рада, Годишњег извештаја (евалуација), Развојног плана Установе
- Учествовао у координацији, припреми и спровођењу васпитно-образовног рада Установе
- учествовао у раду стручних органа Установе
- континуирано пратио и проицавао савремену педагошку и осталу стручну литературу из области свог деловања
- пратио реализацију свих смотри и манифестација на нивоу Установе
- планирао и програмирао сопствени рад и вођење педагошке документације
- стално се стручно исавршавао.

Током школске 2014/15. стручни сарадник за ликовно васпитање обилазио је вртиће Предшколске установе и реализовао ликовне активности у непосредном раду са децом и васпитачима. Осим непосредног рада, стручни сарадник је пратио рад васпитача и из области ликовног васпитања и вршио саветодавни и инструктивни рад, и пратио имплементацију репрезентованих угледних активности из претходних година. Посебан акценат је стављен на саветодавни рад везан за изузетно надарену децу, као и за децу са одређеним сметњама у развоју. Даване су сугестије и специфичне вежбе како за поспешивање рада, тако и за бржи развој способности у случајевима где је уочена недоследност и недостатак.

У циљу ефикаснијег саветодавног рада са васпитачима, као и у циљу успешног остваривања различитих ликовних програма ПУ, у току године одржана су четири састанака стручног актива васпитача старијих група, у оквиру којих су реализовани и стручни семинари „Методичке компетенције и вештине васпитача за инклузивно образовање“ и „Асертивном комуникацијом до успеха“.

Осим редовних програмских активности, стручни сарадник је по потреби, током године радио и на ажурирању веб портала ПУ, на дизајну и реализацији штампаног промотивног материјала ПУ, као што су сценографије за пригодне манифестације, чији је ПУ била реализатор, затим израда графичких идеја за дечији квиз „Ко ће боље – ко ће пре?“. Такође у сарадњи са координатором за културне манифестације реализован је квиз „Ко ће боље – ко ће пре?“, а стручни сарадник је након тога радио и на самој видео реализацији у монтажи.

Осим тога, стручни сарадник за ликовно васпитање био је и део Тима за развојно планирање.

У периоду када је план и програм то допуштао, стручни сарадник је и осликао део објекта „Вила“.

Сарадња са културним институцијама је успешно остварена, и то нарочито са Културним центром Зрењанина, Народним музејом Зрењанин и и удружењем "Алтернатива".

КОНКУРСИ:

- „Месец дојења“
- „Ноћ истраживача“
- „Причала ми једна гитара“
- „Дечји зелени лист“
- „Железница очима деце“
- „Све што расте хтело би да расте – Ливада“
- „Цртеж 2015 – Та дивна створења“
- „Пролеће“
- „Башта у прозору“

МАНИФЕСТАЦИЈЕ:

- „Дечја недеља“
- „Музичко-драмска смотра“
- „Европско село – Хрватска“

САРАДЊА СА РОДИТЕЉИМА

Сарадња између предшколске установе и породице је од највећег значаја за остваривање циљева васпитно образовног рада и полази од становишта да породица има кључну улогу у животу детета.

Упознавање са основним карактеристикама породице (социјални, економски, културни, образовни статус...) доприноси развоју сарадња на начин који одговара породици и доприноси остваривању основних циљева и задатака васпитно образовног процеса.

Пошавши од ове претпоставке, стручни сарадник за ликовно васпитање осмислио је током школске 2014/15. године две угледне активности путем којих би се учврстила и поспешила сарадња са родитељима и Установом, а истовремено би се родитељима дао увид у сам програм и начин рада стручног сарадника за ликовно васпитање, циљ ликовног васпитања, као и обезбеђивање квалитетног времена које би родитељи провели са својом децом у оквиру Установе.

Прва угледна активност реализована је у оквиру манифестације „Дечја недеља“ и реализована је у вртићима „Маслачак“, „Вила“ и „Црвенкапа“. Активност под називом „**Ловци на ветар**“ имала је као ликовни проблем пластично обликовање и орнамент. Заједно са родитељима, уз координацију стручног сарадника за ликовно васпитање, израђивани су папирни змајеви. Том приликом развијала се машта, моторичка спретност, креативно мишљење, флуентност, импровизација.

Циљ активности :

Образовни - учење о новом појму, као и развијању способности ка новим ликовним техникама, развој графомоторичких способности и маште,

Васпитни – успостављање партнерског односа између установе, родитеља и педагога, увођење родитеља у природу стручне праксе рада са децом, култивисање деље личности

Функционални – израда облика који ће послужити каснијој дељеј акцији.

Сам крај активности завршен је на Војном стадиону где су деца ових васпитних група заједнички пуштала змајеве који су претходно направљени. Према упитнику за родитеље спроведеном након саме активности, дошло се до закључака да родитељи потпуно подржавају овакав вид активности у оквиру Установе, и предлажу сличне садржаје уз боравак и рад деце у природи.

Друга угледна активност реализована је са старијом васпитном групом из објекта „Полетарац“, и њен мотив је био „**Ћилим**“. И ова угледна активност је, осим суштинског циља сарадње са родитељима имала као средиште ликовног проблема пластично обликовање и орнамент. Овога пута, тежиште је било на народној традицији. Деца су кроз посету етно-збирке Народног музеја Зрењанин упозната са традицијом ткања и настанком српских ћилима, као и српске народне орнаментике, усвајала су нове појмове (вретено, разбој, ткање). Након тога уследила је посета „Атељеу 61“ у Новом Саду, где су се упознали са савременим начином ручне израде модерних таписерија, добила су увид у сам поступак ткања, као и у богату збирку уникатних таписерија. Након тога, у вртићу, заједно са родитељима деца су сама ткала своје мале таписерије. Овим су се развијале способности као што су: машта, моторичка спретност, креативно мишљење, флуентност, логичко закључивање, визуелна перцепција простора, визуелна перцепција боја. Сам циљ активности је као и претходно наведена активност имао више аспеката:

Образовни - учење о новом појму, као и развијању способности ка новим ликовним техникама, развој графомоторичких способности и маште

Васпитни – успостављање партнерског односа између установе, родитеља и педагога, увођење родитеља у природу стручне праксе рада са децом, култивисање деље личности

Функционални – израда предмета од вуне, вештина савладавања рада с различитим материјалима

Након евалуације спроведене кроз упитник са родитељима, закључак је био да су овакве и сличне активности потребне и важне.

ПЛАСТИЧНО ОБЛИКОВАЊЕ КАО ОБЛАСТ ЛИКОВНОГ ВАСПИТАЊА

Руковање различитим предметима, материјалима и алатима доприноси и општој моторној спретности и развоју специфичних способности и вештина. Поред изражавања линијом и бојом, као примарни облик дечјег ликовног изражавања јавља се пластично обликовање. Осим развоја моторичких способности и мишића шаке и руку, деца кроз ове активности спонтано развијају и способности визуелне перцепције простора, схватају односе у тродимензионалном простору. Кроз угледне активности током године спроведене су вежбе пластичног обликовања папиром и вуном, а у оквиру акције „Вајање у парку“, радило се на савладавању рада деце у глини. Глина је најпогоднији и незапамтљиви вајарски материјал јер послује све битне квалитете за успешно обликовање: мекоћу, покретљивост, еластичност, чврстину. У раду са глином обе руке су једнако активне.

Имајући у виду ове чињенице, стручни сарадник је организовао четири припремне групе деце из вртића „Бамби“ која су се укључила у акцију Ротари клуба из Зрењанина, а коју је предводио професор Високе школе струковних студија за образовање васпитача (Нови Сад), Милош Васиљевић. Акција је део пројекта обнове спомен-бисти у Алеји великана у Карађорђевој парку, а деца из вртића су у два дана организовано долазила и на отвореном простору, у природи, имала вајарску радионицу. Радионицу су водили стручни сарадник за ликовно васпитање и професор Васиљевић. Циљ пројекта је едукација деце млађег узраста и подизање свести о неговању и очувању културног наслеђа. Спомен комплекс „Алеја великана“ је јединствен и непроцењив сегмент градске инфраструктуре као и локалног и националног културног добра. „Алеја великана“ се састоји од петнаест биста заслужних грађана Зрењанина, које су делимично или потпуно уништене. Учешћем у реконструкцији споменичког комплекса код деце подстичемо идеју и потребу неговања културе и традиције. На овај начин деци се изграђује једна логичан и природан став о нужности очувања околине који ће временом систематски прерасти у начин живљења, интимну животну филозофију и колективну бригу о сопственом окружењу. Чистом активацијом у оваквим и сличним пројектима, деца су охрабрена да учествују, да буду укључена, буду одговорна, да знају да се и њихов глас чује, да буду упозната са проблематиком, да буду критична, да знају да могу да изазову промену на боље. Учештовањем у оваквим активностима, деца имају јасну представу о томе шта се дешавало у прошлости, шта је тренутно актуелно и шта могу да очекују од сопствене будућности.

ЛИКОВНИ КОНКУРС „ЦРТЕЖ“

Ликовни конкурс „Цртеж“ осмишљен је од стране стручног сарадника за ликовно васпитање. Оценивши да Установа има услове за организацију и одржавање ликовног конкурса на територији Војводине (и шире), а по угледу на већ постојеће ликовне конкурсе за децу обданишног и предшколског узраста, креиран је конкурс који ће се пре свега бавити дечјим стваралаштвом из области цртања. Постојећи ликовни конкурси на територији Војводине негују подједнако све ликовне технике, и више се базирају на самом мотиву. Овај у организацији Установе има за циљ неговање искључиво цртежа, као примарним видом дечје комуникације са околином. Осим

значаја у графомоторичком развоју, подстицај развоја цртежа код деце значајан је и у развоју говорних способности, учењу нових појмова и неговању богатства израза.

„Цртеж“ је организован други пут за редом, а овогодишњи мотив носио је назив „Тадивна створења“. На конкурс је пристигло неколико стотина радова са територије читаве Војводине, а свечана додела и отварање изложбе уприличени су у Културном центру Зрењанина. „Цртеж“ има тенденцију да прерасте у традиционални конкурс и да постане део ширег пројекта везаног за ликовну едукацију деце у Зрењанину.

10. ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ЛОГОПЕДА

У складу са законским документима који одређују природу послова и радних задатака стручног сарадника логопеда, у овој школској години, у вртићима Полетарац, Маслачак, Лептирић, Чика Јова Змај, Вила, Дечја Радост, Невен, Цврчак, Биберче, логопед је радио на:

Дијагностиковању деце са сметњама у говорно-језичком развоју, превенцији и отклањању говорно-језичке патологије:

- Детекцији деце са говорно-језичким сметњама
- Утврђивању глобалног говорног статуса за децу средње, старије и припремне предшколске групе
- Утврђивању пропратних сметњи психофизичког развоја уколико их дете испољава
- Прикупљању и обради података и њиховој интерпретацији.

Корективно-терапеутском раду који је обухватао:

- Организовање терапије
- Организовање непосредног корективно-терапеутског рада са децом и евидентирање насталих промена
- Организовање индивидуалног и групног рада на корекцији говора
- Пружање непосредне помоћи васпитачима у смислу њиховог обучавања за корективни рад са децом која имају блаже говорне сметње
- Обављање саветодавно-консултативног рада са родитељима.

Праћењу развоја говора детета:

- Систематско праћење напредовања говора деце код које је био потребан говорно-језички третман
- Праћење напредовања говора и језика у оквиру васпитне групе.

Планирању и програмирању рада:

- Учествовање у изради плана рада Предшколске установе
- Израда индивидуалног плана рада
- Сачињавање програма специјалног корективно-терапеутског рада у области развоја говора са групом деце са истим сметњама у оквиру говорно-језичког развоја
- Прављење индивидуалног плана рада за децу која имају потребу за стимулацијом говорно-језичког развоја
- Планирање рада са родитељима
- Учествовање у раду стручних органа

- Учествовање у избору дидактичког материјала и других помоћних средстава која се користе у раду са децом.

Сарадњи у стручном тиму:

- Обављање консултација и сарадња са осталим члановима тима ради интердисциплинарног сагледавања проблема и решавања истог
- Обављање консултација и сарадња са здравственом службом
- Сарадња са стручњацима истог профила у Установи и ван ње.

Сарадњи са родитељима и друштвеном средином која обухвата:

- Прикупљање анамнестичких података
- Упућивање и обучавање родитеља за рад са дететом код куће
- Обављање индивидуалних консултација
- Одржавање предавања и укључивање родитеља у рад стручног тима Установе.

Стручном усавршавању:

- Праћење стручне литературе и преношење информација о достигнућима у области логопедије у свету и код нас
- Посете стручним предавањима и семинарима
- Примењивање иновација у раду
- Учествовање у раду Удружења логопеда Србије и у раду Удружења стручних сарадника Србије.

Вођењу документације:

- Вођење картона деце која су обухваћена индивидуалним корективно-терапеутским радом
- Вођење евиденције рада са родитељима
- Вођење Књиге рада стручног сарадника у Предшколској установи.

Број деце и група за које је био задужен логопед је : **1272**, која су била распоређена у **56** васпитних група.

Број деце обухваћене тестирањем је **828**, у **34** васпитно-образовне групе средњег, старијег и најстаријег узраста. При тестирању посматрао квалитет артикулације или изговор свих гласова, праксија оралне мускулатуре, анализа и синтеза гласова у речи, усвојеност појмова боје и броја.

Следи табела која показује број деце која су тестирана у објектима Предшколске установе, затим број деце која немају поремећај артикулације гласова и број деце која имају поремећај артикулације. Добијени подаци су у складу са резултатима који се добијају у истраживањима овог типа у нашој земљи.

ВРТИЋ	БРОЈ ДЕЦЕ КОЈА СУ ТЕСТИРАНА	БРОЈ ДЕЦЕ БЕЗ ПОРЕМЕЋАЈА АРТИКУЛАЦИЈЕ	БРОЈ ДЕЦЕ СА ПОРЕМЕЋАЈЕМ АРТИКУЛАЦИЈЕ
ЧИКА ЈОВА ЗМАЈ	56	34	22
ПОЛЕТАРАЦ	75	33	42
МАСЛАЧАК	65	34	31
БИБЕРЧЕ	191	116	75
ДЕЧЈА РАДОСТ	47	28	19

ЛЕПТИРИЋ	163	85	78
ЦВРЧАК	70	39	31
НЕВЕН	84	48	36
ВИЛА	77	47	30
укупно	828	464	364

Најчешћи проблем који се јавља у говорно-језичком развоју деце у нашој Установи је дислалија, код малог броја деце присутан је поремећај флуентности говора, као и говорно-језичка патологија у склопу комплекснијих развојних проблема.

Праћен је и развој говора код деце на млађим узрастима (јасличне групе и млађе групе на обданишту) и по потреби логопед је радио стимулацију говорно језичког развоја и саветодавни рад са родитељима.

Са **90**-оро деце је рађено индивидуално и одржано је **583** говорно-језичких третмана са децом.

Логопед је радио саветодавни рад са родитељима или старатељима деце, а у циљу њиховог обучавања за рад са децом код куће и отклањања или ублажавања проблема у говорно-језичком развоју. Рад са родитељима и старатељима деце одвијао се **583** пута.

У вртићу Лептирић, логопед је присуствовао родитељском састанку и том приликом је презентовао родитељима стручну тему из области говорно-језичког развоја.

Групе логопедске вежбе су одржане у **42** групе млађег, средњег, старијег и најстаријег узраста.

Логопед је био координатор Актива васпитача деце јасленог узраста и одржао је:

- стручну тему: Развој говора до 3 године живота,

а присуствовао је:

- презентацијама Угледних активности које су реализовали васпитачи (три активности)
- приказу стручне литературе у реализацији педагога
- презентацији стручне теме у реализацији координатора културних активности.

Логопед је редовно присуствовао састанцима стручног тима, који су се одржавали једном недељно, а свој извештај о раду је сваког месеца подносио директору и помоћнику директора.

У оквиру сарадње са другим институцијама, логопед је био укључен у реализацију квиза: Ко ће боље, ко ће пре.

Семинари, стручни скупови, трибине и радионице којим је логопед присуствовао:

- Мало ја, мало ти – сарадничка брига о деци
- Методичке компетенције и вештине васпитача за инклузивно васпитање
- Ефикасно дисциплиновање – приступи и технике
- Асертивном комуникацијом до успеха
- Осми стручни сусрети стручних сарадника и сарадника ПУ Србије
- Припрема и вођење успешног родитељског састанка
- Значај ране стимулације за развој говора и језика код деце предшколског узраста.

Логопед је завршио први степен едукације: Примена ДСП технологије у логопедији.

Реализоване су све активности предвиђене планом рада логопеда за 2014-2015. годину.

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ЛОГОПЕДА

Логопед је у периоду рада школске 2014/2015 године применом теоријских и практичних знања доприносио остваривању и унапређењу васпитно-образовног рада у установи у складу са планом и програмом рада стручног сарадника – логопеда .

1. Превенција говорно – језичких поремећаја
2. Стимулација говорно – језичког развоја , када је он испод нивоа и стандарда за одговарајући узраст детета
3. Идентификовање деце са говорно – језичким поремећајима
4. Корекција постојећих говорно – језичких поремећаја
5. Саветодавни рад са родитељима и едукација родитеља за спровођење терапијског програма у породичној средини
6. Педагошко инструктивни рад са васпитачима

Рад у стручним органима установе

7. Вођење документације
8. Сарадња са друштвеном средином и локалном самоуправом
9. Планирање рада

Вршио је планирање и програмирање , праћење и вредновање васпитно-образовног рада. Пружао је подршку васпитачима кроз саветодавни, инструктивни и тимски рад. У вртићима :

- Бајка	- Колибри
- Бамби	- Црвенкапа
- Звездица	- Пчелица
- Звончица	- Снежана
- Алиса	- Сунчица

Логопед је пратио говорно – језички развој код 1203 детета јаслене, млађе, средње, старије и припремно-предшколске групе .

Извршио је процену артикулације средње , старије и припремно-предшколске групе деце. Урађен је ре-тест ради процене напретка у говорно – језичком развоју код деце код које је постојала индикација или нису били присутни на дан тестирања.

Логопед је реализовао 529 индивидуалних корективно-терапеутских третмана . Радио је са децом код које је недовољно развијена језичка структура, као што су: речник, граматика и синтакса у односу на узраст и узрасне норме језичке развијености остале деце, са децом код које је присутно изразито вербално заостајање условљено ометеним психичким и физичким развојем, као што су болести, лакша ментална ометеност, на побољшању комуникацијских вештина деце (нпр. редукција нагласка, корекција изговора, рад са особама из двојезичких средина и слично) неправилности у изговору појединих гласова, као што су умекшавања и замењивање неких гласова из групе африката и фрикатива , рад са децом која имају потпуну немогућност изговора

гласова, као што су: „р“, „љ“, „њ“, „л“ и појачани назални, латерални или интердентални (врски) изговор већег броја гласова или јача назална (уњкава), обојеност целог говора.

Логопед је кроз групне логопедске вежбе вршио стимулацију логоторике и фине моторике шаке.

Пружао је подршку родитељима у препознавању и разумевању говорно-језичких проблема деце, оснаживањем родитеља, односно старатеља у области развоја говорно-језичких способности деце,⁵³¹ пут вршио је саветодавни и инструктивни рад са родитељима старатељима и пратиоцима деце у циљу едукације и спровођења терапијског поступка у породичној средини.

Учествовао је у раду стручних органа, већа, педагошког колегијума и тимова установе који се образују ради остваривања одређеног задатка, програма или пројекта. Координирао јером Активом васпитача млађих узрасних група. У склопу рада Актива одржао је приказ стручне литературе коју је превео са енглеског језика „Социјалне приче“ и „Учење вештина уз подршку“, аутора Carrie Clark, CCC - SLP. Кроз рад Актива васпитача млађих узрасних група у сарадњи са другим координатором Биљаном Стајић презентован је Правилник о заштити деце од злостављања и занемаривања и принципи Хоризонталне евалуације.

Реализована је сарадња са другим образовним, здравственим, социјалним установама (школама, домовима здравља, специјализованим здравственим установама, општином и др.) значајним за остваривање циљева васпитно образовног рада.

Логопед је учествовао у квизу Предшколске установе Зрењанин у својству жирија.

Присуствовао је манифестацији "Потиско пролеће" у организацији општине Ада.

Присуствовао је Смотри Предшколске установе.

У сарадњи са васпитачима ППП вртића Звезда успешно је реализовао радионицу "Ерупција децејаше – Вулкан" на Европском пројекту "Ноћ истраживача" у организацији ВТШ Зрењанин.

Логопед је успешно савладао први степен логопедске едукације – Примена ДСП (Digital signal processing) технологије у логопедији.

Акредитован семинарикојејелогопедсавладао:

- "Методичке компетенције и вештине васпитача за инклузивно образовање" аутори и реализатори семинара: др. Анђелка Булатовић, доц. др. Власта Сучевић и доц. др. Мара Керић, компетенције К3, приоритетна област 8, 8 сати.
- "Мало ја, мало ти, сарадничка брига о деци" аутори и реализатори семинара Весна Аргакијев и Јелена Дајовић, компетенције К3, приоритетне области 9, 8 сати.

Радионице на којима је логопед присуствовао:

- ШОСО 9 Мај – Развој говора код деце млађег узраста, у организацији логопеда и сурдоаудиолога школе, логопед је присуствовао на две радионице.
- Вртић Бамби, млађа група, васпитачи Лидија Кеврешан Кокот и Дрина Мркајић "Јесен" – сарадња са родитељима
- Вртић Звезда, старија група, васпитачи Мирјана Цигулов и Крижик Златка "Јесење воће"

Логопед је присуствовао састанцима удружења Стручних сарадника и сарадника града Зрењанина.

Рад и радне задатке логопед је остварио и изводио индивидуално, у стручним тимовима и у сарадњи са стручним сарадницима и родитељима.

11. ИЗВЕШТАЈ О РАДУ КООРДИНАТОРА КУЛТУРНИХ И ДРУГИХ МАНИФЕСТАЦИЈА

Важно је имати у виду да је свако дете активан субјект у васпитању. Дете, сходно својим могућностима, открива себе и своју околину, упија њене утицаје који, опет, изазивају кавалитативну промену у њему самом. Оно, као субјект акције, исто тако, својим поступцима, а уз помоћ одраслук, мења средиму коју открива и у којој живи. Као задатак, видела сам, да треба подстицати уметнички сензибилитет, говорно стваралаштво, машту, радозналост, самосталност изражавања.....

Један од циљева и задатака био је подстицање самосталности плесног израза, и његове слободе, игре, глуме и говорног изражавања. У сарадњи са васпитачима, успела сам да пробудим дечију креативност.

Још један од задатака који сам сматрала веома важним, јесте тај да дете кроз забаву, игру, плес, глуму, и друге културне садржаје спозна сопствене креативне способности, споји их са животом, упије их у себе, и дозволи да постану део структуре његове личности.

У сарадњи са васпитачима из вртића Маслачак и Звезда, организовали смо одласке у Позориште нмладих у Нови Сад. Успели смо да на креативан начин задивимо децу.

Заједно са васпитачима водећи децу на представу Успавана лепотица остварила сам следеће циљеве и методичке задатке:

1. Подстицање и неговање природне радозналости детета у у односу на свет који га окружује
2. Подражавање, наизглед, неосмишљене говорне комуникације и покрета
3. Подстицање маште, уметничког сензибилитета, осећаја за музику и плес
4. Подстицање и богаћење дечијег говора, као средства за комуникацију и стицање знања
5. Стицање нових сазнања кроз практичне активности
6. Рад на усавршавању глумачке технике и међусобна сарадња

У сарадњи са Градском библиотеком града Зрењанина, сва деца ППП из наших вртића су добила породичне чланске карте. Додиром са дечијим књижевним стваралаштвом остварују се следећи циљеви и задаци:

1. Подстицање целовитог сензорног и перцептивног развоја
2. Развијање навика читања
3. Неговање отворености детета за доживљавање
4. Усвајање основних моралних вредности
5. Богаћење речника и развијање маште
6. Подстицање природне могућности детета да се уживњава у предмете и појаве из дечије литературе

Током године успешно је реализован превоз на нивоу локала, аутобуси Нет-буса развозили су малишане током приредби и разних манифестација наше установе, на којима су учествовали.

Српско народно позориште из Новог Сада покренуло је акцију под називом Отворена врата позоришта. У организованим групама деца из вртића Маслачак и Лептирић имали су прилику да виде и другу, једнако занимљиву страну позоришта, сцене, радионице, гардеробе, лутке, сале за пробе, фондусе....Кроз необичан свет маски и позоришне илузије иза сцене, децу је спровео занимљив водич причајући им о историји сцене и костима....

Сарадња са васпитачима из вртића Цврчак и рад на реализацији дечије представе Принцеца Анђела, а на мој ауторски текст сценарија. Извођење је померено за следећу драмску смотру, и следећу годину. Васпитач је проценио да узрасно није пододбна за групу деце коју води и да треба сачекати још годину дана до узрасне зрелости, када ће деца моћи да прихвате и науче садржајност драме. Принцеца Анђела је модернизована драматизација бајке, са тематским и мотивским садржајем Пепељуге и Успаване лепотице. Драма је едукативног и забавног садржаја, кроз коју ће деца усвајати modele разликовања добра и зла, грешака и исправности, као и развијања смисла за плес, глуму, изражајно читање, покрете, мимику, гестикулацију....

Да напомене још учествовање у организацији традиционалних манифестација попут Музичко-драмске смотре, Читалачке значке, Дана предшколаца, Дечије недеље, Квиза „Ко зна, зна“....У позоришту Бошко Буха у Београду одгледане су следеће представе: Снежана и седам патуљака, Црвенкапа, Мачак у чизмама...

Гледање ових представа омогућило је још јачи и лепши приступ драмској уметности, откривање драмске игре, костима, праве сцене, глуме, музике. Наши намлађи имали су још јачи увид у фантазију драматизованих бајки, који су их још више подстакли на машту, радозналост, раст и развој њиховог уметничког и дечијег сензибилитета, на крилима маште у одсуству стварности, тих сат времена, они су заједно са глумцима, песмом и игром, пловили кроз светове снова, бајки, мита, фикције и измишљеног.

После представе организован је одлазак у Мини Сити, који се налази на четвртој спрату Београђанке. Он представља град у малом, где дете може да се афирмише у одређеним областима занимања, и да препозна почетке идентитета кроз одређене аспекте различитих звања, пекара, стоматолога, доктора, новинара, певача, научника....Направљен у форми малог града, дете кроз игру и забаву препознаје аспекте занимања за које је заинтересовано.

12.ИЗВЕШТАЈ О РАДУ БИБЛИОТЕКАРА И ОРГАНИЗАТОРА КУЛТУРНИХ АКТИВНОСТИ

Задаци и циљеви на којима је рађено и ове, као и претходних година, на пољу говорно - драмског, ликовног, музичког и изражавања покретима тела и плесом, односили су се на стварање услова за што више садржаја и активности из подручја уметности,богаћења дечијих социјалних искустава, ширење културних хоризоната и, пре свега, превођење деце из сфере уметничког стваралаштва у културне активности, стварање активног односа према културним процесима и учествовање у њима.

Подстицање дечијег стваралаштва и изражавања има задатак да припреми децу за промене које их очекују у друштву у будућности и оспособи их за преузимање активних улога у овим променама, па је наш задатак био да омогућимо, понудимо и

подстакнемо код њих такве активности које ће погодовати развоју свих особина креативне личности.

У сарадњи са директором, стручним сарадницима и васпитачима, библиотекар и организатор културних и других манифестација реализовао је различите садржаје, активности, смотре и манифестације на нивоу ПУ, града и шире друштвене заједнице, сарађујући при том са друштвеним институцијама и институцијама културе.

Садржаји у школској 2014/2015-ој години:

- обележени су сви важнији датуми (Дан планете земље, Дан детета, Свети Сава, Ускрс, Нова година)...

- учешће на ликовним конкурсима, што је донело бројна признања и награде деци и васпитачима;

- сарадња са стручним сарадником за ликовно у вртићима Вила, Маслачак и Црвенкапа, организоване су креативне радионице са родитељима на тему „Правимо змајеве“. Змајеви су полетели на Војном стадиону уз велику радост деце и родитеља-октобар 2014.

- вртић „Полетарац“ је активност „Народна традиција“ реализовао организованим радионицама које је водио стручни сарадник за ликовно, а у којој су учествовали и родитељи. Деца су посетила Музеј таписерија у Новом Саду, а и сами пробали да ткају.

- гостовање уметника разних профила у нашим вртићима и рад са њима: вајари, сликари, глумци, музичари, песници,...

- Дечја недеља - реализована под мотом „ Свако дете срећног лица чува једна породица“, обележена је низом активности на нивоу вртића, ПУ, и шире друштвене заједнице;

- Квиз „Ко ће боље, ко ће пре“ организован је други пут, у сарадњи са Културним центром. Учествовала деца ППП из 16 вртића ПУ, квиз је трајао 6 такмичарских дана, победила деца из вртића „Биберче“ – април 2015.

- сарадња са Музичком школом „Јосиф Маринковић“ реализована је концертима

у вртићима, у Музичкој школи и једним великим концертном за предшколце, организованом у Културном центру.

- Учешће на Инклузивним играма одржаним у Хали Медисон – децембар 2014.

- Први пут су у ПУ организоване „Беби – игарије“. Око 120-оро деце старијег јасленог узраста је у вртићу „Звончица“ уживало у музицирању и певању ученика из средње Музичке школе „Јосиф Маринковић“- април 2015.

- сарадња са Библиотеком била је обострана и успешна: посете Дечјем одељењу, дружења са радницима Библиотеке, постављање тематских изложби, игране су представе у просторијама ове Установе, организовани квизови. Деца ППП су током првог полугодишта посетила Библиотеку и добила бесплатне чланске карте.

- Читалачка значка посвећена је 100-годишњици рођења Бранка Ћопића и одржана је у Позоришту „Тоша Јовановић“. Деца из вртића „ Сунчица“ играла су за своје другаре представу „Брата и сестру желим“, вртић „Биберче“ представу „Пиноккио и готовани“. НАЈ-ЧИТАЧИ су награђени књигама, а у Библиотеци је постављена изложба ликовних радова на тему бајки - јун 2015.

- сарадња са Народним музејом, посете сталној и повременим поставкама;

- сарадња са Геронтолошким центром, више пута су деца ПУ посетила Геронтолошки центар, али и били „ домаћини“ бакама и декама у својим вртићима.

- Смотра музичко - драмског стваралаштва одржана је у два дана, први дан у Културном центру, 28.04.2015. године, отворила су је деца из ПУ из Новог Сада, учествовали вртићи ПУ, са музичким и драмским тачкама; и другог дана, 29.4.2015. је Смотра одржана у два блока, први у Културном центру, други у Народном позоришту „Тоша Јовановић“. Учествовало је 15 вртића, око 700 деце, у публици су седела деца – учесници и њихови другари из вртића са својим васпитачима, а програм је, на најбољи могући начин, представио ПУ и њен рад;

- учешће на Фестивалу музичког стваралаштва „Цврчак“ у Смедереву, вртићи Вила, Црвенкапа и Алиса у земљи чуда учествовали са хором; Вила и Црвенкапа су добили награду за најбољег солисту у пратњи хора, а вртић Алиса за најдинамичнији хор – март 2015.

- учешће на Фестивалу драмског стваралаштва у Смедереву – ДЕДАР. Вртић „Бамби“ је представљао нашу установу са представом „Снежана и патуљци“. На евалуацији која је одржана после Фестивала, вртић „Бамби“ је добио трећу награду – мај 2015.

- Пролећни крос и ролеријада, мај, Карађорђево парк

- сарадња са Дечјим диспансером, стручне трибине, изложбе,...

- Завршна ликовна изложба, Културни центар;

- Спортске игрице, Спортски центар – мај 2015.

- хор вртића „Вила“ и „Црвенкапа“ учествовао је на II Меморијалном хорском фестивалу „Слободан Бурсаћ“. Наш хор је отворио Фестивал – јун 2015.

- 1.јуна хор вртића Вила и Црвенкапа гостовао је у Београду поводом обележавања Међународног дана детета, а све под покровитељством Јеврејске Општине Београд;

- Учешће на манифестацији „Европско село“, која се одржава са циљем промовисања и упознавања народа и култура земаља Европске уније. ПУ је представљао вртић „Маслачак“ - мај 2015.

- Дани предшколаца, завршна манифестација ПУ одржана је 3.јуна 2015.године, Хала Спортска - представљање вртића ПУ јавности; цела недеља посвећена резултатима и достигнућима деце и васпитача и представљање истих родитељима деце, као и јавности уопште.Тим поводом у вртићима су реализоване: приредбе, изложбе, дружења и трибине, дан отворених врата,. Пред око 1500 родитеља наступило око 1000 малишана, а разноврсним програмом презентовали део онога што свакодневно раде са својим васпитачима у вртићима.

- Позоришне представе у Народном позоришту „Тоша Јовановић“ су део обавезног програма ПУ, али и многе одабране из репертоара београдских позоришта, за које су се васпитачи одлучивали у договору са родитељима. У позоришту „Бошко Буха“ у Београду, деца из 10-ак вртића су, током целе године, гледала представе: „Снежана и седам патуљака“, „Црвенкапа“, „Мачор у чизмама“.

- Реализација стручне теме „Лутка као средство рада са децом до 3 године“, актив васпитача деце јасленог узраста.

- Учешће у раду СТИО тима – стручни тим за инклузивно образовање деце са тешкоћама у развоју.

- Стручно усавршавање:

- Семинар: „Ефикасно дисциплиновање – приступи и технике“
- Семинар: „Асертивном комуникацијом до успеха“
- Семинар: „Методичке компетенције и вештине васпитача за инклузивно образовање“
- Семинар: „Мало ја, мало ти – сарадничка брига о деци“

- Конференција: Едукација васпитача о позитивности утицаја драмског израза на дечји развој и поступци примене
- Трибина: Припрема и вођење успешног родитељског састанка
- Трибина: Јачање капацитета и професионалних компетенција запослених у предшколским установама

Посете галеријама, музејима, биоскопске пројекције, изложбе, приредбе, прославе, позоришне представе, као и учешће на многим манифестацијама, на нивоу града и шире, потврђују да су нове идеје и тенденције присутне, да се успешно реализују, као и оне већ устаљене и традиционалне.

ИЗВЕШТАЈ О РЕАЛИЗАЦИЈИ ПРОГРАМСКИХ АКТИВНОСТИ

ДЕЧЈЕ НЕДЕЉЕ ОДРЖАНЕ ОД 6. - 12.10.2014. године

**МОТО: „ СВАКО ДЕТЕ СРЕЋНОГ ЛИЦА
ЧУВА ЈЕДНА ПОРОДИЦА“**

У складу са овогодишњим слоганом „Свако дете срећног лица чува једна породица“ Дечја недеља у Предшколској установи је посебну пажњу посветила оснаживању породице и подстицању климе за остваривање права сваког детета да одраста у породичном окружењу. Традиција обележавања Дечје недеље у свету и код нас мери се деценијама, и увек са циљем скретања пажње јавности на децу и младе, на дете као носиоца права, на потребе деце у породици, друштву и локалној заједници, на посебност дечјег света и детињства. Покретање иницијативе и покретања програма који ће допринети побољшању положаја деце, промоција права детета на стваралаштво, културу и игру, заједничко дружење у циљу представљања стваралачких активности, подстицање уметничког стваралаштва, развијање солидарности према старима неки су од циљева реализованих у Дечјој недељи.

ДЕЧЈА НЕДЕЉА реализована је у 19 објеката Предшколске установе у Зрењанину, у Болничком вртићу, на нивоу локалне заједнице и на нивоу Републике, у периоду од 6.10.2014. до 12.10.2014. године.

Програм активности остварен је кроз бројне садржаје, акције, и манифестације за децу и са децом. У циљу постизања већег програмског јединства, предложене активности груписане су по данима, што је оставило довољно простора и слободе васпитачу у избору и организацији активности.

ДАН ЗА ДЕЧЈА ПРАВА – Јавна и медијска промоција Дечје недеље, најави недеље свеопште солидарности, промовисање предстојећих програма и акција, представљала је сам почетак Дечје недеље и најаву предстојећих активности.

Први дан васпитачи су искористили да децу упознају са Букваром дечијих права, Конвенцијом о правима детета. Деца су, у договорима око планирања активности у Дечјој недељи, имала слободу и иницијативу да одаберу понуђене садржаје, предлажу нове и да у њима учествују по сопственом избору.

Организоване су трибине за родитеље, са циљем размене искустава, родитељи су упознати са програмом активности током Дечје недеље, испланиране су заједничке акције родитеља и деце, као што им је предочено шта је то што су њихова деца пожелела да раде током ове недеље, шта су изабрала ...

ДАН ОТВОРЕНИХ ВРАТА – одрасли у вртићу - родитељи, баке, деке, сестре, браћа, другари, спортисти, уметници...

БУДИМО ПОРОДИЦА - промоција позитивне комуникације и здравих стилова живота. Организоване су изложбе кућних љубимаца, вашари на којима су деца изложила своје радове: књиге, рамове за слике, цртеже, чигре, играчке од природних материјала ...

МОСТОВИ МЕЂУ ГЕНЕРАЦИЈАМА - многи вртићи посетили су Геронтолошки центар и пригодним програмом поздравили станаре Дома, а у неким вртићима су деца била домаћини бакама и декама.

ДАН ЗА ДЕЧЈЕ СТВАРАЛАШТВО И УМЕТНОСТ

Промовисање културних, уметничких и образовних програма, афирмација дечјег стваралаштва, мноштво креативних радионица из области ликовног, музичког, драмског стваралаштва. У оквиру **ликовног стваралаштва** у вртићима су организоване мале ликовне колоније, дружење са сликарима. Организоване су изложбе у вртићима, Библиотеци, Болници, Дечјем диспанзеру, деца су учествовала у изради зидних новина, у декорацији паноа...

У вртићима Вила, Маслачак и Црвенкапа реализоване су радионице са родитељима „Правимо змајеве“. Заједничка активност деце, васпитача и родитеља донела је пуно нових креативних задатака који су са пуно радости и успеха и реализовани.

Змајеви, којих је било 100 - ак, полетели су на Војном стадиону у акцији коју смо назвали „Ловци на змајеве“.

Сарадња са Основном школом - приредбе и дружење деце;

Сарадња са Пољопривредном школом – посета фарми и заједничке активности.

Пројекције филма за децу - „Повратак у Оз“.

Позоришну представу „Храбри кројач“ у Позоришту „Тоша Јовановић“ гледала су деца из свих вртића ПУ.

Вртићи: Вила, Лептирић, Црвенкапа и Полетарац посетили су Позориште „Бошко Буха“ у Београду, где су уживали у представи „Мачор у чизмама“.

Вртић „Вила“ је посетио „Минисити“ – креативни дечји град, који се састоји од 30 целина које представљају по једно занимање. Деца су уживала у улогама лекара, молера, банкара, научника, трговаца и амбијенту који симулира аутентичне просторе.

У Библиотеци, на Дечјем одељењу, организован је квиз на тему „Шта знаш о бајкама“, учествовало је 12 вртића, деца су показала изузетно познавање бајки. У Дечјој недељи је започео бесплатан упис деце ППП у Библиотеку.

Вртићи су у великом броју посетили Музеј и са музејским педагозима, учествовали у радионицама и играоницама које су организоване у просторијама Музеја.

Организовани су маскенбали на отвореном, у Месној заједници на Багљашу одржани су контакт програми за децу, приредбе за родитеље,...

ДАН ЗА СПОРТСКЕ И РАДНЕ АКТИВНОСТИ – уређење и улепшавање вртића и дворишта, израда апликација и декоративних елемената,...

Олимпијско двориште – крос и мали фудбал, организовано је у вртићу „Црвенкапа“.

Промоција и презентација спортова, овог пута мачевања и фудбала, била је презентована у неколико вртића.

ДЕЧЈЕ ИГРЕ БЕЗ ГРАНИЦА – Завршна манифестација Дечје недеље у центру града – деца из 16 вртића ПУ су лаганом шетњом и веселим програмом улепшали 9. Октобар. Деца су, маскирана и костимирана, дефиловала кроз град. На Тргу Слободе уприличен је програм – неколико музичких тачака које су припремили вртићи Бамби,

Лептирић и Дечја радост. Програм је настављен у такмичарском духу, где су учествовали сви присутни вртићи - музичке столице, трчање у пару, кружење кукуруза. Активност смо завршили пуштањем стотине балона, као поздраве свој деци света.

И ова **ДЕЧЈА НЕДЕЉА** је покушај да се најширој јавности скрене пажња на децу и младе, на њихова права да одрастају у што бољим условима, и постану део света у коме ће права сваког детета бити призната, заштићена и остварена.

13. ИЗВЕШТАЈ О РАДУ САРАДНИКА ЗА ЕКОЛОГИЈУ И ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Еколошки проблеми на нашој планети данас су много већи него што изгледа. Ако човек не посвети потребну пажњу очувању и заштити животне средине и одрживог развоја, ако и даље настави са неодговорним понашањем, доћи ће у ситуацији да се затрпа и угуши у сопственим отпадним материјама. С једне стране све веће количине отпада у животној средини, а с друге стране нерационално коришћење природних богатстава прете да људски род доживи самоуништење.

Развој свести и савести према очувању животне средине је неопходан и мора се развијати почев од најмлађе популације. Важан корак у спасавању света чинимо учећи о екологији сами, али и преносећи знање о очувању природе на своје наследнике, на наше најмлађе.

У периоду од септембра 2014. године до јуна 2015. године, програм сарадника за екологију реализован је уз подршку и рад васпитача, родитеља, градске управе, стручних институција, професора еколога. Све активности су реализоване у оквиру предшколске установе, учествовању на еколошким манифестацијама, еколошким излетима.

Еколошким активностима претходила су бројне активности у природном амбијенту, кроз разна годишња доба, уз богату опсервацију и екпериментисање са биљкама и животињама.

Анализирајући циљеве програма рада запажа се да је нагласак стављен на неговање љубави према природи

- Акције очистимо своју животну средину
- Акције чишћења обала река
- Садња дрвећа и цвећа
- Одвајање и сакупљање рециклажног отпада (хартија, стакло, метал, пластика и др.)
- Изложбе на тему заштита животне средине
- Еколошки квиз
- Конкурси за финансирање пројеката у области заштите животне средине
- Дечји карневали
- Еколошки излети

Подстицање свести код деце о значају заштите животне средине и упознавање деце са карактеристикама планете Земље – вртићи „Бамби, Сунчица, Звездица, Алиса, Снежана“

Када је у питању процена нивоа остварености планираних активности програма рада сарадника за екологију у 9 вртића садржаји су готово у потпуности реализовани, а у 5 у потпуности

У оквиру широке области екологија реализоване су различите музичке, ликовне, говорне, животно-практичне игре и активности: шта је здрава храна, биљни свет -сађење биљке, израда хербаријума. животињски свет -рециклажа, кружење воде у природи, значај рециклаже, еко радионице са родитељима, излети до Аде, Салаш „Лујза“, Салаш „Буцин салаш“, уређење дворишта са родитељима, игре природним материјалима, физичке игре и активности са родитељима, играчке од амбалажног материјала, еколошки бонтон -како чувамо природу, како расте биљка, упознајемо разне животиње, брига о свом здрављу

Реализоване су две еколошке музичке тачке-еколошки перформанс, вртићи Бамби, Звезда за учешће на Музичко-драмској смотри у оквиру Установе

- радионице рециклажа

-израда постера и играчака од отпадног материјала, еко патроле

Обележавање Дана заштите животне средине, Дан планете Земље, учешће у манифестацији Десет минута за нашу планету

Кроз низ активности које се одвијају у вртићу и широј друштвеној заједници децу учимо да воле и штите природу и да брину о својој животној околини.

У активности су укључени родитељи као и чланови друштвене заједнице.

Ове године смо, у оквиру Актива млађих узрасних група организовали радионице са децом и родитељима на којима су деца од природних и екоматеријала правила различите еко производе.

Поред бројних активности у области еколошког васпитања и образовања које васпитачи реализују у свакодневном раду са децом, сарадник за екологију дао је акценат овој важној области рада са децом кроз организацију Еко квиза, на коме су учествовала деца припремних предшколских група из 9 вртића Установе.

Програм активности деце реализован је кроз игре:

-функционалне, игре маште, игре са готовим правилима, конструктивне игре, и игралике активности на тему екологије

Шта је екологија и увод у екологију?

Циљ: Циљ није само учење градива и усвајање појмова из области екологије већ помоћ деци да развију радозналост о свету који га окружује, да стекну искуства о свету, уче да истражују, користе своја чула и посебно скрену пажњу на међусобну зависност у природи.

Образовни: дефинисати појам екологија, разумети важност заштите околине и повезаност у природи

Да ли знаш шта је то ПРИРОДА?

Дечји искази:

-Природа је када се не баца ђубре.

-Природа је нешто што нам даје кисеоник.

-Природа је трава и дрвеће.

-Кад има неко цвеће па кад дођеш да видиш какво је.

.

-Природа је када се не баца смеће.

-Природа је где има пуно лепих живих бића.

Значај и употреба воде

Деца су преко порука, цртежа и песме дали акценат да су воде и шуме јако важне и да је све веће загађење.

Како рационално да користимо воду, да је штедим и не загађујемо јер је она и станште за биљке и животиње.

Деца су веома посвећено анализирали проблем заштите животне средине. Износила су креативне предлоге из којих сам закључила да су схватили колика је важност заштите природе. Реченице су све богатије, мисао јасна. Деца ступају у спонтане дијалоге и раде тимски на решавању проблема.

Реализоване активности у шест вртића под називом “Шта све можемо са водом”

Отпад и шта са њим?

У свим вртићима Установе постављене су пластични контејнери за одлагање амбалажног отпада

Са децом се радило како да препознају и како изгледају загађена места са пуно отпадака и увелим биљкама.

Колико је неопходна рационална куповина и колико је штетно гомилати отпад.?

Шта учинити са предметима који нам нису потребни и да их треба сакупљати и одлагати на посебна места, тј. у канте где ће се даље амбалажа прерадити.?

Наглашено је у сваком раду да је потребно пуно времен да се разложи једна папирна салвета а не већи папири или пластична и метална амбалажа.

Рад са децом предшколског узраста у свим вртићима

- ШТА ЈЕ РЕЦИКЛАЖА И КОЈЕ ВАЖНЕ И ДОБРЕ СТВАРИ СЕ ПОСТИЖУ РЕЦИКЛАЖОМ?

- МАЊЕ ЈЕ ОТПАДА И ЂУБРЕТА

- МАЊЕ СЕ ОТИМА ОД ПРИРОДЕ

- ШТЕДИМО ПРОСТОР КИЈИ БИ БИО УНИШТЕН ДЕПОНИЈАМА И ОТПАДОМ

- СВЕТ ЈЕ ЧИСТИЈИ И ЗДРАВИЈИ

Животни услови – вежбање и понављање

Показивање конкретних предмета и појава на лицу места

Овде су деца била у ситуацији да упоређују, увиђају сличности и разлике, да класификују. За формирање појма је битно да дете има информацију из различитих углова.

Деца су одговоре давала на основу илустрованих слика са радног материјала: „Илустроване приче за децу о екологији“.

Природа је сјајно место за размишљање о свим другим бићима која живе на земљи. Све у животу је драгоцено

- Сунце, звезде, Месец, ваздух, биљке, животиње. Ми смо ти који треба да водимо рачуна о свему томе.

Развијена еколошка свест је база за сва даља понашања и у природној и у социјалној средини. Она је кључ решења проблема насиља у школама, наркоманије, немотивисаности, нерада и осталих социјалних проблема са којима се савремено друштво среће

Програм конкретних активности са децом од 5,6 година

Показано је како од рециклираног старог папира, пластичних, детаља који би се бацили може да се уради нова слика, албум, картонска кутија за накит, ваза. У раду се потенцирало на развоју фине моторике а са бојама показали колико у природи све може да се искористи и упоотребити.

Еколошке радионице

У оквиру еколошких радионица деца су била у прилици да кроз игру и креативни рад науче нешто више о екологији и еколошким принципима и како да их примене у свакодневном животу. Кроз радионице деца су могла да науче нешто више о:

- загађивању животне средине
- типовима еко система (река, бара, њива, шума)
- појаве у природи

Са децом се разговарало о понашању према природи, о поступцима уништавања и заштити. Своју жељу за очување дрвећа и цвећа и потребу за животом у лепшој и чистијој средини, деца су показала скупљањем папира и бацањем у корпу за отпатке као и редовним заливањем и неговањем посејаног цвећа.

Пантомима је идеална активност интродуцентну децу која имају тешкоће да се испоље у друштву. Имитирајући покрете или животиње или партнера у игри, деца покретима, граде читаву причу а да и не кажу ни реч. Ово својеврсно позориште омогућава им да јасно осете своје најдубље доживљаје које не морају да објашњавају говором, ни себи ни другима. Комуникација покретом је пријатна и непосредна, будући да припада емоцијама, а не појмовима. Развија концентрацију, подстиче машту и помаже у стицању самопоуздања.

Био-башта –практичан рад са децом узраста од 3-6 година

Органска или еколошка пољопривредна производња представља практичан за очување животне средине где се избегавањем употребе за природу штетних препарата одржава чистоћа земље и хране која се на њој производи.

Ове године акценат рада сарадника за екологију је стављен на еколошко васпитање деце предшколског узраста са циљем откривања света не као спољашњу околину, већ као наше заједничко станиште.

Сарадник за екологију је учествовао је у раду стручних органа, већа, педагошког колегијума и тимова установе који се образују ради остваривања одређеног задатка, програма или пројекта.

Реализација активности под називом « Вода и шта све можемо са водом» са медицинском сестром-васпитач Лазаров Ивана на XVIII Стручним сусретима медицинских сестара -васпитача на Златибору од 4-7 јуна

Активност је презентована на Стручном скупу и освојена награда за комплетну активност.

Координирао је радом Активаваспитача млађих узрастних група . У склопу рада свих Актива узрастних група одржао је приказ експеримента под називом ДНК.

Кроз рад Актива васпитача млађих узрасних група у сарадњи са другим координатором логопедом Милицом Малић презентован је Правилник о заштити деце од злостављања и занемаривања и принципи Хоризонталне евалуације .

Сарадник за екологију је учествовао у квизу Предшколске установе Зрењанин у својству жирија. Организовао одлазак на манифестацију "Потиско пролеће "у организацији општине Ада, где су се представила и деца млађе и старије групе из вртића «Бамби» са тачком – Бумбар.

У сарадњи са васпитачима ППП вртића Звезда успешно је реализовао радионицу "Ерупција деце – вулкан" на Европском пројекту "Ноћ истраживача" у организацији ВТШ Зрењанин. Акредитовани семинари које је сарадник за екологију савладао:

- " Методичке компетенције и вештине васпитача за инклузивно образовање" аутори и реализатори семинара : др. Анђелка Булатовић , доц.др. Власта Сучевић и доц.др. Мара Керић, компетенције КЗ, приоритетна област 8,8 сати.
- " Мало ја, мало ти, сарадничка брига о деци " аутори и реализатори семинара Весна Аргакијев и Јелена Дајовић, компетенције КЗ, приоритетне области 9, 8 сати.
- „Асертивном комуникацијом до успеха“, аутор Смиљана Берар, 8 сати

Сарадник за екологију је присуствовао састанцима удружења Стручних сарадника и сарадника града Зрењанина.

Рад и радне задатке је остварио и изводио индивидуално, у стручним тимовима и у сарадњи са стручним сарадницима и родитељима.

14.ИЗВЕШТАЈ О РАДУ СОЦИЈАЛНОГ РАДНИКА

Сходно Правилнику о систематизацији радних места у Предшколској установи Зрењанин у складу са Законом о друштвеној бризи о деци и Закону о финансијској подршци породици са децом, током школске 2014/15. године реализовани су сви предвиђени задаци као и остали послови по налогу директора и помоћника директора.

На основу свог програма рада социјални радник је својом делатношћу поред пружања помоћи породици, радио и на стварању услова за бољу социјализацију деце.

Почетком септембра обавио је разговор са свим родитељима који су затражили помоћ око комплетирања документације како би остварили регрес за боравак њихове деце.

И ове године сарадња социјалног радника Предшколске установе и надлежних из Градске управе града Зрењанина задужених за друштвену бригу о деци била је успешна.

За радне листове уплаћено је 61.948,00 динара а за куповину школског прибора 121.800,00 динара.

У школској 2014/15. години ослобођено је плаћања 92 деце од тога 86 деце корисника новчане помоћи; 6 деце без родитељског старања.

Социјална карта Предшколске установе Зрењанин је уређена на основу података које су доставили васпитачи. Анкетом су обухваћена деца из свих васпитних група, а рађена је октобра 2014.године. Тада се у деветнаес објеката налазило 2350 деце.

Највише је деце из потпуних породица 2085 (89%) као и деце из породица у којима су запослена ова родитеља 1219 (51,90%).

Што се тиче учешћа родитеља види се да: за 596 деце родитељи плаћају 45% од економске цене боравака док за 349 деце плаћају 10%.

Ако погледамо по објектима у вртићу „Пчелица“ налазила су се деца из породица где су оба родитеља била запослена у највећем проценту (67,8%).

Највише деце из непотпуних породица 12,8% било је у вртићу „Цврчак“ а у вртићу „Сунчица“ највише деце из породица које су без икаквих примања 14,7%.

Поново је у вртићу „Снежана“ и „Бамби“ било највише деце корисника новчане помоћи.

Сарадња на релацији социјални радник Предшколске установе, управник Сигурне куће и надлежне колеге из Центра за социјални рад, је била веома коректна током целе године.

Социјална карта деце Предшколске установе за школску 2014/2015. тј. табеларни приказ налази се као прилог овом извештају.

На основу општинског решења 252 деце је стекло право на регресирани боравак категорија „треће дете“. Социјални радник је и ове године радио доста и са родитељима деце која су била исписана или су била пред исписом због насталог дуга.

Такође је доста пажње посветио ромској деци, радио са њиховим родитељима, пружио савете васпитачима тако да је сваки проблем био усебно решен. Сви су ови родитељи били усмеравани да користе право како из области дечје тако и из области социјалне заштите.

- Индивидуални рад је током целе школске године био најзаступљенији облик заштите за децу која живе у неповољним условима и непотпуним породицама. Својим професионалним радом социјални радник је обухватио и породице:

- са поремећеним породичним односима;
- материјално угрожене;
- привремено расељене;
- ратних војних инвалида и
- оне које имају троје и више деце.

Осим са колегама из центра за социјални рад, социјални радник је током целе године сарађивао и са:

- стручним радницима Развојног саветовалишта Школског диспанзера,
- стручним радницима запосленим у Сигурној кући,
- радницима Органа управе задуженим за друштвену бригу о деци,
- социјалним радником опште болнице „Др. Ђорђе Јоановић“ и др.

Наравно, током целе године сарадња социјалног радника и васпитача свих узрасних група било је на завидном нивоу а такође и сарадња са свим стручним радницима Предшколске установе. У периоду од 04.05.2015. па све док је трајао упис за наредну годину социјалном раднику је 250 родитеља предало комплетну документацију. Наравно, свима је помогао да прикупе потребну документацију како би били регресирани.

Током целе године обављао је бројне послове из домена свог рада тако да је у потпуности реализовао планиране задатке.

СОЦИЈАЛНА КАРТА ДЕЦЕ ПРЕДШКОЛСКЕ УСТАНОВЕ ЗА ШКОЛСКУ 2014/2015. ГОДИНУ

РБ Р	ВРТИЋ	Бр. деце приказан по вр. и проценат		Бр. деце из потпуних породица		Бр. деце из непотпуних породица		Бр. деце из пор. у кој. су запов. оба род.		Бр. деце из пор. У којима је зап. један род.		Бр. деце из пор. где су оба род. незапослена		Број деце из неп. пор. кој. је род. запослен		Број деце из неп. пор. кој. је род. незапосл	
1	ПОЛЕТАРАЦ	92	3,90%	82	89,10%	10	10,90%	44	47,80%	28	30,40%	10	10,80%	5	5,40%	5	5,40%
2	ЗВОНЧИЦА	24	1,00%	22	91,70%	2	8,3%	12	50,00%	6	25,00%	4	16,70%	/	/	2	8,30%
3	АЛИСА	151	6,40%	139	92,10%	12	7,90%	71	47,20%	51	33,80%	17	11,30%	6	4,00%	6	3,90%
4	КОЛИБРИ	50	2,10%	45	90,00%	5	10,00%	26	52,00%	13	26,00%	6	12,00%	5	10,00%	/	
5	СНЕЖАНА	141	6,00%	124	87,90%	17	12,10%	58	41,10%	49	34,70%	17	12,10%	9	6,40%	8	5,70%
6	МАСЛАЧАК	103	4,30%	89	86,40%	14	13,60%	48	46,60%	34	33,10%	7	6,80%	5	4,80%	9	8,70%
7	ЛЕПТИРИЋ	241	10,20%	227	94,20%	14	5,80%	154	63,90%	59	24,50%	14	5,80%	9	3,70%	5	2,10%
8	БАЈКА	97	4,10%	85	87,60%	12	12,40%	48	49,50%	33	34,10%	4	4,10%	6	6,20%	6	6,20%
9	ЧИКА ЈОВА ЗМАЈ	64	2,70%	62	96,90%	2	3,10%	33	60,90%	16	25,00%	7	10,90%	1	1,60%	1	1,60%
10	ВИЛА	110	4,60%	94	85,40%	16	14,60%	55	50,00%	28	25,40%	11	10,00%	7	6,40%	9	8,20%
11	ДЕЧЈА РАДОСТ	90	3,80%	82	91,10%	8	8,20%	50	55,60%	24	26,70%	8	8,90%	4	4,40%	4	4,40%
12	ПЧЕЛИЦА	59	2,50%	57	96,60%	2	3,40%	40	67,80%	13	22,10%	4	6,80%	2	3,40%	/	/
13	НЕВЕН	107	4,50%	92	85,90%	15	14,10%	55	51,40%	28	26,20%	9	8,40%	13	12,10%	2	1,90%
14	ЗВЕЗДИЦА	80	3,40%	75	93,70%	5	6,30%	37	46,30%	27	33,70%	11	13,70%	3	3,80%	2	2,50%
15	ЦВРЧАК	94	2,80%	76	80,80%	18	19,20%	40	42,50%	27	28,70%	9	9,60%	12	12,80%	6	6,40%
16	СУНЧИЦА	122	5,10%	102	83,60%	20	16,40%	56	45,90%	28	22,90%	18	14,70%	11	9,10%	9	7,40%
17	ЦРВЕНКАПА	126	5,30%	117	92,80%	9	7,20%	74	58,70%	29	23,10%	14	11,10%	6	4,80%	3	2,40%
18	БИБЕРЧЕ	272	11,50%	233	85,70%	39	14,30%	140	51,50%	67	24,60%	26	9,60%	24	8,80%	15	5,50%
19	БАМБИ	327	13,90%	282	86,20%	45	13,80%	172	52,60%	80	24,50%	30	9,20%	24	7,30%	21	6,40%
УКУПНО		2350		2085	88,70%	265	11,30%	1219	51,90%	640	27,20%	226	10%	152	6,50%	113	4,80%

Социјална карта је урађена на основу података из октобра 2014.године

Из табеле се види да је тада било укупно 2350 деце

и то 2085 деце из потпуних пор. или 88,7%и 265 из непотпуних породица или 11,3%

УЧЕШЋЕ РОДИТЕЉА НА ОСНОВУ РЕГРЕСНЕ СКАЛЕ ЗА ШКОЛСКУ 2014/2015 ГОДИНУ

РБР	ВРТИЋ	Ук. бр. деце	ЦЕЛОДНЕВНИ БОРАВАК										ПОЛУДНЕВНИ	
			УЧЕШЋЕ РОДИТ. 45%		УЧЕШЋЕ РОДИТ. 30%		УЧЕШЋЕ РОДИТ. 15%		УЧЕШЋЕ РОДИТ. 10%		ослобођ. плаћања			
			бр.деце	%	бр.деце	%	бр.деце	%	бр.деце	%	бр.деце	%		
1	ПОЛЕТАРАЦ	92	24	26,10%	17	18,50%	12	13,00%	16	17,40%	18	19,60%	5	5,4
2	ЗВОНЧИЦА 1	24	3	12,50%	5	20,80%	4	16,60%	6	25,00%	6	25,00%	/	/
3	АЛИСА	151	48	31,80%	34	22,50%	22	14,60%	26	17,20%	21	13,90%	/	/
4	КОЛИБРИ	50	23	46,00%	11	22,00%	4	8,00%	6	12,00%	6	12,00%	/	/
5	СНЕЖАНА	141	21	14,90%	34	24,10%	19	13,50%	20	14,20%	22	15,60%	25	17,7
6	МАСЛАЧАК	103	21	20,40%	21	20,40%	16	15,50%	16	15,50%	22	21,40%	7	6,8
7	ЛЕПТИРИЋ	241	88	36,50%	57	23,60%	27	11,20%	26	10,80%	34	14,10%	9	3,7
8	БАЈКА	97	28	28,80%	18	18,50%	19	19,80%	14	14,40%	18	18,50%	/	/
9	ЧИКА ЈОВА ЗМАЈ	64	7	10,90%	16	25,00%	9	14,10%	10	15,60%	11	17,20%	11	17,2
10	ВИЛА	110	28	25,40%	25	22,80%	15	13,70%	17	15,40%	20	18,20%	5	4,5
11	ДЕЧЈА РАДОСТ	90	27	30,00%	14	15,50%	15	16,70%	12	13,30%	17	18,90%	5	5,5
12	ПЧЕЛИЦА	59	18	30,50%	16	27,10%	12	20,30%	8	13,60%	5	8,50%	/	/
13	НЕВЕН	107	22	20,60%	26	24,30%	16	14,90%	18	16,80%	16	14,90%	9	8,4
14	ЗВЕЗДИЦА	80	23	28,80%	13	16,30%	10	12,50%	12	15,00%	3	3,70%	19	23,7
15	ЦВРЧАК	94	15	15,90%	19	20,20%	23	24,50%	23	24,50%	14	14,90%	/	/
16	СУНЧИЦА	122	33	27,10%	18	14,70%	19	15,60%	16	13,10%	21	17,20%	15	12,3
17	ЦРВЕНКАПА	126	46	36,60%	18	14,30%	16	12,70	10	7,90%	11	8,70%	25	19,8
18	БИБЕРЧЕ	272	50	18,40%	69	25,40%	47	17,30%	53	19,50%	32	11,80%	21	7,7
19	БАМБИ	327	71	21,70%	64	19,60%	57	17,40%	40	12,20%	52	15,90%	43	13,2
		2350	596	25,40%	495	21,10%	362	15,40%	349	14,80%	349	14,80%	199	8,8

**ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ДЕЦЕ КОРИСНИКА СТАЛНЕ
НОВЧАНЕ ПОМОЋИ И ДЕЦЕ БЕЗ РОДИТЕЉСКОГ
СТАРАЊА ЗА ШКОЛСКУ 2014/2015.**

Ред.бр.	ИМЕ ВРТИЋА	Број деце корисн. сталне новчане помоћи	Број деце без родитељског старања
1.	Полетарац	7	1
2.	Звончица 1	1	
3.	Алиса	3	
4.	Колибри	2	
5.	Снежана	11	
6.	Маслачак	4	
7.	Лептирић	1	1
8.	Бајка	1	
9.	Чика Јова Змај	5	
10.	Вила	6	
11.	Дечја радост	4	
12.	Пчелица	/	
13.	Невен	/	
14.	Звездица	/	
15.	Цврчак	2	2
16.	Сунчица	10	
17.	Црвенкапа	6	
18.	Биберче	8	1
19.	Бамби	15	1
	УКУПНО	86	6

НАПОМЕНА: Ово је број деце чији је боравак регресираан 100%

15. ИЗВЕШТАЈ О РЕАЛИЗАЦИЈИ НАСТАВЕ ЕНГЛАСКОГ ЈЕЗИКА

Центар за едукацију страних језика "BIG BEN" је у школској 2014/2015. години организовао наставу енглеског језика у вртићима у Зрењанину. Деца узраста од 4 године до предшколског узраста су похађала наставу.

Стручни предавачи с дугогодишњим искуством и развијеном методиком у настави, употребом аудио-визуелних средстава и едукативних игрица омогућили су брзо и успешно усвајање енглеског језика.

Уџбеници који су коришћени у настави су:

Cookie and friends starter (за узраст 3 и 4 година)

Cookie and friends A (за узраст 4 и 5 година)

Cookie and friends B (за узраст 5 и 6 година)

Настава енглеског језика је организована у свим вртићима, осим у 2 вртића: вртић "Чика Јова Змај" (због недостатка простора за одржавање наставе) и вртић "Цврчак" (због незаинтересованости деце и родитеља за одржавање наставе).

Интензивни курс енглеског језика обухватао је фонд од 64 часа и настава се одржавала два пута недељно по 45 мин према утврђеном распореду. Настава је почела у већини вртића 27.10.2014. год. и завршила се 12.06.2015. год. У другом полугодишту, почев од марта месеца до јуна, одржали смо велики број додатних часова, управо из разлога да у свим вртићима буде реализован фонд од 64 часа по групи.

У оквиру наставе одржавале су се и радионице : креативна, драмска и музичка. обележили смо све празнике : Halloween - у свим вртићима смо окачили на пано креативни рад деце, Нову годину – прославили смо уз новогодишње песме и поклончиће, 8.март – правили смо честитке за маме и писали стихове на енглеском...

Центар за едукацију страних језика "BIG BEN" је учествовао на Музичко-драмској смотри коју је организовала Предшколска установа Зрењанин. Учествовала су деца из вртића "Звездица" са тачком Can you spar, и деца из вртића "Вила" са тачком названом Good morning.

Такође смо учествовали и на Данима предшколаца. Деца из вртића "Бамби" и "Црвенкапа" су отпевали песму If you are happy.

Центар је такође организовао завршну приредбу на енглеском језику приликом доделе двојезичне дипломе у којој су учествовали сви полазници курса. Деца из свих вртића су извела на позорници један драмски део и једну песму која им се највише допала током

учења. Завршна приредба FINAL SHOW је одржана 13.06.2015. год у Културном центру у Зрењанину

Центар за едукацију страних језика "BIG BEN" је спровео пред крај школске године и анонимну анкету зарад повратне информације од стране родитеља да бисмо проверили мишљење истих о раду Центра и његових запослених. Помоћу резултата враћених анонимних анкета и детаљне анализе смо дошли до резултата да је 92% родитеља задовољно квалитетом школе и наставе, просечна оцена за школу и наставника је 4,88 (на скали од 1 до 5), и родитељи сматрају да је школарина приступачна.

У рубрици где су родитељи давали своја лична запажања, највише су се истакли одговори да су уочили велики напредак у знању свог детета, научен велики број песмица, мотивисаност деце, посвећени наставници, професионализам и организованост...

Као представник Центра за едукацију страних језика "BIG BEN" сматрам да смо много снаге и енергије уложили да деци на што креативнији начин пренесемо знање и да им приближимо енглески језик. Кроз едукативне игре, причање прича и драматизацију, песме и покрет, употребом "fash cards" и лутком Cookie успели смо да предвиђено градиво деца савладају.

16.ИЗВЕШТАЈ ТИМА ЗА РАЗВОЈНО ПЛАНИРАЊЕ

Развојни план установе јесте стратешки план развоја установе и садржи приоритетеу остваривању васпитно-образовног рада, план и носиоце активности и друга питања од значаја за развој установе. Развојни план установе доноси се на основу претходног извештаја о раду, анализе постигнућа и упитника спроведеног међу носиоцима рада и коисницима услуга Предшколске установе и других индикатора квалитета рада Предшколске установе.

Развојни план доноси Управни одбор, на предлог Тима за развојно планирање, за период предвиђен Законом.

Тим за развојно планирање чинило је шест чланова: Татјана Лојовић, помоћник директора, Габријела Пригрос, стручни сарадник за ликовно васпитање, Тихана Медаревић, васпитач, Сања Вуковић, васпитач, Наташа Ивановић, члан тима испред Управног одбора и Оливера Лисица, члан тима испред локалне самоуправе.

Током школске 2014/15. Реализовано је три састанака Тима.

- 27. Октобра 2014. одржан је први састанак на коме је конституисан Тим за развојно планирање. Такође, вршено је усвајање записника са последње седнице школске 2013/14. године. Упознавање Тима са годишњим планом рада, а покренута је и иницијатива за промену назива Установе као и за промену правилника о награђивању.
- 17. Новембра 2014. одржан је наредни састанак, усвојен је записник са претходне седнице. Уврштени су предлози за нови назив Установе, а предлоге је требало изнети на наредно стручном већу. Такође, вршена је анализа претходног Развојног плана Установе.

- 11. Децембра 2014. Усвојен је записник са претходне седнице, а потом је изнет и завршни нацрт Развојног плана установе од 2015-2018.

17. ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ТИМА ЗА ЗАШТИТУ ДЕЦЕ ОД ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА

У школској 2014/2015. години Тим за заштиту од насиља, злостављања и занемаривања, чинили су:

- Татјана Лојовић – помоћник директора
- Наталиа Луиза Марков – психолог (координатор Тима)
- Весна Јелић - педагог
- Златинка Радаковић – педагог
- Споменка Мркајић – социјални радник
- Душко Лазић – стручни сарадник за физичко васпитање
- Олгица Бабић Бјелић – психолог (по потреби, није стални члан тима).

Током школске 2014/15.године одржано је 15 састанака Тима за заштиту од насиља, злостављања и занемаривања. На првом састанку, конституисан је Тим и између осталог одређени су координатор (одлучено је да то буде Наталиа Луиза Марков- психолог) и записничар Тима (одлучено је да то буде Душко Лазић – стручни сарадник за физичко васпитање). Током школске године, на иницијативу Душка Лазића дошло је до промене записничара, те је ту функцију у другом полугодишту преузела Златинка Радаковић- педагог. На састанцима Тима је планирана реализација Васпитно образовног већа на коме би посебан део био посвећен тематици потписане сарадње Предшколске установе са осталим институцијама на нивоу Града, у циљу ширења мреже спољашње подршке. У складу са тим, планирано је било да на тему поменуте сарадње говори Светлана Грбо, психолог из Центра за социјални рад, што је и учињено на састанци Већа одржаном 17.12.2014.г. у вртићу „Сунчица“. Том приликом, је и координатор Тима за заштиту од насиља, злостављања и занемаривања на нивоу ПУ, Наталиа Луиза Марков члановима већа представила: „Правилник о мерама, начину и поступцима заштите безбедности деце у предшколској установи у Зрењанину“ и уједно путем презентације подсетила запослене на законску документацију на ову тему и на неке кључне одреднице.

У овој школској години, на састанцима Тима донета је одлука који ће васпитачи чинити подтимове за заштиту деце од насиља, злостављања и занемаривања на нивоу појединачних вртића, како би се проширила мрежа подршке на нивоу ПУ.

У складу са тренутним потребама, редовно су одржавани састанци поводом разматрања случајева сумњи на постојање насиља, злостављања и занемаривања деце, а у циљу предузимања мера прописаних законом. У овој школској години, укупно је разматрано 11 случајева деце. Тим поводом, испоштоване су предвиђене процедуре, те је готово у

већини случајева контактиран и Центар за социјални рад у циљу консултација. Између осталог, 3 случаја су прослеђена Центру на даљи поступак. За поменуте случајеве формирани су предмети (досијеи), а сарадња са поменутим установама се уредно одвијала и поткрепљена је потребном документацијом. У појединим случајевима, интензивно се сарађивало и са Школском управом, Зрењанин.

Битно је напоменути, да су се на одређеном броју састанака, чланови тима бавили и израдом „Плана за унапређење стања са оперативним разрађеним процедурама и израђеном анализом ризика“ за поједину децу, поготово након што је његова израда у једном случају била изречена као мера након извршеног стручно-педагошког надзора у ПУ, од стране просветног саветника.

ИЗВЕШТАЈ О РЕАЛИЗАЦИЈИ ПРОГРАМА И ПЛАНА ЗАШТИТЕ ДЕЦЕ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА У ШКОЛСКОЈ 2014/2015. ГОДИНИ

У школској 2014/15.г. на нивоу Предшколске установе реализоване су разне активности из области заштите деце од насиља, злостављања и занемаривања са посебним освртом на едукацију запослених као начина превенције насиља. Као што је претходно већ поменуто, потписан је Уговор о сарадњи између Предшколске установе и других установа на нивоу Града, у циљу јачања и проширивања мреже подршке. Тим поводом, у овој школској години интензивно се сарађивало између осталог са Центром за социјални рад, што се манифестовало и кроз учешће Светлане Грбо, психолога из Центра за социјални рад, на Васпитно образовном већу, одржаном 17.12.2015 г.

У овој школској години, Предшколска установа је настојала да реализује активности којима се ствара сигурно и подстицајно окружење за децу и доприноси превенцији насиља, злостављања и занемаривања:

1. Информисањем запослених
2. Стварањем безбедне средине за децу (у вртићу и ван вртића)
3. Обезбеђивањем перманентног надзора над децом
4. Јасно дефинисањем правила понашања у групи и вртићу
5. Формирањем ставова и развијање толеранције на различитости
6. Пружањем помоћи родитељима и јачањем родитељских компетенција

ПРЕВЕНТИВНЕ АКТИВНОСТИ	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ
1. Информисање запослених	- На Васпитно образовном већу, путем Power Point презентација од стране психолога Центра за социјални рад, Светлане Грбо (на тему „Споразум о сарадњи институција у заштити жртава насиља у породици...“, као и координатора Тима ПУ, психолога Наталије Луизе Марков

	(презентовање „Правилника о мерама, начину и поступцима заштите безбедности деце у предшколској установи у Зрењанину“ као и остала законска документа на поменутој тему). -На Активима јесених, млађих, средњих, старијих и припремних група- од стране координатора Актива.
2.Стварање безбедне средине за децу (у вртићу и ван вртића)	-Ова активност је јасно дефинисана „Правилником о мерама, начину и поступцима заштите безбедности деце у Предшколској установи у Зрењанину“ и у овој школској години у потпуности је испоштован начин њене реализације.
3.Обезбеђивање перманентног надзора над децом	-Ова активност је јасно дефинисана „Правилником о мерама, начину и поступцима заштите безбедности деце у предшколској установи у Зрењанину“ и у овој школској години у потпуности је испоштован начин њене реализације.
4.Јасно дефинисање правила понашања у групи и вртићу	- На битност доношења правила понашања у групи и у вртићу указивано је на едукацијама реализованим на нивоу Актива, а такође и приликом сачињавања „Плана за унапређење стања са оперативном разрађеним процедурама и израђеном анализом ризика“ за поједину децу.
5.Формирање ставова и развијање толеранције на различитости	Путем различитих радионица као и различитих групних активности васпитно образовног рада.
6.Пружање помоћи родитељима и јачање родитељских компетенција.	У овој школској години то се најчешће реализовало кроз индивидуалне разговоре са родитељима од стране васпитача и стручних сарадника.

Исто тако, у школској 2014/15.години, ПУ је прилично успешно реализовала и интервентне активности:

ИНТЕРВЕНТНЕ АКТИВНОСТИ	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ
1. Ефикасно реаговање у случајевима насиља	-Захваљујући осетљивости и обучености васпитача да адекватно процене ниво ризика и правовремено предузму одговарајуће мере; -Активностима Тима за заштиту од насиља, злостављања и занемаривања на нивоу ПУ

	које су у складу са законски прописаним процедурама.
2. Оснаживање и пружање подршке деци – жртвама насиља	Психосоцијалном подршком деци која трпе насиље: индивидуалним и групним радом са децом, индивидуалним радом са родитељима.
3. Оснаживање и пружање подршке жртвама насиља	Индивидуалним и групним радом са децом, индивидуалним радом са родитељима.
4. Процена успешности спроведених активности	Анализом израђиване документације и евалуацијом предузетих мера.

18.ИЗВЕШТАЈ О РЕАЛИЗАЦИЈИ ПРОГРАМА ИНКЛУЗИВНОГ ОБРАЗОВАЊА У 2014/15.

У предшколску установу у Зрењанину у 2014/15 години уписано је 2406 деце у 106 васпитних група. За сву децу предшколског узраста, вртић је најприроднији амбијент за подстицање свих аспеката развоја. За децу из друштвено осетљивих група (децу са сметњама у развоју, децу из социјално нестимулативних средина) која су имала приоритет приликом уписа у предшколску установу, кроз програм инклузивног образовања обезбеђује се једнако право на образовање и доступност васпитања и образовања без дискриминације и издвајања.

Годишњи план рада предшколске установе за радну 2014/15 годину садржи и план рада стручног тима за инклузивно образовање. Општи циљ тима је спровођење свих активности везаних за примену принципа инклузивног образовања утврђених законским и подзаконским актима. Први корак у раду је био идентификација деце којој је потребна додатна образовна, здравствена или социјална подршка.

Идентификација деце којој је потребна додатна образовна, здравствена или социјална подршка обављена је на следеће начине: на основу Мишљења комисије за процену потреба за пружањем додатне образовне, здравствене или социјалне подршке детету/ученику (у даљем тексту:Комисија); на основу континуираног праћења адаптације деце и напредовања деце у развоју и учењу,од стране васпитача и стручних сарадника; на основу рада са родитељима и на основу Социјалне карте деце предшколске установе за школску 2014/15 .годину, коју је сачинио социјални радник.

У 2014/15 г. у Предшколску установу је уписано 53 деце са сметњама у развоју, у 38 васпитних група. За 21 дете достављено је Мишљење комисије за процену потреба за пружањем додатне образовне, здравствене или социјалне подршке детету/ученику, а за 32 детета је на основу континуираног праћења напредовања деце у развоју и учењу, од стране

васпитача и стручних сарадника и на основу прикупљања података од родитеља, закључено да и за ту децу треба обезбедити додатну подршку, у једној или више области развоја. Укупно је урађено 49 индивидуализованих планова васпитно – образовног рада. За 86 деце корисника сталних новчаних помоћи боравак у установи је регресираан 100%, као и за шесторо деце без родитељског старања. За сву ову децу установа је обезбедила радне листове, радни материјал, бесплатне позоришне представе, превоз и фотографисање.

Мишљење комисије за процену потреба за пружањем додатне образовне, здравствене или социјалне подршке детету/ученику достављено је за 19 деце до средине новембра 2014 г. На предлог чланова СТИО тима и васпитача детета, у фебруару 2015. г., предложено је поступак процене потреба за пружањем додатне образовне, здравствене или социјалне подршке за 2 детета. У априлу је стигло Мишљење комисије за ту децу, тако да је у установи обезбеђена додатна подршка за 21 дете на основу Мишљења комисије: 15 деце похађало је припремни предшколски програм, 1 дете је било уписано у млађу групу, 3 детета су била уписана у средњу групу и 2 детета су била уписана у старију групу. У сваком Мишљењу комисије је дефинисан индивидуални план подршке детету, који се спроводио у установи, а који је садржавао очекиване исходе, задатке/активности/услуге и мере, одговорне особе и временски оквир за реализацију плана. Очекивани исходи су били: социјализација и едукација, успешно напредовање у образовно – васпитном систему и очување и унапређење здравља и стимулација говора. У циљу остваривања очекиваних исхода предложено је, у зависности од врсте потребне подршке: одлагање поласка у школу за годину дана и поновно похађање ППП, стимулација ПМР, логопедско – дефектолошки третман, рад стручног тима ПУ, редован третман сурдопедагога и логопеда, употреба прилагођених наставних средстава и асистивне технологије, ослобађање од плаћања партиципације у вртићу, бесплатне екскурзије, ангажовање персоналног асистента. У спровођењу индивидуалних планова подршке у установи ангажовани су васпитачи, стручни сарадници и директор и помоћник директора ПУ, а дефектолошки третман је обезбеђен кроз сарадњу са основном и средњом школом „9. Мај“ и ангажовање седам дефектолога који су индивидуално радили са децом у вртићу. За једно дете, за које је Мишљење Комисије стигло у априлу, обезбеђен је логопедски третман у установи, али из објективних разлога школа „9. Мај“ није успела да обезбеди дефектолошки третман за дете.

Када је реч о ангажовању персоналних асистената, који су предложени за 4 деце, није ангажован ни један асистент. Изостајање ове врсте подршке детету али и васпитачу и целој групи, представља значајну тешкоћу у реализацији васпитно – образовног рада. Од увођења инклузије до данас, ниједан персонални асистент није ангажован у ПУ, иако је у неколико случајева било предложено њихово ангажовање од стране Комисије и од стране Школске управе Зрењанин.

Мере које су спроведене у циљу остваривања очекиваних исхода су, када је реч о деци у припремном предшколском програму: израђени педагошки профили и индивидуализовани планови васпитно – образовног рада, који су реализовани са 12 деце, а код 3 детета није постојала потреба за индивидуализованим радом (те за њих није био израђиван педагошки профил нити индивидуализовани план рада).

Реализовани исход за децу у припремном предшколском програму: за 11 деце имамо податке да су уписани у школу, за 1 дете немамо податке, али је и код њега остварен велики напредак у области развоја говора и комуникације. Можемо закључити да је код све деце успешно остварен очекивани исход: напредовање у образовно – васпитном систему.

Реализовани исход за децу млађег, средњег и старијег узраста (6): за 1 дете није постојала потреба за индивидуализованим радом, код петоро деце уочено је напредовање у развоју, у различитом степену у различитим областима развоја, а код 1 детета није уочено напредовање, већ застој у развоју.

Деца за коју су примењене мере индивидуализације васпитно – образовног рада, а немају Мишљење комисије за процену потреба за пружањем додатне образовне, здравствене или социјалне подршке детету/ученику:

У припремном предшколском програму било је 15 деце, деце млађег, средњег и старијег узраста укупно 17.

Деци у припремном предшколском програму била је потребна додатна подршка у области сазнајног развоја (12), у области социјално – емоционалног развоја (12), у области развоја говора и комуникације (14), у области моторичког развоја (2) и у области сензомоторног развоја (5). За сву децу је израђен педагошки профил и спроводио се индивидуализовани план васпитно – образовног рада.

Реализовани исход: сва деца су остварила већи или мањи напредак у свим областима развоја, за 6 деце имамо податке да су уписани у школу, за 6 деце немамо податке о упису у школу, а за 3 детета је предложено поновно похађање припремног предшколског програма, јер остварени напредак није био довољан па је поновно похађање припремног предшколског програма у интересу детета.

Деци млађег, средњег и старијег узраста била је потребна додатна подршка у области сазнајног развоја (14), у области социјално – емоционалног развоја (17), у области развоја говора и комуникације (16), у области моторичког развоја (2), у области бриге о себи (1) и у области сензомоторног развоја (7). За сву децу је израђен педагошки профил и спроводио се индивидуализовани план васпитно – образовног рада, а за два детета се спроводио и план за унапређење стања и оперативне разрађене процедуре са анализом ризика. Реализовани исход: код 15 деце уочено је веће или мање напредовање у свим областима развоја, а код 2 детета није дошло до значајнијег напретка ни у једној области развоја.

На основу резултата реализације индивидуализованих планова рада у овој години, за децу којој је потребна додатна васпитно – образовна подршка, а која остају у предшколској установи, биће сачињени нови планови, у 2015/16. г.

Идентификовање деце са посебним способностима и пружање подршке таквој деци за њихов даљи развој

Годишњи план рада Предшколске установе за радну 2014/15 годину, садржи и Приоритетне задатке Предшколске установе. Међу тим задацима се налази и рад на идентификацији, одговарајућој подршци и усмеравању рада са потенцијално даровитом децом.

У циљу реализације овог приоритетног задатка, спроведено је и учешће установе у истраживању које већ другу годину координира Одсек за психологију Филозофског факултета у Новом Саду, а које се бави препознавањем и подстицањем даровитости на предшколском узрасту. У истраживању учествују предшколске установе из целе Србије.

Циљ истраживања је да васпитачи процењују свако дете из своје групе уз помоћ инструмента који је конструисан са циљем препознавања ране даровитости, те да се деца која су од стране васпитача процењена као развојно напредна, подвргну психолошком тестирању способности, како би се проверила објективност васпитачких процена, као и ваљаност самог инструмента.

С обзиром на то да се у првом циклусу истраживања инструмент показао задовољавајућим у аспекту препознавања деце која имају високе интелектуалне потенцијале, циљеви истраживања су проширени и на испитивање породичне климе ове категорије деце, због чега је важно укључити и родитеље као испитанике. Упитници које родитељи попуњавају односе се на различите аспекте интеракције родитеља са децом, који се у литератури сматрају важним чиниоцима подстицања развоја дететових високих потенцијала. Оно што је посебно важно истаћи, прикупљени подаци се не анализирају појединачно, већ групно (не занимају нас појединачни случајеви, већ узорак деце као целина и њихови просечни скорови), што значи да ће прикупљени подаци бити искоришћени ИСКЉУЧИВО у научне сврхе, а да се имена деце и родитеља нигде и ни на који начин неће помињати.

У Предшколској установи у Зрењанину у 10 васпитних група припремног предшколског програма васпитачи су упознали родитеље са спровођењем истраживања, његовим циљем и тражили су усмену сагласност за учешће у истраживању. Истраживање је спроведено током марта месеца 2015.г. Посебно је наглашено да ако родитељи не желе да њихово дете буде обухваћено истраживањем, то треба прихватити.

Од 258 упитника који су послати у вртиће, враћено је 219 попуњених упитника.

За психолошко тестирање интелектуалних способности детета (уколико дете буде препознато од стране васпитача као даровито) обезбеђена је писмена сагласност родитеља, као што је учињено и прошле године, када су родитељи са задовољством прихватили учешће у истраживању.

Укупно је 33 деце препознато од стране васпитача као даровито и од тога је 30 деце тестирано РЕВИСК-ом, у мају 2015: 2 детета су просечне интелигенције а 28 деце је испољило даровитост на нивоу од умерене до екстремне. Обављени су саветодавни разговори са родитељима. Циљ саветовања је: пружање подршке родитељима у проналажењу различитих могућности подстицања и усмеравања развоја деце, имајући на уму најбољи интерес детета. Полазећи од особених способности и личности сваког детета, дате су препоруке за стварање повољне и подстицајне породичне климе за подршку креативности и развоју детета у целини.

У наредној школској години планира се реализација радионица за подстицање креативног и когнитивног потенцијала деце, у припремним предшколским и у старијим групама.

Примери добре праксе и тешкоћама које се јављају у спровођењу инклузије

Едукације за индивидуализацију ВОР-а, спроведене на стручним активима васпитача и кроз семинаре, биле су веома успешне и корисне за рад. Констатујемо да и даље постоје проблеми чије решавање није у у целости у нашој надлежности, а тичу се недостатка

сарадње са родитељима и недостатка подршке од стране других институција, у виду обезбеђивања педагошког асистента, на основу мишљења Комисије. Отежавајућа олоклност у сарадњи са родитељима је недостатак родитељског реалног увида у проблем и спремности да одговорно и савесно обављају родитељске дужности, почев од редовног похађања вртића преко обезбеђивања третмана код одговарајућих стручњака и сарадње са васпитачем у смислу доношења и спровођења мера за индивидуализацију васпитно – образовног рада са дететом у вртићу и код куће.

Тешкоће у реализацији инклузије: несарадљивост родитеља, неразумевање и пружање отпора одлукама и препорукама стручних сарадника и васпитача.

Као пример добре праксе можемо навести сарадњу са родитељима који су прихватили мишљење Тимова за подршку деци и активно се укључили у спровођење мера подршке детету у вртићима: Чика Јова Змај, Биберче, Невен, Снежана и Полетарац.

Значајна карактеристика рада СТИО у 2014/15 г. је била сарадња са Тимом за спречавање насиља, злостављања и занемаривања, тако да су оба тима деловала координисано у циљу заштите најбољег интереса деце. Пример за то: оба тима су размотрила и усвојила план за унапређење подршке осталој деци из васпитне групе, у којој борави дете са сметњама у развоју, по налогу просветног саветника, након извршеног стручно – педагошког надзора у ПУ;

19. ИЗВЕШТАЈ О САМОВРЕДНОВАЊУ

Ове школске године Тим за самовредновање за анализу квалитета рада одабрао је области самовредновања 3. "Дечји развој и напредовање" и област 5. "Етос".

Мерне скале - упитнике је израдио Тим за самовредновање у сарадњи са подтимовима и васпитачима. Упитници су анализирани помоћу Мета стања. У испитивању области 3 и 5 су учествовали васпитачи, медицинске сестре васпитачи, директор, помоћник директора, стручни тим и родитељи, док је Управни одбор и Савет родитеља вредновао област 5. За узорак испитивања одабрано је 44 васпитне групе из 17 вртића. Од 237 подељених упитника родитељима, враћено је 223 попуњена (анкетирао се сваки пети родитељ из дневника).

Анкетирани су имали задатак да оцене тачност тврдње , односно степен присутности датог исказа на скали чије вредности су се кретале од 1 до 4.

Сваку вредност исказану аритметичком средином која је у опсегу вредности од 1 - 3, сматраћемо незадовољавајућом и самим тим наводиће на закључак за потребом примене додатних мера и активности које ће водити развоју и унапређивању одређеног стандарда квалитета.

Вредности за тачно (присутно) се крећу од:

- 1 – нетачно / није присутно
- 2 – у мањој мери тачно / присутно
- 3 – у већој мери тачно / присутно
- 4 – присутно у потпуности

РЕЗУЛТАТИ И ИНТЕРПРЕТАЦИЈА ПОДАТАКА

Вртић	Стандарди за кључну област 3 : „Дечији развој и напредовање” - васпитачи –
-------	---

Вртић	Стандарди за кључну област 3: „Дечији развој и напредовање“ - васпитачи -		
	3.1	3.2	3.3
1. Полетарац	4	3.8	3.8
2. Звончица	3.5	3.6	3
3. Колибри	3.63	3.5	3.6
4. Снежана	3.83	3.65	3.8
5. Лептирић	3.5	3.45	3.3
6. Бајка	3.2	3.67	3.2
7. Змај	4	3	4
8. Вила	3.16	3.3	2.5
9. Д. Радост	3.83	3.4	3.15
10. Алиса	3.7	3.4	3.2
11. Невен	3.75	3.8	3.5
12. Звездица	3.36	3	4
13. Цврчак	4	3.46	3.86
14. Сунчица	4	4	4
15. Црвенкапа	3.66	3.6	3.66
16. Биберче	3.9	3.5	3.7
17. Бамби	3.54	3.65	3.65

Вртић	Стандарди за кључну област 3: „Дечији развој и напредовање“ - родитељи -		
	3.1	3.2	3.3
1. Полетарац	3.89	3.75	3.43
2. Звончица	3.46	3.29	2.87
3. Колибри	3.59	3.60	3.45
4. Снежана	3.85	3.83	3.56
5. Лептирић	3.71	3.80	3.49
6. Бајка	3	3.39	2.67
7. Змај	4	4	4
8. Вила	3.56	3.37	3.25
9. Д. радост	3.66	3.38	2.91
10. Алиса	3.79	3.42	3.33
11. Невен	3.54	3.25	2.81
12. Звездица	3.57	3.5	3.2
13. Цврчак	3.59	3.63	3.53
14. Сунчица	3.46	3.37	2.5
15. Црвенкапа	3.59	3.63	3.53

16. Биберче	3.3	3.1	2.8
17. Бамби	3.65	3.52	3.03

Вртићи	Стандарди за кључну област 5: „Етос“ - васпитачи -				
	5.1	5.2	5.3	5.4	5.5
1.Полетарац	4	4	3	3	3
2.Звончица	3.6	3.2	2.25	2.33	2.8
3.Колибри	3.6	3.5	3.6	3.15	3.55
4.Снежана	3.9	3.8	3.68	3.25	3.2
5.Лептирић	3.35	3.05	2.56	3.91	2.5
6.Бајка	3.8	3.8	3.75	3.3	2.42
7.Змај	4	3	4	3	4
8.Вила	3.1	2.3	2.3	2.49	2.3
9.Д.радост	3.4	3.4	3.25	3.3	2.4
10.Алиса	3.05	3.35	3	3.58	3.15
11.Невен	3.7	3.9	3.38	3.2	2.8
12.Звездица	4	3.45	3.3	3.35	3.4
13.Цврчак	4	4	3.6	3	3.4
14.Сунчица	4	3.6	3.5	3.3	3.2
15.Црвенкапа	3.8	3.3	2.5	3.2	2.8
16.Биберче	3.6	3.6	2.8	2.9	2.9
17.Бамби	3.9	3.7	3.6	2.8	3.4

Вртићи	Стандарди за кључну област 5: „Етос“ - родитељи -				
	5.1	5.2	5.3	5.4	5.5
1.Полетарац	3.95	3.81	3.16	3.58	3.37
2.Звончица	3	3.68	3.33	3	3.37
3.Колибри	3.59	3.83	3.44	3.5	3.58
4.Снежана	3.6	3.93	3.75	3.41	3.81
5.Лептирић	3.33	3.91	3.60	3.5	3.7
6.Бајка	2.73	3.58	3.33	3	2.83
7.Змај	4	4	3	4	4
8.Вила	3.17	3.6	3.09	2.95	3.14
9.Д.радост	3.26	3.75	3.33	3.71	3.66
10.Алиса	3.81	3.91	3.62	3.91	3.47
11.Невен	2.82	3.42	3.09	2.94	2.74
12.Звездица	3.2	4	3.4	3.2	4
13.Цврчак	2.69	3.83	3.22	3.05	3.37
14.Сунчица	2.9	3.25	2.91	3.25	3.43
15.Црвенкапа	3.57	3.6	3.42	3.66	3.6
16.Биберче	2.8	3.3	2.6	3.07	3.2
17.Бамби	3.45	3.69	3.21	3.45	3.47

Кључна област 3 : "ДЕЧИЈИ РАЗВОЈ И НАПРЕДОВАЊЕ"

УПИТНИК ЗА РОДИТЕЉЕ

А.Табеларни приказ нивоа остварености наведених тврдњи упитника за родитеље израчунавањем аритметичке средине за категорије од 1 до 4

Опсег вредности	Стандарди	Тачно/присутно
3 - 4	3.1 Деца су мотивисана и активно укључена у игре и активности	3.59
3.1 - 4	3.2 Праћење напредовања деце у развоју и учењу у основи је процеса васп.образовног рада	3.50
2.5 - 4	3.3 Деца остварују напредак у развоју и учењу	3.15

Прилог бр1.

Као што се из табеларног приказа може видети, у оквиру кључне области 3: "Дечији развој и напредовање", нивои остварености добијени израчунавањем аритметичке средине за стандард 3.1 "Деца су мотивисана и активно укључена у игре и активности" се крећу у опсегу од 3 до 4 за тачност (присутност) тврдње.

За стандард 3.2 "Праћење напредовања деце у развоју и учењу у основи је процеса васпитно образовног рада" опсег је такође од 3 до 4, док је за стандард 3.3 "Деца остварују напредак у развоју и учењу" опсег нешто већи и износи од 2.5 до 4.

Према добијеним подацима, највише оцене добио је стандард 3.1 а најнижу стандард 3.3. Овај стандард је од стране родитеља процењен нижим просечним вредностима у 5 вртића, а као високо остварен (оцене од 3.5 до 4) процењен је у 4 вртића.

Из овога закључујемо да је наша јака страна способност да мотивишемо децу за игру и учење, и да се деца активно укључују у игре и активности. Такође, редовно се прати напредовање и развој деце у учењу, али је констатација да васпитачи недовољно документују процес развоја и напредовања деце, као и да родитељи нису довољно упознати са тим, па је њихова оцена нешто нижа за тај стандард. На томе треба даље активно радити и планирати начине обавештавања и информисања родитеља о напредовању деце у учењу и раду.

Као висок степен постигнућа/јаке стране издвајају се следеће ставке:

- партнерски однос дете-васпитач
- васпитачи доприносе развоју дечије игре и активности
- дете има могућност да се игра самостално, са другом децом уз учешће и подршку одраслих,
- иако смо констатовали да континуирано током године пратимо напредовање деце у развоју и учењу, има простора да се овај стандард додатно побољшава у смислу адекватног документовања и укључивања родитеља у процес праћења дечјег развоја и напредовања, у већој мери.

На основу анализе података долазимо до закључка да су наше највеће слабости у оквиру стандарда 3.3 „Дечији развој и напредовање“, и односе се на следеће:

- родитељи нису довољно упознати са резултатима анализе података добијених посматрањем и праћењем детета, као и увидом у разноврсну документацију,
- родитељи, васпитачи и стручна служба недовољно сарађују у изради

педагошког профила детета

- родитељи немају увид у документацију која приказује процену дечијег напредовања у развоју и учењу;

УПИТНИК ЗА ВАСПИТАЧЕ

А.Табеларни приказ нивоа остварености наведених тврдњи упитника за васпитаче израчунавањем аритметичке средине за категорије од 1 до 4

Опсег вредности	Стандарди	Тачно/присутно
3.16 - 4	3.1 Деца су мотивисана и активно укључена у игре и активности	3.68
3 - 4	3.2 Праћење напредовања деце у развоју и учењу у основи је процеса васп.образовног рада	3.51
2.5 - 4	3.3 Деца остварују напредак у развоју и учењу	3.58

Кључна област 5 : "ЕТОС"

УПИТНИК ЗА ВАСПИТАЧЕ

А.Табеларни приказ нивоа остварености наведених тврдњи упитника за васпитаче израчунавањем аритметичке средине за категорије од 1 до 4

Опсег вредности	Стандарди	Тврдње/исказ
3.05 – 4	5.1 У Предшколској установи поштују се права детета и одраслих и негује клима поверења	3.70
2.30 – 4	5.2 У Предшколској установи негује се клима припадности	3.47
2.25 – 4	5.3 Предшколска установа подржава и промовише квалитетан васп.образовни рад	3.19
2.33 – 3.9	5.4 Амбијент Предшколске установе је пријатан за све	3.12
2.4 - 4	5.5 У Предшколској установи је развијена сарадња на свим нивоима	3.01

УПИТНИК ЗА РОДИТЕЉЕ

А.Табеларни приказ нивоа остварености наведених тврдњи упитника за родитеље израчунавањем аритметичке средине за категорије од 1 до 4

Опсег вредности	Стандарди	Тврдње/исказ
2.69 - 4	5.1 У Предшколској установи поштују се права детета и одраслих и негује клима поверења	3.28

3.25 - 4	5.2 У Предшколској установи негује се клима припадности	3.71
2.6 – 3.75	5.3 Предшколска установа подржава и промовише квалитетан васп.образовни рад	3.26
2.94 - 4	5.4 Амбијент Предшколске установе је пријатан за све	3.36
2.74 - 4	5.5 У Предшколској установи је развијена сарадња на свим нивоима	3.45

УПИТНИК ЗА ДИРЕКТОРА, ПОМОЋНИКА ДИРЕКТОРА И СРУЧНЕ САРАДНИКЕ

А.Табеларни приказ нивоа остварености наведених тврдњи израчунавањем аритметичке средине за категорије од 1 до 4

	Стандарди	Средња вредност
	5.1 У Предшколској установи поштују се права детета и одраслих и негује клима поверења	3.38
	5.2 У Предшколској установи негује се клима припадности	2.96
	5.3 Предшколска установа подржава и промовише квалитетан васп.образовни рад	2.85
	5.4 Амбијент Предшколске установе је пријатан за све	3.87
	5.5 У Предшколској установи је развијена сарадња на свим нивоима	2.9

УПИТНИК ЗА УПРАВНИ ОДБОР, ДРУШТВЕНЕ ДЕЛАТНОСТИ И САВЕТ РОДИТЕЉА

А.Табеларни приказ нивоа остварености наведених тврдњи израчунавањем аритметичке средине за категорије од 1 до 4

	Стандарди	Средња вредност
	5.1 У Предшколској установи поштују се права детета и одраслих и негује клима поверења	3.66
	5.2 У Предшколској установи негује се клима припадности	3.56
	5.3 Предшколска установа подржава и промовише квалитетан васп.образовни рад	3.41
	5.4 Амбијент Предшколске установе је пријатан за све	3.19
	5.5 У Предшколској установи је развијена сарадња на свим нивоима	2.67

Прилог бр.2

За област 5:“ ЕТОС“,можемо констатовати релативну уједначеност оцена свих испитаника, осим што се оцене родитеља и васпитача, у већој мери разилазе у стандардима квалитета 5.1 „У Предшколској установи поштују се права детета и одраслих и негује клима поверења“, и 5.2 „У Предшколској установи негује се клима припадности и заједништва“.

Васпитачи стандард 5.1 оцењују релативно високо,(оствареност „у већој мери“), а родитељи релативно ниско,(оствареност „у мањој мери“).

Јакe стране у овој области су следеће:

- примењује се активна политика против насиља и дискриминације у ПУ,
- учешће у различитим манифестацијама, а на основу процене и заштите интереса деце коју доноси Педагошки колегијум;

Слабе стране у области“ ЕТОС“ су следеће:

- родитељи нису довољно упознати да у Установи постоји формиран Тим за заштиту деце од насиља, злостављања и занемаривања,
- у многим вртићима не користи се засебан простор за индивидуалне разговоре са родитељима,
- недовољна је размена“примера добре праксе“ између васпитача , стручних сарадника и сарадника,
- не израђују се информативни и едукативни материјали за васпитаче и родитеље у довољној мери,
- рад Установе се не презентује довољно у медијима,
- вртићи нису прилагођени деци са сметњама у развоју и инвалидитетом
- недовољан тимски рад, организација и координација међу члановима Тима, као и подела послова и одговорности,
- недовољна сарадња вртића и основних школа;

Напомена:

Тим за самовредновање на нивоу ПУ је анализом прикупљених података достављених од стране подтимова вртића, запазио низ мањкавости које говоре у прилог томе, да се процесу самовредновања и даље приступа прилично површно и формално, без удубљивања у смисао и значај овог процеса. То све говори да самовредновање и даље не схватамо као“процес преиспитивања сопствене праксе како би се обезбедио квалитет у васпитно- образовним институцијама“.Такође, изостаје примена стандарда квалитета у пракси, са доказима који поткрепљују индикаторе квалитета, што указује на недовољну одговорност свих актера при самовредновању.

Велики проблем представљале су и слабости везане за организацију и координацију у раду централног Тима за самовредновање и подтимова на нивоу вртића, као и у равномерној подели послова и одговорности у документовању овог процеса у који треба да буду укључени сви актери система.

20. АНАЛИЗА ИСХРАНЕ ДЕЦЕ У ПРЕДШКОЛСКОЈ УСТАНОВИ

У служби исхране обављају се послови израде јеловника и његова реализација, води евиденцију о промени норматива исхране у складу са Правилником.

Служба исхране функционише као целина за припрему хране. Она се састоји од централне кухиње за припрему 30% хране (ручак) и погона за припрему пецива и колача.

У просеку на месечном нивоу припрема се 37 400 ручкова, док у погону пецива и колача припреми се 52 800 комада пецива и колача.

У сарадњи са Заводом за јавно здравље врше се контрола хране. Узимају се случајни узорци готових производа, узимају се брисеви са руку радника, радних површина, амбалаже...

Према Правилнику о нормативу друштвене исхране деце у Предшколским установама планира се исхрана која задовољава 75% од дневних енергетских потреба детета (доручак 25%, ручак 30% и две ужине 10%).

У нашој Установи планирана је исхрана која задовољава 65% енергетских потреба детета (доручак, ручак, ужина).

Од укупне енергетске вредности obroка заступљене су:

Протеини 10 – 15%

Липиди и 25- 30%

Угљени хидрати 55 – 60%

Хемијско-броматолошка анализа obroка се ради за свако годишње доба и узорци се узимају за свих пет дана у недељи (прави се недељни просек) уноса протеина, липида, угљених хидрата.

Резултати анализе хране које је урадио Завод за јавно здравље одговарају препорукама.

Просечан удео хранљивих састојака изражен у процентима, у односу на енергетску вредност (3690 KJ) су:

Протеини 14,36%

Липиди 26,51%

Угљени хидрати 58,95%

По Правилнику о исхрани деце одступања су дозвољена $\pm 5\%$.

У 2013/2014. години урадило се доста (технички) на увођењу добре хигијенске праксе, што је предуслов за имплементацију НССР система.

НССР је систем који анализира и контролише процес производње и дистрибуције хране.

Вода као део која се сматра (храна) у Предшколској установи која улази у састав obroка такође је под контролом Завода за јавно здравље, док у свим објектима су постављени апарати за воду која деца користе за пиће.

21.ПРОЦЕНА УСПЕШНОСТИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПРОГРАМА РАДА У ПРЕДШКОЛСКОЈ УСТАНОВИ

Васпитно-образовни рад у Предшколској установи реализован је на високо професионалном нивоу, што потврђују резултати које је Установа постигла у школској 2014/2015.години.

- Ликовни конкурси донели су бројна признања и награде:
  - Виша техничка школа – „Ноћ истраживача“, трећа награда вртићу „Црвенкапа“, друга награда вртићу „Невен“, прва награда вртићу „Алиса у земљи чуда“.

- ПУ – „Цртеж 2015. – Та дивна створења“, друга награда вртићу „Невен“ у категорији старијих узрасних група, и друга награда вртићу „Алиса у земљи чуда“, ППП.
- На конкурс „Добра играчка“, у организацији ПУ „Наша радост“ из Суботице и Удружења васпитача Војводине, играчка „Цветно поље“ је освојила награду, у категорији дидактичких средстава за децу од 3 – 7 година. Реализатори: васпитач Баждар Драгана, стручни сарадник за физичко васпитање Маја Шујица и педагог Весна Јелић.
- На конкурс „Добра играчка“ у организацији ПУ „Наша радост“ из Суботице, Болнички вртић је добио признање за успешну креацију играчке/дидактичког средства „Играчка од папира и картона за рециклажу“.
- Учешће на XVIII Стручним сусретима медицинских сестара предшколских установа Србије на Златибору, из области превентивне здравствене заштите, на тему „Полигон“. Реализатори: васп. Тамаши Милана, Недељков Јованка, и стручни сарадник за физичко васпитање Душко Лазић.
- Учешће на XVIII Стручним сусретима медицинских сестара предшколских установа на Златибору, са радом на тему „Вода и шта све можемо са водо“. Реализатори: васпитач Ивана Лазаров и сарадник за екологију Биљана Стајић.
- Најчитачи из библиотечких куткова ПУ награђени су у оквиру манифестације Читалачка значка; тема манифестације ове године је била „100 година од рођења Бранка Ћопића“, реализована је у сарадњи са Градском библиотеком и Народним позориштем „Тоша Јовановић“.
- На Фестивалу музичког стваралаштва „Цврчак“ у Смедереву награђени су вртићи: „Вила“ и „Црвенкапа“ за најбољи соло наступ у пратњи хора; а солисткиња Мила Миљевић за најбољи соло наступ; вртић „Алиса у земљи чуда“ добио је награду за најдинамичнији хор;
- На Фестивалу драмског стваралаштва ДЕДАР у Смедереву, деца из вртића „Бамби“ награђена су за представу „Снежана и патуљци“ – трећа награда Фестивала.
- Учешће на манифестацији „Међународни Дан Детета“ у Београду, у организацији Јеврејске Општине Београд, деца из вртића „Вила“ и „Црвенкапа“.
- Учешће ПУ на манифестацији „Европско село“, одржаној 4. пут у Зрењанину. Деца из вртића „Маслачак“ су промовисала фолклор и традицију Србије – мај 2015.

На интерним Смотрама, манифестацијама, спортским такмичењима, квизовима, деца и васпитачи су освојили бројне награде и признања.

**22.ЗАВРШНИ РАЧУН ЗА 2014. ГОДИНУ -
ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈ ПРЕДШКОЛСКЕ УСТАНОВЕ,
ЗРЕЊАНИН ЗА 2014. ГОДИНУ**

У складу са Уредбом о буџетском рачуноводству ("Сл. гласник РС бр. 125/2003 . и 12/2006“) по којој је готовински основ модел за вођење буџетског рачуноводства, где је финансијски резултат једнак салду готовинских средстава на дан извештавања (31.12.2014. године) Предшколска установа је за период 01.01.2014. до 31.12.2014. године утврдила следеће стање текућих прихода, примања, расхода, издатака и финансијски резултат:

I ПРИХОДИ И ПРИМАЊА – КЛАСА 700 000

1) Текуће донације од међународних организација у корист нивоа града	2.891.799,96 динара
2) Приходи од продаје добара и услуга од стране тржишних организација у корист нивоа града - купци	51.026.207,50 динара
3) Родитељски динар за осигурање, излете, зимовање, осигурање, вашар	397.625,00 динара
4) Текући добровољни трансфери од физичких и правних лица у корист нивоа града /донације у новцу/	6.000,00 динара
5) Сопствени приходи од мобилних телефона	93.694,63 динара
6) Сопствени приходи од повраћаја новчаних средстава по судској одлуци	10.562,24 динара
7) Приходи индиректних корисника од додатних активности – продаја секундарних средстава	73.595,64 динара
8) Момерандумске ставке за рефундацију расхода (породиљско боловање, боловање преко 30 дана и инвалиди рада из прошле године 2013.)	916.434,51 динара
9) Приходи из буџета	
а) приходи из градског буџета	251.509.633,30 динара
б) приходи из градског буџета за ИПА пројекат	916.092,75 динара
ц) приходи из градског буџета – смањење плата	1.575.974,51 динара
д) приходи из републичког буџета	15.782.411,01 динара
укупни приходи из буџета	269.784.111,57 динара

Укупно: 325.200.031,00 динара

II РАСХОДИ - КЛАСА 400 000

1. Класа 411	Укупно: 192.507.305,27 динара
2. Класа 412	Укупно: 34.508.597,57 динара
3. Класа 413	Укупно: 1.105.719,52 динара
4. Класа 414	Укупно: 2.077.087,02 динара
5. Класа 415	Укупно: 12.049.952,43 динара

6. Класа 416	Укупно:	999.136,64 динара
7. Класа 421	Укупно:	22.902.962,43 динара
8. Класа 422	Укупно:	175.077,27 динара
9. Класа 423	Укупно:	2.284.040,77 динара
10. Класа 424	Укупно:	2.953.521,00 динара
11. Класа 425	Укупно:	4.600.491,22 динара
12. Класа 426	Укупно:	37.505.157,47 динара
13. Класа 465	Укупно:	1.575.974,51 динара
14. Класа 482	Укупно:	132.589,19 динара
15. Класа 483		63.664,11 динара
УКУПНО		:315.436.276,42 динара

1. Класа 411 - Расходи за запослене обухватају следеће трошкове:
  - плате по основу цене рада 150.355.197,92
  - додатак за рад на дан државног и верског празника 5.454.423,57
  - додатак за рад ноћу 408.503,04
  - додатак за време проведено на раду (минули рад) 9.345.775,84
  - умањена зарада за првих 30 дана одсуствовања с посла 2.493.688,99
  - накнада зараде за годишњи одмор, плаћено одсуство 24.449.715,91
2. Класа 412 - Социјални доприноси на терет послодавца обухватају следеће трошкове:
  - допринос за ПИО 22.001.039,60
  - допринос за здравствено осигурање 11.061.667,78
  - допринос за незапосленост 1.445.890,19
3. Класа 413 - Накнаде у натури обухватају следеће трошкове:
  - поклони за децу запослених (новогодишњи пакетићи за децу радника) 740.000,00
  - превоз на посао и с посла (месечна карта) 365.719,52
4. Класа 414 - Социјална давања запосленима обухвата следеће трошкове:
  - породилско боловање 446.673,78
  - боловање преко 30 дана 127.940,24
  - отпремнина приликом одласка у пензију 1.468.473,00
  - помоћ у случају смрти запосленог или члана његове уже породице 34.000,00
5. Класа 415 - Накнаде за запослене обухвата следеће трошкове:
  - накнаде за превоз на посао и са посла 12.044.952,43
6. Класа 416 – Јубиларне награде 999.136,64
7. Класа 421 - Стални трошкови обухватају следеће расходе:

- трошкови платног промета	417.467,20
- трошкови банкарских услуга	23.962,45
- услуге за електричну енергију	3.831.518,93
- природни гас	3.262.147,16
- централно грејање	11.293.471,69
- услуге водовода и канализације	962.427,01
- дератизација	62.664,33
- димничарске услуге	24.000,00
- услуге чишћења - комуналне услуге	487.350,37
- телефон, телефах	293.597,61
- услуге интернета и слично	151.900,00
- услуга мобилног телефона	612.526,18
- пошта	76.959,00
- услуге доставе	24.823,00
- осигурање зграда	300.856,00
- осигурање возила	109.585,00
- осигурање запослених у случају несреће на раду	234.256,00
- здравствено осигурање запослених	409.058,50
- трошкови закупа пословног простора	200.000,00
- закуп опреме за образовање	100.000,00
- РТВ претплата	24.392,00
8. Класа 422 - Трошкови путовања обухватају следеће расходе:	
- трошкови дневница (исхане) на службеном путу	72.488,00
- трошкови превоза на службеном путу у земљи	4.170,00
- трошкови смештаја на службеном путу	38.442,00
- остали трошкови службених путовања	6.160,00
- девизне дневнице	31.120,15
- трошкови превоза на службеном путу у иностранство	10.763,49
- трошкови смештаја на службеном путу у иностранство	11.933,63
9. Класа 423 - Услуге по уговору обухвата следеће врсте трошкова:	
- услуге одржавања рачунара	284.000,00
- остале компјутерске услуге	54.000,00
- услуге образовања и усавршавања	243.029,15
- котизације за семинаре	60.220,00
- котизације за стручна саветовања	24.000,00
- котизација за учествовање на конкурсима	3.000,00
- издаци за стручне испите	1.000,00
- остали издаци за стручно усавршавање	15.000,00
- услуге штампања	90.090,00
- услуге информисања јавности	3.900,00
- услуге рекламе и пропаганде	1.670,00
- објављивање тендера и информативних огласа	165.140,00
- правно заступање пред домаћим судовима	300.000,00
- остале стручне услуге	/

- репрезентација	185.974,59
- остале опште услуге (технички прегледи, регистрација возила)	126.491,00
- остале опште услуге – прање возила	15.700,00
- остале опште услуге прање тепиха, уређење Алисе	201.140,00
- остале опште услуге – Уговор ИПА пројекат	420.086,02
- демонтажа дворишних справа	12.000,00
- урамљивање слика	5.550,01
- остале опште услуге – припрема тендера ИПА	57.020,00
10. Класа 424 - Специјализоване услуге обухвата следеће трошкове:	
- специјализоване услуге организовање смотри	85.509,00
- специјализоване услуге образовања Копаоник	36.000,00
- остале здравствене услуге	23.298,00
- услуге јавног здравства, инспекције	929.923,00
- трошкови осталих медицинских услуга	165.817,00
- остале специјализоване услуге (заштита на раду)	466.212,00
- сервис апарата за воду	98.400,00
- остале специјализоване услуге – ИПА	114.000,00
- обука за противпожарну заштиту радника	6.000,00
- сервис противпожарних апарата	92.040,00
- ремонт гасне инсталације	87.600,00
- остале специјализоване услуге – оштрење ножева	8.780,00
- остале специјализоване услуге – осигурање деце	371.760,00
- остале специјализоване услуге – превоз запослених	82.560,00
- трошкови физичког обезбеђења	326.154,00
- остале специјализоване услуге – превоз материјала	43.340,00
- шлепање возила	16.128,00
11. Класа 425 - Текуће поправке и одражавање (услуге) обухвата следеће трошкове:	
- зидарски радови	75.764,40
- столарски радови	104.922,00
- молерски радови	199.646,46
- радови на крову	1.967.490,00
- радови на водоводу и канализацији	101.976,00
- централно грејање	106.240,00
- електричне инсталације	226.630,00
- радови на комуникационим инсталацијама	4.025,00
- остале услуге за текуће поправке	319.017,18
- механичке поправке возила	183.249,98
- поправке електричне и електронске опреме	740,00
- остале поправке и одржавање - возила	16.884,00
- рачунарска опрема	151.960,00
- опрема за комуникацију	8.000,00
- електронска и фотографска опрема	729.517,20
- опрема за домаћинство и угоститељство	294.899,00
- поправка биротехничке опреме	1.800,00

- текуће поправке и одржавање – уградна опрема	54.040,00
- текуће поправке машина за одржавање животне средине	30.290,00
- текуће поправке и одржавање опреме за образовање	23.400,00
12. Класа 426 - Материјал обухвата следеће трошкове:	
- канцеларијски материјал	582.137,04
- расходи за радну униформу	327.661,20
- цвеће и зеленило-трошкови набавке	6.540,00
- остали административни материјал	115.719,00
- стручна литература за редовне потребе запослених	105.226,40
- стручна литература за образовање	12.669,99
- бензин	436.999,35
- дизел гориво	555.147,79
- мазива	10.600,00
- остали материјал за превозна средства	14.970,00
- гуме за Dacia Sandero са фелнама	54.640,00
- материјал за образовање	1.273.185,74
- медицински и лабораторијски материјал	59.748,06
- хемијска средства за чишћење	748.754,40
- инвентар за одржавање хигијене	692.510,26
- остали материјал за одржавање хигијене	21.379,19
- материјал за домаћинство и угоститељство, течни гас	89.082,69
- материјал за домаћинство и угоститељство, плинске боце	36.230,00
- храна	9.731.263,36
- намирнице за припремање хране	20.319.306,23
- пиће	1.352.578,79
- остали материјал за угоститељство	22.913,95
- потрошни материјал	622.524,79
- резервни делови	450,00
- алат и инвентар -потрошни материјал	290.827,24
- остали материјал за посебне намене	22.092,00
13. Класа 465 – Остале дотације и трансфери	
- повраћај средстава Републичком буџету	1.575.974,51
14. Класа 482 - Порези, обавезне таксе обухватају следеће трошкове:	
- порез на донације	22.986,45
- затезне камате	236,62
- стални порез на имовину (порез на закуп)	35.294,12
- судске таксе	74.072,00
15. Класа 483 – Новчане казне и пенали по решењу судова	
- трошкови поступка у заштити понуђача 2013.	63.664,11

III ИЗДАЦИ ЗА НЕФИНАНСИЈСКУ ИМОВИНУ – КЛАСА 500 000

Издаци за набавку нефинансијске имовине (основних средстава) износе у 2014. години укупно: **9.372.177,59 динара.**

За набавку нефинансијске имовине плаћено је:

- из средстава Градског буџета	4.579.415,61 динара
- из средстава донација – ИПА пројекат	2.585.914,19 динара
- из средстава корисника услуга Установе	2.206.847,79 динара

Установа је у 2014. години остварила суфицит (добит) у износу од 833.573,06 динара. У структуру оствареног суфицита учествују:

- средства из буџета 0 динара
- средства на рачуну сопствених прихода 809.546,67 динара
- средства родитеља 4.384,72 динара
- средства за рефундацију боловања 12.412,98 динара
- средства из међународне донације (ИПА) 7.228,69 динара

Текући буџет 2014. године Предшколске установе је у суфициту за 391.577,04 динара, а остатак суфицита чине пренета неутрошена средства из 2010., 2011. и 2013. године (167.559,08 ; 206.578,46 и 67.858,48 динара) која износе 441.996,02 динара, укупно 833.573,67 динара.

Остварени вишак - суфицит се наменски опредељује за:

покриће текућих расхода у 2015. години у износу од 833.573,06 динара.

Укупна потраживања Установе на дан 31.12.2014. године износе:

1. потраживања од купаца (деца) – 9.957.255,20 динара
2. потраживања од Републичког буџета – 446.668,64 динара
(породиљско боловање)

Укупно: 10.403.923,84 динара

Укупне обавезе Установе на дан 31.12.2014. године износе:

1. обавезе плаћања пореза на додатну вредност на
Мањак утврђен по попису 2014. године 1.000,00 динара

УКУПНО: 1.000,00 динара

Због исказаног позитивног резултата пословања за 2014. годину (буџетски суфицит 2013. и суфицит из 2010. и 2013. године) предлагемо доношење Одлуке Управног одбора да се:

- 1) остварена добит утврђена по обрасцу ПБН распоређује се у корист оснивача, директора, чланова, запослених или са њима повезаним лицима
- 2) имовина не расподељује у корист Оснивача, директора, чланова, запослених или са њима повезаним лицима.

Добит се наменски опредељује за:

- 1) покриће текућих расхода у 2015. години у износу од 833.573,06 динара.

